

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**YAPIM İŞLERİ İHALELERİ ÖZELİNDE KAMU İHALE KURUMU
KURUL KARARLARI İLE İDARİ YARGI KARARLARI ARASINDAKİ
UYUŞMAZLIKLARIN ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ**

Merve BAŞAL

UZMANLIK TEZİ

NİSAN 2017

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**YAPIM İŞLERİ İHALELERİ ÖZELİNDE KAMU İHALE KURUMU
KURUL KARARLARI İLE İDARİ YARGI KARARLARI ARASINDAKİ
UYUŞMAZLIKLARIN ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ**

Merve BAŞAL

UZMANLIK TEZİ

Tez Danışmanı (Kurum)

Cennet DALGIÇ

Tez Danışmanı (Üniversite)

Doç. Dr. Cihan TANRIÖVEN

ETİK BEYAN

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ Uzmanlık Tezi Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Merve BAŞAL

03.04.2017

Yapım İşleri İhaleleri Özelinde Kamu İhale Kurumu Kurul Kararları ile İdari Yargı Kararları Arasındaki Uyuşmazlıkların Örneklerle İncelenmesi

(Uzmanlık Tezi)

Merve BAŞAL

İLBANK A.Ş.

Nisan 2017

ÖZET

Bu çalışmada, kamunun ihtiyaçlarını karşılamak için harcamalar yapmasına imkân veren ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile düzenlenen ihale sistemi genel hatlarıyla incelenmiş, yapım işleri ihalelerinde işleyen süreç değerlendirilmiş ve ihale sürecinde karşılaşılan uyuşmazlıklar Kamu İhale Kurulu, İdari Mahkeme ve Danıştay kararları ışığında irdelenmiştir. Kamu alımlarının hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirilmesinde büyük önem taşıyan bağımsız bir idari otorite olan Kamu İhale Kurumunun kurulmasıyla birlikte 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, ihale sürecinde menfaatinin zedelendiği kanaatine varan isteklilere şikayet, itiraz ve şikayet ve yargı yoluyla hakkını arama olanağı getirmiştir. Bunun sonucunda ihale komisyon kararlarına yönelik itirazlar, Kamu İhale Kurulunca ve yargı organlarınca incelenerek karara bağlanmakta ve bu kararlar kamu ihaleleri yapmakta olan idarelere yol gösterici olmaktadır. Çalışmamızda ihale sürecinde tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında sıklıkla karşılaşılan sorunlar ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bu hususlarda bakış açılarının geliştirilmesi amacıyla Kurul ve yargı kararları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Kurumu, İhale, Yapım İşleri, Yargı Kararları

Sayfa Adedi : 85

Tez Danışmanı : Cennet DALGIÇ (Kurum)
Doç. Dr. Cihan TANRIÖVEN (Üniversite)

Research via Examples on Public Procurement Authority Board Desicions and
Administrative Judgement Spesific to Tenders of Construction Works

(Expertise Thesis)

Merve BAŞAL

İL BANK A.Ş.

April 2017

ABSTRACT

In this study, the tender system which enable spending to meet the needs of the public and organized with Public Procurement Law No. 4734 is outlined, the process in construction work tenders is examined and conflicts encountered in the procurement process are scrutinized in the light of decisions of the Public Procurement Board, the Administrative Court and the Council of State. With the establishment of an independent administrative authority, the Public Procurement Authority which has a place in realization of public procurement in accordance with the law, Public Procurement Law No. 4734 gives an assertion opportunity to bidders who think that there is a damage of an interest in the procurement process with the help of complaints and judicial remedy. So objections to decisions of tender committee are examined and concluded by Public Procurement Board and judicial authorities and these judgements provide guidance for institutions that make public procurement. In our study, considering the frequently encountered problems and uncertainties in the evaluation of bids in the tender process, Board and ruling judgements are discussed in order to develop perspectives in these matters.

Key Words : Public Procurement Law No. 4734, Public Procurement Authority, Tender, Construction Work, Administrative Decisions
Page Number : 85
Supervisors : Cennet DALGIÇ (Corporate)
Assoc. Prof. Cihan TANRIÖVEN (University)

TEŞEKKÜR

Tez yazım sürecinde bana yol gösteren ve yardımlarını esirgemeyen “İller Bankası A.Ş. Yatırım Koordinasyon Dairesi Başkanlığında” görev yapmakta olan kurum danışmanım Sayın Cennet DALGIÇ’a ve “Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde” öğretim üyesi olarak görev yapmakta olan akademik danışmanım Sayın Doç. Dr. Cihan TANRIÖVEN’e;

Tezimin asıl konusunu oluşturan kararların araştırılmasında emeği olan “İller Bankası A.Ş. Yatırım Koordinasyon Dairesi Başkanlığında” görev yapmakta olan Erdem GÖK’e, tez yazımı ile ilgili her türlü sorumu cevaplayan ve destek olan “İller Bankası A.Ş. Yatırım Koordinasyon Dairesi Başkanlığında” görev yapmakta olan Emre AYTAÇ’a ve Murat CENGİZ’e, motivasyonumun düştüğü zamanlarda beni yüreklendiren çok değerli çalışma arkadaşlarıma;

Bu süreçte rahat çalışabilmem için elinden gelen her şeyi yapan sevgili eşime ve bana olan sevgileri ve inançları ile her daim yanımda hissettiğim değerli aileme en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii
GİRİŞ	1
1. KAMU İHALE SİSTEMİNE VE İHALE SÜRECİNE GENEL BAKIŞ	3
1.1. İhale Kavramı	3
1.2. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu.....	3
1.3. Temel İlkeler.....	4
1.4. İhale Usulleri	6
1.4.1. Açık ihale usulü	6
1.4.2. Belli istekliler arasında ihale usulü.....	7
1.4.3. Pazarlık usulü	7
1.4.4. Doğrudan temin	9
1.4.5. Tasarım yarışmaları	9
1.5. Yapım İşi Uygulamalarında İhale Süreci	9
1.5.1. Projenin hazırlanması	9
1.5.2. Yaklaşık maliyetin hazırlanması	10
1.5.3. İhale onayının alınması.....	11
1.5.4. İhale dokümanının ve ilanının hazırlanması.....	11
1.5.5. İhale komisyonunun kurulması	12
1.5.6. Tekliflerin alınması.....	13
1.5.7. Tekliflerin açılması ve değerlendirilmesi	13
1.5.8. Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin kriterler	14
1.5.9. Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin kriterler.....	16
1.5.10. İhalenin karara bağlanması	18
1.5.11. Sözleşmeye davet	19
1.5.12. Sözleşmenin uygulanması	20
1.6. Kamu İhale Kurumu	22
1.6.1. Kamu İhale Kurulu	22
1.6.2. Kurul kararlarının hukuki niteliği.....	23
1.7. Elektronik Kamu Alımları Platformu	24
1.8. İhalelere Yönelik Başvuru Yolları.....	25
1.8.1. Şikayet	25
1.8.2. İtirazen şikayet.....	26
1.8.3. Yargısal inceleme	28
2. KAMU İHALE KURUMU KURUL KARARLARI İLE İDARİ YARGI KARARLARI ARASINDAKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ	31
2.1. Geçici Teminat Mektubu	33
2.1.1. Geçici teminat mektubunun gelir kaydedilmesi	33
2.1.2. Geçici teminat mektubunda isteklinin adının yanlış yazılması	34

2.2. Teklif Zarfi, Teklif Mektubu ve Teklif Cetveli	36
2.2.1. Teklif zarfında teklif sunmayan istekliye ait kaşe bulunması	36
2.2.2. Birim fiyat teklif cetvelinde kaşenin bulunmaması	37
2.2.3. Birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması	38
2.3. Ticaret Sicili Gazetesi.....	39
2.3.1. Ticaret Sicili Gazetesinde ortakların hisse oranlarının gösterilmemesi ...	40
2.3.2. Ticaret Sicili Gazetesinde ortak olduğu görünmeyen kişiye ait iş deneyim sunulması.....	41
2.4. İş Deneyim Belgeleri	42
2.4.1. İş yönetme belgesinde geçici kabul tarihi.....	43
2.4.2. Mezuniyet belgesinde sürenin hesaplanması.....	44
2.4.3. Mezuniyet belgesinin tüzel kişilik tarafından kullanılması	45
2.5. Bilanço ve İş Hacmini Gösteren Belgeler	47
2.5.1. Öz kaynak oranı.....	47
2.5.2. Konsolide gelir tablosunun sunulması.....	49
2.6. Belgelerin Sunuluş Şekli	49
2.6.1. Banka referans mektubunun banka tarafından aslı gibidir yapılması.....	51
2.6.2. Diplomaya üniversite tarafından aslı gibidir yapılması.....	52
2.6.3. Apostil tasdik şerhi	53
2.6.4. Aslı idarece görülmüştür kaşesinin olup, imzanın olmaması	54
2.7. İhalelere Yönelik Başvurular	55
2.7.1. İtirazen şikayet başvurusunun süre yönünden reddi	56
2.7.2. İhalenin iptaline yönelik başvuru	57
2.8. İhalelere Katılamayacak Olanlar	58
2.8.1. İhaleyi yapan kurumdan emekli kişinin ihaleye katılması	58
2.8.2. Yasaklı kişinin ihaleye katılması	59
2.9. EKAP'a Kayıt Olma Zorunluluğu	61
2.10. Teklif Geçerlilik Süresi.....	62
3. UYUŞMAZLIKLARDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	65
3.1. Geçici Teminat Mektubu	65
3.2. Teklif Zarfi, Teklif Mektubu ve Teklif Cetveli	66
3.3. Ticaret Sicili Gazetesi.....	67
3.4. İş Deneyim Belgeleri	68
3.5. Bilanço ve İş Hacmini Gösteren Belgeler	70
3.6. Belgelerin Sunuluş Şekli	71
3.7. İhalelere Yönelik Başvurular	72
3.8. İhalelere Katılamayacak Olanlar	73
3.9. EKAP'a Kayıt Olma Zorunluluğu	74
3.10. Teklif Geçerlilik Süresi.....	75
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	77
KAYNAKLAR.....	81
ÖZGEÇMİŞ.....	85

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1.1. İhale türüne göre Kurul tarafından alınan uyuşmazlık kararlarının sayısal dağılımı.....	28
Şekil 2.1. Karar türüne göre Kurul tarafından alınan kararların oransal dağılımı (%)...	32
Şekil 2.2. İnceleme kararlarının ihale türleri bazında sayısal dağılımı (adet).....	32

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İYUK	İdari Yargılama Usulü Kanunu
KİGT	Kamu İhale Genel Tebliği
KİK	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
KİKFR	Kamu İhale Kurumu Faaliyet Raporu
KİSK	4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
SMMM	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
YİİUY	Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği

GİRİŞ

2003 yılına kadar kamu harcamaları ve kamuya gelir getirici nitelikteki satış, kiraya verme, trampa gibi işlemler 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre yapılmaktaydı. Ancak Devlet İhale Kanunu'nun yapım işlerine yönelik ihalelerde, mal ve hizmet alımlarında yetersiz kalması, günümüz koşullarına ve uluslararası sisteme ayak uyduramaması, ekonomik ve toplumsal ihtiyaçlara karşılık verememesi sebebiyle kamu ihalelerini düzenleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (KİK) oluşturulmuştur. Ayrıca ihale sonucunda idare ve yüklenici arasında kurulacak sözleşmeler için ayrı bir kanuna ihtiyaç duyularak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu (KİSK) oluşturulmuştur.

Kamu ihalelerinde kaynakların verimli ve etkin bir şekilde kullanılması ve ihtiyaçların uygun şartlarda, zamanında karşılanması esas olup, bunlar yerine getirilirken eşitlik, gizlilik, saydamlık, güvenilirlik, rekabet gibi temel ilkelerden taviz verilmemesi büyük önem arz etmektedir. İdareler ihalelerini gerçekleştirirken kamu yararını gözetmekle ve KİK'e uygun hareket etmekle mükellefler. Yapılan ihalelerde hukuka aykırı hareket edilme ihtimaline karşılık etkin bir şikâyet mekanizması getirilmiş ve bu mekanizmanın merkezine Kamu İhale Kurumu konulmuştur.

Çalışmanın birinci bölümünde KİK çerçevesinde oluşan kamu ihale sistemi ana hatlarıyla incelenmiş, temel ilkelerin açıklamalarına ve kullanılan ihale usullerine değinilmiştir. Yapım işleri ihalelerinde projenin hazırlanmasından başlayan ve sözleşmeye davet aşamasına kadar ilerleyen kapsamlı süreç irdelenmiştir. İhaleye hazırlık aşamaları, ihalelerde aranan yeterlik kriterleri ve uyumsuzlıklara konu olan tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin aşamalar ve ihalenin karara bağlanma süreci açıklanmaya çalışılmıştır. Bu süreçlere ek olarak KİSK'e göre düzenlenen sözleşmelerin uygulanması, devri ve tasfiyesine kısaca değinilmiştir.

Kamu İhale Kurumu ve kurumun karar mercii olan Kamu İhale Kurulu hakkında bilgi verilmiştir. Bu kısımda Kamu İhale Kurumunun yıllık faaliyet raporlarından oldukça faydalanılmıştır. Teknolojik gelişmelerin yardımıyla ihale süreçlerinin bir kısmının elektronik ortamda gerçekleştirilmesine fırsat veren Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) kısaca tanıtılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın inceleme konusunu oluşturan şikayet ve itirazın şikayet kavramlarının ne anlama geldiği açıklanmıştır.

İkinci bölümde, idarelerin ihalelerini gerçekleştirirken sıklıkla karşılaştıkları uyuşmazlıklar, bundan sonra yapılacak ihalelerdeki karar verme sürecinde yol göstermesi açısından gruplandırılmıştır. Gerek şikâyet ve itirazın şikâyet yoluyla, gerek idari yargı yoluyla ihale katılımcılarının hak arama süreçleri örneklerle incelenmiştir. Bu uyuşmazlıklardan Kamu İhale Kurulu kararları ve idari yargı kararları nezdinde incelenme imkânı bulanlardan bazıları özetlenmiştir. Aynı olayla ilgili olarak Kamu İhale Kurumunun, İdare Mahkemelerinin ve Danıştayın yorum farklarına yer verilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümü, ikinci bölümde incelenen kararların değerlendirilmesini içermektedir. Teklif dosyasında sunulan belgeler ile ilgili çıkabilen sorunlar ve teklifler değerlendirilirken karşılaşılan durumlar Kurul kararları ve yargı kararları ışığında yorumlanmıştır. Değerlendirme yapılırken Kanun maddeleri ile yapılan yorumlar desteklenmeye çalışılmıştır. Belirsizlik içeren konular ile ilgili yeni düzenlemelere gidilmesi önerilmiştir.

Sonuç ve öneriler bölümünde ise genel bir değerlendirme yapılmış, karşılaşılan uyuşmazlık konuları ile ilgili mevzuatta düzenlemeye gidilmesi düşünülen hususlardan bahsedilmiştir. Şikâyet sayılarının en aza indirilmesi ve sürecin daha hızlı sonuçlandırılabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

1. KAMU İHALE SİSTEMİNE VE İHALE SÜRECİNE GENEL BAKIŞ

1.1. İhale Kavramı

İhale en basit haliyle, bir işin, birden fazla istekli arasından en uygun teklifte bulunana verilme süreci olarak ifade edilebilir.

McAfee ve McMillan (1987: 701) tarafından ihale, kaynakların tahsisinin ve bedellerinin, piyasa katılımcılarının teklif ettikleri fiyatlar bazında belirlendiği, açık hükümlere sahip bir piyasa mekanizması olarak tanımlanmaktadır.

Feldman ve Mehra (1993: 3) ihaleyi bir dağıtım mekanizması olarak ifade eder. Aynı zamanda ihalelerin fiyatların oluşma sürecinde önemli bir rol oynadığından, ihale edilen ögenin sabit veya belirlenebilir bir piyasa değeri olmadığı ya da ihale eden kişinin piyasa fiyatı konusunda emin olmadığı durumlarda en çok kullanılan yöntem olduğundan bahsederler.

“Devlet varlığını devam ettirebilmesi ya da birtakım kamu hizmetleri görebilmesi için zorunlu olarak harcamalarda bulunmaktadır. Bu harcamaları gerçekleştirebilmesi için de alıma giden devletler, ihale dediğimiz, kuralları olan ve en uygun değeri bulmayı amaçlayan bir yöntem kullanmaktadır” (Akdoğan, 2010: 54).

İhale mevzuatımızda “Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler” (Kamu İhale Kanunu [KİK], madde 4) olarak tanımlanır.

1.2. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu

Ülkemizde ihale sistemini kapsamlı bir şekilde düzenlemeye yönelik olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu 01.01.1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Günümüzün değişen ihtiyaçları ve Avrupa Birliği'ne geçiş süreci neticesinde, uluslararası kuruluşların kullanmakta olduğu ihale mevzuatına uyumlu düzenlemelere ihtiyaç duyulmuş ve 4734 ve

4735 sayılı iki yeni kanun 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe konmuştur. Her iki kanunda yürürlükte olmasına rağmen, kamu harcamalarına ilişkin yalnızca KİK ile KİSK'in esas alınmasına karar verilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un amacı, "...kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir" (KİK, madde 1).

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile aralarında birtakım farklılıklar bulunmakla birlikte, daha şeffaf bir ihale sistemi oluşturulması için yeni pek çok düzenleme getirilmiştir. KİK ile kamu kaynaklarının hesabı verilebilecek bir şekilde harcanması amaçlanmış olup, bu nedenle Kanunda belirtilen istisnalar zorunlu ve gerekli durumlarda kullanılmak için sınırlandırılmıştır. Kamuoyu denetimini etkin kılmak amacıyla sonuçlanan ihalelerin yayımlanması uygulaması ve Kamu İhale Kurumunun kurulmasıyla birlikte anlaşmazlıkların çözümü mekanizması getirilmiştir (Kaplan, 2012: 28).

İhale ilan sürelerinin ve hangi yayın organlarında yayınlanacağını belirlenebilmesi için eşik değer uygulamasıyla parasal limitler getirilmiştir. İlan süreleri uzatılarak ve gazetelerde de yayımlanması sağlanarak ihaleye katılan istekli sayısı artırılmaya çalışılmıştır. Aşırı düşük tekliflerle ilgili düzenlemeler yapılmış, ayrıca ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi istekli üzerinde bırakılması uygulamasına geçilmiştir. Yaklaşık maliyetin gizli tutulması ilkesi getirilmiş ve çeşitli mühendislik çalışmaları ve piyasa araştırması yapılarak yaklaşık maliyetin belirlenmesi esas olmuştur (Çelik, 2014: 5-6).

KİSK, KİK'in devamı ve tamamlayıcısıdır. İhale süreci tamamlandıktan sonra, yapılacak sözleşmeye ilişkin KİSK devreye girer. Bu kanun, ihale mevzuatına göre yapılan ihalelere ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi, uygulanması, devri ve feshi gibi konularda usul ve esasları düzenler.

1.3. Temel İlkeler

KİK'e göre yapılacak ihalelerde kamu kurum ve kuruluşları saydamlık ve eşit muamele ilkesine uygun hareket etmekle, rekabet ortamını sağlamakla ve ihale sürecini

güvenilir bir şekilde, gizlilik çerçevesinde tamamlamakla sorumlu tutulmuştur. Kamunun ihtiyaçları karşılanırken kaynakların etkin bir şekilde kullanılması gerekmele birlikte, zamanlamanın ve şartların uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Saydamlık ilkesi ile ihale ilgili bütün gerekli bilgilere ulaşma hakkı isteklilere verilmiştir. Bu ilke doğrultusunda ihale öncesi katılma şartlarının yayınlanması, ihalelerin herkesin katılımına açık bir şekilde gerçekleştirilmesi ve ihale sonuçlarının yayınlanması sağlanmıştır.

Rekabet ilkesi ihalelere olabildiğince çok isteklinin katılabilmesi için ortam hazırlar. Rekabetin sağlanması ilkesinin önemi doğrultusunda, isteklilerin kendi aralarında anlaşmalarını ve rekabet ortamını bozmalarını engellemek amacıyla birtakım yaptırımlar KİK’te düzenlenmiştir.

“İhaleye katılım aşamasında eşitlik ilkesi ‘fırsat eşitliği’ anlamında ‘rekabet’ ilkesi ile aynı manaya geldiği gibi, tekliflerin sunulması ve değerlendirilmesi aşamasında da ‘eşit muamele’ ilkesini ifade etmektedir. Bu çerçevede eşitlik ilkesi katılım ve değerlendirme aşamalarında ayrı anlam taşımaktadır” (Yalazay, 2010: 25).

Güvenirlilik ilkesinin idareler tarafından tesis edilmesi, ihale sürecinin sağlıklı işleyebilmesi açısından son derece önemlidir. İhaleye katılan isteklilerin, teklifleri değerlendirilirken eşit muameleyle tabi tutulacakları konusunda idareye güven duymaları gerekir.

Gizlilik ilkesi ise saydamlık ilkesinin tersi bir anlam taşıyor gibi görünse de, idare yaklaşık maliyetin ihale öncesinde istekliler tarafından bilinmemesini sağlamakla yükümlüdür. İdareler yaklaşık maliyet hazırlarlarken yapılan fiyat araştırmalarında bu ilkeyi gözetmek durumundadırlar. Aynı zamanda, istekliklerinin teklifleri ile birlikte sundukları bilgi ve belgeler ihale komisyonu tarafından saklanmalı ve başka kişilere açıklanmamalıdır.

İhale sürecinde tekliflerin herkese açık olarak açılması ve ihale sonucunun isteklilere ilan yoluyla bildirim zorunluluğunun getirilmesi, kamuoyu denetiminin etkili olmasını amaçlamaktadır.

İdareler, devletin kaynaklarını israfı önleyerek kullanmakla yükümlü olurken, aynı zamanda ihtiyaçların kamunun yararı gözetilerek zamanında karşılanmasını sağlamakla da görevlidirler.

“Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez” (KİK, madde 5).

Kanunda temel usul olarak açık ile belli istekliler arasında ihale usulü belirlenmiş, diğer usullerin kullanımı için özel hallerin varlığı aranmıştır. Herhangi bir işin ödeneği bulunmaması durumunda ihalesinin yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

“İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz” (KİK, madde 5).

Bu temel ilkeleri göz ardı ederek ihale yapanlar ve yapılmasına izin verenler hakkında uygulanacak yaptırımlar Kanununun 60. maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Bu ceza ve yaptırımlar, disiplin cezası, ceza kovuşturması ve mali sorumluluk tevcihi (tarafların uğradıkları zararların tazmin ettirilmesi) olarak karşımıza çıkar. Ayrıca bu görevlilerden ceza almış olanlar, bu Kanun ve ilgili mevzuatın uygulanması ile ilgili hiçbir görevde bulunamazlar ve kadrolara atanamazlar (Doğanyığıt, 2016: 159).

1.4. İhale Usulleri

KİK’te, yapım işleri ve mal veya hizmet alımı ihalelerinde idarelerce kullanılması için, açık, pazarlık ve belli istekliler arasında ihale usulü olmak üzere üç farklı ihale usulü belirlenmiştir.

1.4.1. Açık ihale usulü

KİK’te “Bütün isteklilerin teklif verebildiği usul” olarak ifade edilen açık ihale usulü, ihale ilanında belirtilen yeterlik kriterlerini sağlayan isteklilerin tamamının

katılımına açıktır. Kanunda kullanılması gereken asıl ihale yöntemi olarak belirtildiğinden hiçbir koşul aranmaksızın idareler bu usule başvurarak ihalelerini gerçekleştirebilirler.

1.4.2. Belli istekliler arasında ihale usulü

“İhale otoritesince tespit edilen ihtiyaçların teminini gerçekleştirmek için profesyonellik, teknik kapasite, deneyim, uzmanlık ve finansal kapasite yönünden minimum şartları taşıyan katılımcıların ihaleye davet edildiği iki aşamalı bir süreçtir” (Ertaş, 2010: 57).

“Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir” (KİK, madde 20).

Öncelikle KİK’in 10. maddesinde belirtilen kıstaslar kullanılarak teklif verebilecek vasıflara sahip adayların seçilmesi amacıyla ön yeterlik değerlendirmesi yapılır. Daha sonra ihale konusu işe ilişkin belirlenen ölçütler nezdinde tekliflerin yeterli olup olmadığı değerlendirilir. Asgari yeterlik koşullarını sağlamayanlar yeterli kabul edilmez. Davet edilecek istekli sayısı 5’den az olmayacak şekilde, yeterlikleri tespit edilen belirli sayıda istekli ya da yeterli olan isteklilerin tümü teklif vermek üzere davet edilebilir. Teklif vermeye davet edilmeyenlere, davet edilmeme nedenleri yazılı olarak bildirilir (Doğanyigit, 2016: 535).

Eğer yeterli bulunan istekli sayısı 5’den az veya yapılan davet üzerine ihaleye teklif veren sayısı 3’den az ise ihale iptal edilir. Teklif veren istekli sayısının 3’den az olması durumunda, ihale dokümanında teklif verilmesine engel bir durum olup olmadığına bakılabilir ve varsa hata ve eksiklikler giderilerek yeterli bulunan isteklilere tekrar davet mektubu gönderilebilir ve ihale sonuçlandırılabilir.

1.4.3. Pazarlık usulü

KİK’te belirtilen durumlarda kullanılabilen bu usulde ihale süreci iki aşamadan oluşur. Kamu kurumları, ihalesi yapılacak işin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin yöntemleri ve işe özgü teknik detayları, bazı durumlarda da fiyatı isteklilerle görüşürler.

Pazarlık usulü temel ihale usullerinden olmadığından, uygulanması için belirli şartların varlığı aranmıştır. Bu şartlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- “a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.
- b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.
- c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.
- d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.
- e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.
- f) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına (**Yüzyetmişyedibin beşyüzellialtı Türk Lirasına**)¹ kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları” (KİK, madde 21).

21. maddenin (b), (c) ve (f) bentlerine göre yapılan ihalelerde ilana çıkılmasına gerek duyulmaksızın en az 3 istekli ihaleye davet edilir ve ihale dokümanı yalnızca davet edilen isteklilere satılabilir. İlk oturumda istekliler ihaleye katılabilmek için gerekli belgelerini ve fiyat tekliflerini sunarlar. Komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda yeterlikleri tespit edilenler son yazılı fiyat tekliflerini vermek üzere ikinci oturuma davet edilirler.

Eğer ihale (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ise ilana çıkılması zorunludur ve ihale dokümanında belirtilen yeterlik kriterlerine uyan istekliler öncelikle yalnızca işin teknik detaylarını içeren ilk tekliflerini sunarlar ve bu tekliflerde fiyat yer almaz. Sonrasında ihale komisyonu her bir istekliyle teknik görüşme yapar ve bu görüşmeler sonucunda seçilen istekliler ile teknik şartnamenin çerçevesi belirlenir. Buna göre isteklilerden fiyatı içeren tekliflerini vermeleri istenir.

İşin yaklaşık maliyeti, açık ve belli istekliler arasında ihale usullerinden farklı olarak, isteklilerin son yazılı fiyat tekliflerini sundukları oturumda açıklanır. İhale komisyonu son yazılı fiyat teklifleri üzerinden incelemesini tamamlar ve ihale karara bağlanır. Pazarlık usulünün kullanıldığı ihalelerde idareye şikâyet süresi 5 gündür. Şikâyet olmaması durumunda, bu sürenin bitimiyle birlikte fiyat bakımından en avantajlı teklife sahip istekli sözleşmeye davet edilir ve sözleşme imzalanır.

¹ Kamu İhale Kurumu'nun 2016/1 sayılı Tebliği ile 29/01/2016 tarihli ve 29608 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2016 – 31.01.2017 dönemini kapsamaktadır.

1.4.4. Doğrudan temin

4734 sayılı Kanun'un 22. maddesinde doğrudan temin yapılabilecek haller ayrıntılarıyla belirtilmiş olup, ihtiyaçların; KİK'in 18. maddesinde yer alan ihale usullerine yönelik düzenlemelere uyulmadan, ilan yapılmadan ve teminat alınmadan giderilmesine olanak sağlayan yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. KİK'in 10. maddesinde sayılan yeterlik ölçütlerini arama zorunluluğu olmadan, ihale yetkilisi tarafında yetkilendirilecek kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak daha küçük çaplı ihtiyaçlar açık, pazarlık veya belli istekliler arasında ihale usullerine başvurmaksızın karşılanabilmektedir.

1.4.5. Tasarım yarışmaları

İdarelerin mimarlık, mühendislik, kentsel tasarım projeleri ya da güzel sanat eserleri gibi alanlarda bir plân veya tasarım projesi ihtiyaçları doğrultusunda, rekabet ilkesini gözeterek, ödüllü veya ödüksüz yarışma yaptırabilecekleri bir diğer alım yöntemi olarak belirlenmiştir. Şartnamelerin hazırlanabilmesi ve yarışma sonucunda değerlendirmenin yapılabilmesi için jüri oluşturulması zorunludur.

1.5. Yapım İşi Uygulamalarında İhale Süreci

Kamunun en çok harcama yaptığı alanlardan olan yapım işleri genel hatlarıyla inşaat işlerini ifade eder. "Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma..." (KİK, madde 4) gibi inşaat işleri yapım işleri olarak adlandırılır.

Bir yapım işinin ihale edilebilmesi için öncelikle ödeneğin temin edilmesi, işin yapılacağı arsanın mülkiyet ve kamulaştırma sorunlarının çözülmesi, gerekli durumlarda imar işlemlerinin tamamlanması ve projesinin hazırlanması gerekir.

1.5.1. Projenin hazırlanması

Kanunda ön proje, kesin proje ve uygulama projesi olmak üzere üç adet proje çeşidi belirlenmiştir. Ön proje, belirli bir yapıya ilişkin gerekli arazi ve zemin incelemeleri yapılmaksızın, hâlihazır haritalar üzerinden hazırlanan projeyi; kesin proje, onaylanan ön

proje sonrasında mümkün olan arazi ve zemin araştırmalarının yapıldığı, teknik özelliklerinin belirlendiği projeyi; uygulama projesi ise onaylanmış kesin proje sonrasında yapının her detayının belirtildiği proje olarak tanımlanmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin (YİİUY) 9. maddesinde belirtilen hükümlere göre; uygulama projesi yapılması zorunlu olan işlerin anahtar teslimi götürü bedel üzerinden ihaleye çıkılması, doğal afet gibi sebeplerle mümkün olan en kısa sürede işin yapılmasını gerektiren durumlarda ön ve/veya kesin proje, işin doğası gereği işin yapımı sırasında da arazi ve zemin etüdü yapılması gereken veya imar ve güzergah değişikliklerinin olabileceği durumlarda kesin proje hazırlanarak birim fiyatlı teklif almak yoluyla ihaleye çıkılması gerekir.

1.5.2. Yaklaşık maliyetin hazırlanması

İdare, kamu kurumları ve kuruluşlarınca veya üniversite ve ilgili meslek odalarınca ilan edilen birim fiyat ve rayiçleri, daha önce yaptığı ihalelerin sözleşmelerindeki fiyatları, alanında deneyimli yüklenicilerden alınacak ihale konusu işe benzer özellikteki işlerin maliyetlerini ve piyasa araştırması sonucunda tespit edilen fiyat ve rayiçleri esas alarak işin yaklaşık maliyetini belirler.

Yaklaşık maliyetin isteklilerce bilinmemesi gerekir bu yüzden yaklaşık maliyet hazırlama sürecinde görev alan veya bu konuda bilgisi bulunan kişiler yaklaşık maliyeti gizli tutmakla mükelleftir. İşin yaklaşık maliyeti, hazır bulunanlar önünde tekliflerin açılması esnasında açıklanır. İhale pazarlık usulü ile gerçekleştiriliyor ise son yazılı fiyat tekliflerinin sunulduğu oturumda açıklanır.

Yaklaşık maliyet, ilan sürelerinin, ilanın hangi şekilde yapılacağının, belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterlik değerlendirmesi yapıldıktan sonra gönderilecek davet mektubunun zamanının tespitinde, aşırı düşük tekliflerin belirlenmesinde ve değerlendirilirken açıklama istenip istenmeyeceği hususunda, ihalenin yabancı isteklilere açık olup olmasının düzenlenmesinde ve itirazın şikayet başvuru bedellerinin belirlenmesinde kullanılır.

1.5.3. İhale onayının alınması

Yaklaşık maliyet hazırlandıktan sonra, teklif türünün belirlenmesi, ihale dokümanı satış bedelinin tespiti, avansın ve fiyat farkının verilip verilmeyeceği, ilanın şekli ve adedi konularının belirlenerek ihale onay belgesinin hazırlanması ve ekine yaklaşık maliyet hesap cetveli konularak ihale yetkilisinin onayına sunulması gerekir. İhale yetkilisinin onayı alındıktan sonra EKAP aracılığıyla İhale Kayıt Numarası alınır.

1.5.4. İhale dokümanının ve ilanın hazırlanması

Yapım işleri genel şartnamesinde yer almayan ancak yapılacak işin teknik özellikleri ile işin kapsamını ve niteliğini belirten şartname idare tarafından hazırlanır. Teknik şartname hazırlanırken, yapılacak olan işe ait marka ve ürün adı belirtilmeden yapılacak olan imalatların teknik açıdan özelliklerinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Projede yapılması gereken bütün imatları kapsayan detaylı ve anlaşılır şekilde, imatları teknik olarak tarif eden bir şartname hazırlanmalıdır (Çelik, 2014: 13).

Teknik şartname hazırlandıktan sonra EKAP üzerinden idari şartname ve sözleşme tasarısı hazırlanır. İdari şartnamede yer alması gereken unsurlar 4734 sayılı Kanun'un 27. maddesinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Sözleşme tasarısında bulunması gereken hususlar ise 4735 sayılı Kanun'un 7. maddesinde ifade edilmiştir. İdari şartname ve sözleşme tasarısı baz alınarak EKAP sistemi tarafından hazırlanan ilan metni kontrol için Kamu İhale Kurumuna gönderilir. İlan metni onaylandıktan ve ilan ücreti ödendikten sonra sevk işlem formu gönderilir ve ilan Kamu İhale Bülteninde yayınlanmak üzere yayın planına alınır.

Yapım işlerinde eşik değer uygulaması ile parasal limitler belirlenerek ilan ve davet süreleri ile ihalelerin yerli ve yabancı isteklilere açıklık durumu düzenlenmiştir.

İhale dokümanı, idarenin idari şartnamede belirtmiş olduğu yerde bedel ödenmeksizin görülebilir fakat ihaleye katılabilmek için ihale dokümanının satın alınması zorunludur. İlan yapılmayan ihalelerde sadece davet edilenler ihale dokümanını satın alabilirler.

1.5.5. İhale komisyonunun kurulması

İhale komisyonunu oluşturma yetkisi ihale yetkilisine ait olup, mevzuatımıza göre ihale yetkilisi, ihale komisyonunda görev alamaz. İlanın yayınlanmasından itibaren 3 gün içinde ihale komisyonu oluşturulur ve ihale işlem dosyasından birer nüsha komisyon üyelerine verilir. İhale komisyon üyelerinin sayısı tek olmak zorundadır. İhale komisyonu bir başkan, en az iki işin uzmanı ve en az bir mali üyeden oluşmak üzere en az beş kişi olacak şekilde belirlenir. Asıl üyelerin isimlerinin ve komisyondaki sıfatlarının komisyon listesinde belirtilmesi gerekir. Aynı zamanda asıl üyelerin ihalenin herhangi bir aşamasında görev alamamaları halinde yerine geçebilecek nitelikteki ve sayıdaki şahısların isimleri ve sıfatları da belirtilmelidir.

İhale komisyonunun görev ve yetkileri

İhale komisyonunun tekliflerin değerlendirilme evresinde önemli yetkileri ve yükümlülükleri vardır. Bunlar; yaklaşık maliyetin güncellenmesi, ihale saatine kadar idareye verilen tekliflerin tutanakla tespit edilmesi, teklif zarflarının değerlendirilmesi, belgelerin eksik olup olmadığının tespit edilmesi, teklif mektubunun kontrol edilmesi ve geçici teminat mektubunun usulüne uygunluğunun belirlenmesi, gerekçeli kararın oluşturularak ihale yetkilisinin onayına sunulması olarak sıralanabilir (Çifci, 2016: 64).

Tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin süreçte görev ve yetki ihale komisyonuna aittir. Ancak ihale komisyonunca verilen kararı onaylama veya ihaleyi iptal etme yetkisi, ihale yetkilisine aittir.

İhale komisyonunun sorumluluğu

KİK'in "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 60'ıncı maddesine göre ihale yetkilisi, ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ayrıca ihalenin gerçekleşmesinden sözleşmenin yapılmasına kadar geçen süreçte görev alan kişiler, görevlerini tarafsızlıkla ve mevzuata uygun yerine getirmek durumundadırlar. Herhangi bir tarafın zararına mahal verebilecek düzeyde kusurlu işlem yaptıkları saptanırsa, haklarında disiplin cezası uygulanır. Yapılan işlemin niteliğine göre haklarında ceza kovuşturması yapılması da mümkündür. Ayrıca tarafların maruz kaldıkları zarar kendilerine ödetirilir.

1.5.6. Tekliflerin alınması

İhale dokümanını satın alan isteklilerce, dokümanda belirlenen şartları sağladığını gösteren belgeler, yetkili kişilerce imzalanan teklif mektubu ve geçici teminat mektubu, üzerinde isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, adresi, ihale konusu işin ismi, ihale sahibi idarenin adı ve adresi bilgilerinin bulunduğu zarfa konularak ve zarfın yapıştırılan yeri imzalanıp mühürlenerek ihale saatinden önce idareye ulaştırılır. İhale saatinden sonra sunulan teklifler açılmaz ve istekliye iade edilir. İdarenin evrak kaydına alınmış teklifler, zeyilname olmadığı takdirde, hiçbir şekilde iade edilmez veya değiştirilmesine izin verilmez.

Teklif dosyasında sunulması zorunlu olan geçici teminat mektubunun tutarı, teklif tutarının %3'ünden az olamaz. Geçici teminat mektubunun geçerlilik tarihi teklif geçerlilik süresinden 30 gün fazla olmalıdır. Geçerlilik tarihi, ihale dokümanında belirtilen süreden daha erken tarihli olamaz.

1.5.7. Tekliflerin açılması ve değerlendirilmesi

Teklif zarfları, ihale saatinde alınış sırasına göre açılır, şekil şartlarına uymayan teklif zarfları değerlendirmeye alınmaz. Açılan teklif zarflarının içinde bulunan belgelerin eksiksiz sunulup sunulmadığına bakılır. Teklif mektubunun uygunluk kontrolü yapılır. Geçici teminat mektubunun uygun olup olmadığı incelenir. İsteklilerin isim veya unvanları ile sundukları teklifler ve yaklaşık maliyet açıklanır ve komisyonca detaylı incelenmek üzere oturum kapatılır.

İlk oturumda eksiklikleri, teklif mektubunun veya geçici teminat mektubunun uygunsuzluğu belirlenen isteklilerin teklifleri değerlendirmeye alınmaz. Ayrıca birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata varsa eğer, bu teklifler değerlendirmenin dışında kalır. Belgelerde bilgi eksikliği varsa, teklifin esasını değiştirmeye yönelik olmadığı takdirde, idarelerce bilgi tamamlatma yoluna gidilir. İdare tarafından verilen sürede eksik bilgilerini tamamlamayan isteklinin geçici teminatı irat kaydedilir ve teklifi değerlendirmeye alınmaz. Yapılan sınır değer hesaplaması sonucunda belirlenen tutarın altında teklif veren isteklilerden aşırı düşük teklif açıklaması istenebilir. İstenip istenmeyeceği yaklaşık maliyete göre belirlenir. Açıklama sunulması halinde, komisyonca aşırı düşük savunmaları

incelenir, kabul veya ret kararı verilir. Ayrıca ihaleye katılan bütün isteklilerin yasaklılık yönünden sorgulaması EKAP üzerinden yapılır ve ihalelere katılma yasağı bulunan isteklinin varlığı halinde, söz konusu istekli hakkında yasaklama kararı verilir ve geçici teminatı irat kaydedilir.

İdare, ihale komisyonu kararı doğrultusunda tekliflerin tamamını reddetmek suretiyle ihaleyi iptal edebilir ve isteklilere ihalenin iptal edildiğini bildirir. İstekliler talepte bulunurlarsa iptal gerekçelerini de isteklilere bildirir.

1.5.8. Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin kriterler

İhaleye katılacak firmaların ihale konusu işin yapımına yönelik olarak mali gücünü göstermeyi amaçlayan, idari şartnamede belirtilen ve teklif dosyası kapsamında idareye sunulması gereken belgeleri ifade eder. Bunlar bankalardan temin edilecek banka referans mektupları, isteklinin istenen yıl veya yıllardaki bilançoları veya istenen verileri içeren bilanço bilgileri tablosu ve iş hacmini gösteren belgeler olarak YİİUY'nin ikinci kısmının üçüncü bölümünde belirtilmiştir.

Bankalardan temin edilecek belgeler

İhalenin ilan edildiği tarihten veya davet tarihinden sonra düzenlenmesi zorunlu olan, bankaların düzenlediği banka referans mektubu isteklinin güncel mali durumunu gösteren belgedir. İsteklinin mektubu düzenleyen bankadaki kullanma hakkı bulunan nakdi ve gayri nakdi kredisini veya mevduatını gösterir. Bu tutarların teklif edilen bedelin veya yaklaşık maliyetin yüzde kaç oranında olması gerektiği uygulanan ihale usulüne göre değişmektedir.

Açık ihale usulüyle ve KİK'in 21. maddesinin (b) ve (c) bentlerine göre gerçekleştirilen ihalelerde bu tutarların toplamı teklif fiyatının %10'undan az olamaz. Belli istekliler arasında usulü veya (a), (d) ve (e) bentleri baz alınan ihalelerde ise olması gereken tutar idarece yaklaşık maliyetin %5'i ve %15'i aralığında belirlenir. İş ortaklığında bu tutar bir veya birden fazla ortak tarafından karşılanabilirken konsorsiyumda her bir ortak kendine düşen tutarı karşılamakla yükümlüdür.

Bankanın en az iki yetkilisince imzalanması gereken referans mektuplarının teyidi gerekli görülürse idare tarafından ilgili bankadan yapılır.

Bilanço veya eşdeğer belgeler

İstekliler ihale yılından bir önceki yıla ait bilançolarını veya standart forma uygun bilanço bilgileri tablolarını sunarlar. “İhale veya son başvuru tarihi yılın ilk dört ayında olan ihalelerde, bir önceki yıla ait belgelerini sunmayanlar, iki önceki yıla ait belgelerini sunabilirler” (Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği [YİİUY], madde 35).

Bu belgelerin serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ya da vergi dairesi tarafından onaylanmış olarak sunulması zorunludur. İsteklilerin sağlaması gereken oranlar cari oran, öz kaynak oranı ve kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranı olmak üzere üçe ayrılır.

Önemli likidite göstergelerinde olan cari oran, şirketin vadesi bir yıldan az olan borçlarını ödeyebilme kapasitesini gösterir ve 0,75’ten küçük olmamalıdır. Varlıkların ne kadarının işletme sahipleri tarafından finanse edildiğini gösteren öz kaynakların toplam aktiflere bölünmesiyle bulunan oran 0,15’ten az olmamalıdır. Bankalara olan kısa vadeli borçların öz sermayeye oranı 0,50’den küçük olmalıdır. Bu üç kriterin birlikte sağlanması zorunlu olup, sağlanmadığı takdirde son üç yıla ait belgeler sunulabilir. İş ortaklığında ortakların tümünün bu kriterleri sağlaması gerekir.

İş hacmini gösteren belgeler

“İş hacmini gösteren belgeler, aday veya isteklinin ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait;

- a) Toplam cirosunu gösteren gelir tablosu,
- b) Taahhüdü altında devam eden yapım işlerinin gerçekleştirilen kısmının veya bitirilen yapım işlerinin parasal tutarını gösteren faturalardır” (YİİUY, madde 36).

Banka referans mektubunda olduğu gibi iş hacmini gösteren belgelerde de karşılanması gereken oranlar ihale usulüne göre farklılık göstermektedir. Açık ihale usulü veya 21. maddenin (b) ve (c) bentleri esas alınarak düzenlenen ihalelerde gelir tablosunda

belirtilen isteklinin net satışları teklif tutarının %25'inden az olmamalıdır. Eğer istekli tarafından yapılmakta olan veya bitirilen yapım işlerinin parasal tutarlarını gösteren faturalar sunuldu ise bu oran teklif tutarının %15'inden az olmamalıdır. Belli istekliler arasında veya 21. maddenin (a), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen ihale usulleriyle yapılan ihalelerde istenen oran, yaklaşık maliyete göre toplam ciro için %25-%35, faturalar için %15-%25 aralığında idare tarafından belirlenir.

İstekliler, "...ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıl için sağlayamayanlar, ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıldan başlamak üzere birbirini takip eden son altı yıla kadarki belgelerini sunabilirler" (YİİUY, madde 36). Gelir tablosu ve fatura örnekleri, serbest muhasebeci, yeminli mali müşavir veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ya da vergi dairesi tarafından onaylanmalıdır. İş ortaklığında her ortak bu belgeleri sunmalı ve iş ortaklığındaki payına göre bu tutarları sağlamalıdır. Konsorsiyumlarda da ortaklardan her biri kendi kısmı için istenen tutarı karşılamalıdır.

1.5.9. Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin kriterler

İhale konusu işin yapımına yönelik olarak isteklilerin sahip olması gereken birtakım özellikler vardır. Bunlar genel hatları ile her yapım işi ihalesinde istenirler. Ayrıca ihaleye özgü istenenler işin idari şartnamesinde ayrıntılı olarak belirtilir. YİİUY'nin ikinci kısmının dördüncü bölümünde bu belgelerin neler olduğu ve taşınması gereken nitelikler ifade edilmiştir.

Aday veya isteklinin mesleki faaliyetini sürdürdüğünü ve teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler

İhaleye katılmaya aday gerçek kişi veya tüzel kişi istekliler, ticaret ve/veya sanayi odasına kayıtlı olduklarını belgelemelidirler. Gerçek kişiler için bu husus esnaf veya sanatkârlar odasına veya ilgili meslek odasına kayıtlı olduğuna dair belge sunulması şeklinde genişletilmiştir. Bu belgelerin ihalenin ilan edildiği veya yapıldığı yılda alınmış olması gerekir. Gerçek kişiler noter onaylı imza beyannamesi sunmak zorundadırlar. Tüzel kişiler son ortaklık durumlarını ve şirketin yönetiminde görevli kimseleri belirten Ticaret Sicili Gazetelerini sunmak zorundadırlar. Ayrıca tüzel kişiliğe ait noter onaylı imza sirküleri sunulmalıdır.

İhaleye iş ortaklığı kurularak giriliyor ise tüm bunların yanında ortakların tümü tarafından kaşelenip imzalanan iş ortaklığı beyannamesinin sunulması gerekir. Bir kişi ihaleye vekâleten katılıyor ise noter onaylı vekâletname ve vekâlet verilen kişinin noter onaylı imza beyannamesinin bulunması zorunludur.

İş deneyimini gösteren belgeler

İstekliler, Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Tebliği'nde yer alan benzer iş gruplarından idarece belirlenen ve idari şartnamede belirtilen işlere ilişkin iş deneyimlerini gösteren belge sunmak zorundadırlar. Bu iş deneyim belgelerinin hesaplanma kriterleri YİİUY'de ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Eğer ihaleye iş ortaklığı olarak giriliyor ise yalnızca pilot ortağın benzer işlere ilişkin iş deneyim belgesi sunması şartı getirilmekle birlikte, özel ortaklara benzer iş şartı aranmaksızın sadece yapım işine ait belge sunabilme opsiyonu getirilmiştir.

İhalelere yine idarece belirlenen ve idari şartnamede istenen bölümde mezuniyet belgesi sunarak da katılma imkânı vardır. İş deneyim tutarı, her yıl belirlenen katsayı ile mezuniyetten sonra geçen sürenin çarpılmasıyla elde edilir. Eğer mezun olunmasından itibaren on beş yıldan fazla süre geçtiyse, sürenin tamamının alınabilmesi için diploma sahibine ait yapım işinde görev aldığına dair iş deneyim belgesinin sunulması gerekir.

İsteklinin organizasyon yapısı ve personel durumuna ilişkin belgeler

İdarece sayısı ve nitelikleri işe ait sözleşme tasarısında belirtilen ve işin yapımı esnasında bulunması gereken teknik personellerin, yeterli sayıda ve nitelikte olduğunu ve çalıştırılacağını gösteren belgeler istekli tarafından yer teslimini takip eden beş gün içinde idareye sunulur. İş ortaklığında bu teknik personeller herhangi bir ortak tarafından karşılanabilir. “Konsorsiyumlarda ise, işin uzmanlık gerektiren kısımları için öngörülen teknik personelin, ilgili kısma teklif veren ortak tarafından karşılanması gerekir. Personel belgelendirilmesine ilişkin belgelerin idareye sunulduğu tarih itibarıyla geçerli olması yeterlidir” (YİİUY, madde 40).

Makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler

“İşin yapılabilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmanın sayısına ve niteliğine dokümanda yer verilir. Tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipman için kendi malı olma şartının aranmaması esastır” (YİİUY, madde 41).

Eğer bu ekipmanların kendi malı olması isteniyor ise bu durum idari şartnamede belirtilmeli ve bu ekipmanlara ait belgeler istekli tarafından teklifin ekinde sunulmalıdır. Bu ekipmanlar geçici ithalle getirildiyse ya da finansal kiralama yoluyla elde edilmişse kira sözleşmesinin sunulması gerekir. Ayrıca kiraların ihale ilan veya davet tarihine kadar düzenli ödendiğinin belgelendirilmesi gerekmektedir.

Kalite yönetim sistem belgesi ve çevre yönetim sistem belgesi

“...Kalite Yönetim Sistem Belgesi ve Çevre Yönetim Sistem Belgesi istendiği durumlarda bu belgelerin, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilen belgelendirme kuruluşları veya Uluslararası Akreditasyon Forumu Karşılıklı Tanınma Antlaşmasında yer alan ulusal akreditasyon kurumlarınca akredite edilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenmesi zorunludur” (YİİUY, madde 42).

Bu belgelerin ihale tarihinde geçerli olması yeterli olmakla birlikte, eğer ihale ilk ilan tarihinden önce belgeleri düzenleyen kuruluşun akreditasyonu geri çekildiyse bu belgeler geçerliliğini yitirir.

İş ortaklığında sadece bir ortağın bu belgeleri sunması yeterli iken, konsorsiyumlarda her ortağın kendi bölümü için bu belgeleri sunması gerekir.

1.5.10. İhaleinin karara bağlanması

Üyelerin eksik olması halinde komisyon karar veremeyeceğinden, ihale komisyonu tam ye sayısı ile toplanarak karar alır. Bu kararlar oy çokluğu ile alınabilir fakat kararlarda çekimser kalınması mümkün değildir. Coğunluğun kararının aksi yönde karar veren komisyon yesi gerekçesi ile birlikte kararını komisyon kararında belirtmek ve bu haliyle imzalamak durumundadır.

Değerlendirme tamamlandıktan sonra, en avantajlı teklifi sunan istekli belirlenir ve gerekçeli olarak hazırlanan ihale komisyon kararı ihale yetkilisinin onayına sunulur. İhale yetkilisi kararı beş gün içinde onaylar ya da gerekçesini belirterek ihaleyi iptal eder. İhale komisyonu ekonomik anlamda en avantajlı teklife sahip birinci ve ikinci isteklinin yasaklılık yönünden sorgulamasını yapar ve yasaklı olmadıklarına ilişkin teyit belgelerini komisyon kararının ekinde ihale yetkilisine sunar.

İsteklilerin sunmuş olduğu teklifleri, değerlendirme dışı kalan isteklilerin uygun bulunmama gerekçelerini ayrıntılarıyla belirten ihale komisyon kararı, ihale yetkilisince onaylandıktan sonra üç gün içinde bütün isteklilere bildirilmek ve Kanun'un 21. maddesinin (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılan ihalelerde beş gün, diğer durumlarda ise on gün yasal itiraz süresi beklenmek zorundadır.

1.5.11. Sözleşmeye davet

İhale kararına itiraz olması durumunda şikayet ve itirazın şikayet süreleri dikkate alınır ve bu süreçler sonuçlanmadan sözleşmeye davet yapılamaz. İhale kararına yasal sürelerde itiraz olmadığı durumlarda bu sürelerin bitimini takiben ekonomik açıdan en avantajlı teklife sahip olan istekli sözleşmeye davet edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde isteklinin ihale bedelinin %6'sına tekabül eden kesin teminatını sunarak sözleşmeyi imzalaması gerekir. Eğer ihale sınır değerinin altında teklif sunan istekli üzerinde bırakıldıysa; istekli ihale bedelinin %9'una tekabül eden miktarda kesin teminat sunarak sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Aksi takdirde geçici teminat gelir kaydedilir ve idarenin takdir yetkisi dâhilinde ikinci olarak belirlenen istekli ile sözleşme imzalanabilir. Eğer ikinci istekli de belirlenen sürede sözleşmeyi imzalamaz ise onun da geçici teminatı irat kaydedilir ve ihalenin iptaline karar verilir.

Sözleşme idare tarafından hazırlanır ve idare ile yüklenici tarafından imzalandıktan sonra, geçici teminatı yükleniciye geri verilir. Sözleşmenin düzenlenmesi ve uygulanması aşamalarında KİSK'te yer alan usul ve esaslar devreye girer ve sözleşmenin imzalanması ile başlayan süreçler bu Kanun hükümleri doğrultusunda ilerler.

1.5.12. Sözleşmenin uygulanması

KİSK ile düzenlenen kamu ihale sözleşmeleri idare ile yüklenici arasında olup, taraflar eşit hak ve sorumluluklara sahiptir ve bu özelliğiyle özel hukuk kapsamına giren sözleşmelere benzer.

Sözleşmenin uygulanması esnasında kanunda yer alan durumlar dışında sözleşme maddelerinde değişiklik yapılamayacağı, tarafların hak ve sorumluluk bakımından eşit olduğu ve bu ilkeye ters düşen maddelerin ihale dokümanında yer alamayacağı 4735 sayılı Kanunda belirtilmiştir.

Yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel, birim fiyat sözleşme ve iş kalemlerinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmı içinse birim fiyat teklifi alma yöntemiyle yapılan ihalelerde karma sözleşme olmak üzere üç adet sözleşme türü bulunmaktadır.

“Sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz” (Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu [KİSK], madde 8).

Yüklenici iş yerini ve bütün ekipmanlarını işe başlamasından itibaren geçici kabule kadar geçen sürede oluşabilecek her türlü risk için sigortalatmak zorundadır. Kanunda belirtilen mücbir sebeplerin varlığı yüklenici tarafından durumun meydana geldiği tarihten itibaren yirmi gün içinde idareye bildirilmek zorundadır.

Yapım işlerinde muayene ve kabul işlemleri idarelerin kurduğu asgari üç kişiden oluşan komisyonlarca yapılır. Sözleşmede belirtildiği takdirde, imalat veya üretim yapılıyor ise yapılan kısımlar belirli aşamalarda idare tarafından denetlenebilir. Bu durum muayene ve kabul komisyonlarının yükümlülüklerinin yok olmasına sebep olmaz.

Sözleşmenin devri

Yüklenici sözleşmenin kurulmasından sonra idareye karşı sorumlu olduğu işi sözleşme ve şartnamelere uygun şekilde yapmak zorundadır. Ancak zorunlu durumlarda

sözleşmenin koşullarının ya da sözleşmenin taraflarının değişmesi gerekebilir. Sözleşmenin devri için yapılmasından sorumlu olan yüklenicinin taraf konumunda olmaması yani değişmesi anlamına gelmektedir (Kuluçlu, 2003: 103).

Bir kamu ihale sözleşmesinin devrinin yapılması için öncelikle ihale yetkilisinin yazılı izni alınması koşulu aranmaktadır. Daha sonra devredecek olan ile devralacak olan taraf yazılı bir sözleşme imzalar. Bu sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte taraflar arasında geçerli bir devir sözleşmesi kurulmuş olur (Tuna, 2013: 76).

Sözleşmenin feshi

Kanunda belirtilen durumlarda idarenin ya da yüklenicinin sözleşmeyi feshetmesi mümkündür. Ancak yüklenicinin sorumluluğunu, mücbir sebep hariç, yerine getirmemesinden kaynaklanan fesih işlemlerinde yüklenicinin kesin teminatına el konulur.

Yüklenicinin ölümü durumunda varisleri idare uygun gördüğü takdirde belirli şartlar altında taahhüde devam edebilirler, aksi takdirde sözleşme feshedilir. Yüklenicinin ağır hastalığı, tutukluluğu veya mahkumiyeti hallerinde yüklenici tarafından vekil tayin edilmişse veya ilgililerce yasal temsilci tayin edilmesi istenmişse, bu kişi taahhüde devam eder. Eğer durumun ortaya çıkmasından itibaren otuz gün içinde taahhüde devam edilmemişse sözleşme feshedilir.

Yüklenicinin iflası da fesih işleminin gerekçelerindendir. İş ortaklıklarında pilot ortak için ölüm, iflas, ağır hastalık, tutukluk gibi durumlardan biri gerçekleşirse eğer, sözleşmenin feshi gerekir. Ancak söz konusu durumun ortaya çıktığı tarihten itibaren otuz gün içinde özel ortaklar işe devam etmeyi isterlerse ve idare uygun görürse pilot ortağın yerine getirmesi gereken sorumlulukları üstlenerek işe devam edebilirler. Pilot ortak haricindeki ortaklar için söz konusu durumlardan biri ortaya çıktığı takdirde diğer ortaklar sorumluluğu üstlenir ve işe devam ederler, bu durumda fesih işlemi gündeme gelmez.

İdare, yüklenicinin taahhüdünü sözleşme maddelerine uygun şekilde yerine getirmediğini fark eder ve bunu nedenleriyle birlikte yükleniciye bildirirse, buna rağmen söz konusu uygunsuzluğun devam ettiğini ya da sözleşmenin uygulanması aşamasında

yasak fiil ve davranışlarda bulunduğunu tespit ederse sözleşmeyi fesheder ve hesabı tasfiye eder. Ayrıca yüklenicinin kesin teminatı protesto çekmeksizin gelir kaydedilir.

1.6. Kamu İhale Kurumu

Kamu ihale sisteminin temel ilkeler ışığında oluşturulması, oluşturulan mevzuat doğrultusunda ihale süreçlerinin işleyebilmesi, şikâyetlerin incelenmesi ve mevzuat hükümlerine uygun şekilde ihalelerin sonuçlandırılması, kamu ve özel sektöre eğitim verilmesi, ihalelerle ilgili istatistiklerin oluşturulması ve yayımlanması, ayrıca haklarında yasaklama kararı verilen gerçek ve tüzel kişilerin sicillerinin tutulması için bağımsız ve denetleyici bir idari otoriteye ihtiyaç duyulmuştur (Akdoğan, 2010: 94). Bu amaçla 04.01.2002 tarihli 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53. maddesinde yer alan hükümlere istinaden Kamu İhale Kurumu kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır.

Kamu İhale Kurumu kurularak, uluslararası ihale mevzuatındaki görevlerin yerine getirilmesi ve kamu ihale alanının düzenlenerek ilgili görev ve yetkilerin tek bir elde toplanması sağlanmıştır. İdare hukukumuzda yer almayan şikâyetlerin incelenmesi ve anlaşmazlıkların çözümü mekanizması Türk devlet yapısına kazandırılmıştır (Kamu İhale Kurumu 2012 Yılı Denetim Raporu, 2013: 1).

Görevini yerine getirirken bağımsız olan Kurum, hiçbir makamdan kararları ilgili emir veya talimat alamaz. Kurum, görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyduğu belge, bilgi ve görüşleri resmi ve özel her türlü kurumdan ya da kişilerden isteyebilir ve bu belge, bilgi ve görüşlerin süresi içinde verilmesi zorunludur.

1.6.1. Kamu İhale Kurulu

Kamu İhale Kurulu kurumun karar organıdır. Kurulda bir başkan, bir ikinci başkan ve yedi üye bulunur. Kurul üyeleri Maliye Bakanının teklifiyle Bakanlar Kurulunca dört yıllığına atanırlar ve üyeler tekrar seçilebilir. Kurulun görev ve yetkileri ayrıntılı olarak aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

“1) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olup olmadığına ilişkin şikâyetlerle ilgili olarak karar vermek,

2) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek,

3) Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,

4) Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak,

5) Düzenleyici işlemler tesis etmek ve özel nitelikli kararlar almak” (Kamu İhale Kurumu Faaliyet Raporu [KİKFR], 2015: 21).

Kurulun almış olduğu kararlar inceleme, düzenleyici ve yönetsel olmak üzere üç grupta değerlendirilebilir. Bunlara ilave olarak Kurul kararlarına ilişkin düzeltme olduğu takdirde düzeltme kararları da alınmaktadır.

1.6.2. Kurul kararlarının hukuki niteliği

Kamu İhale Kurulu bir yargı organı gibi karar vermekle birlikte kararları yargı hükmünde değildir. Bu nedenle bağlayıcılığı konusunda yargı kararlarında olduğu gibi kesin ifadelerle yer vermek güçtür.

KİK'in 56. maddesinde, idarelerin Kurul kararları doğrultusunda bir an önce işlem yapmaları gerektiği belirtilmiştir. Ancak idarenin kararda belirtilen hususa yönelik işlem yapmaması durumunda uygulanacak herhangi bir yaptırımdan bahsedilmemiştir.

“Hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının eksik veya yanlış uygulandığını iddia eden ilgililer bu hususa ilişkin başvuruyu itirazın şikayet başvurusu olarak doğrudan Kuruma yaparlar. Kurul tarafından alınan kararların hiç uygulanmaması halinde ilgililer tarafından doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulabilir” (Sancakdar, 2015: 3860).

Şikayet ve itirazın şikayet başvurusunun idari yargıya gitmeden önce tüketilmesi gereken yollar olarak belirlenmesi, Kurul tarafından alınan kararların önemine vurgu yapmaktadır. Eğer istekli bu yolları atlayıp, doğrudan idare mahkemesine başvurursa bu durum “idari merci tecavüzü” olarak adlandırılır. Böyle bir durumda idare mahkemesi dilekçeyi ilgili idareye gönderir ve mahkemeye başvurma tarihi idareye başvurma tarihi olarak kabul edilir (İdari Yargılama Usulü Kanunu [İYUK], madde 15).

1.7. Elektronik Kamu Alımları Platformu

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşları tarafından gerçekleştirilen kamu alımlarının günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilmesi ve değişen dünyaya ayak uydurabilmesi için hazırlanan yeni Kamu İhale Kanunu'nun yanında bu gelişmeleri destekleyecek etkin ve hızlı bir sisteme de ihtiyaç duyulmuştur. Gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin yardımıyla, Kamu Satın Alma Platformu'nun yerini 2010 yılında Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) almıştır (KİKFR, 2010: 5).

İşlemlerin daha kolay, hızlı şekilde yürütülmesini sağlayan EKAP sistemi sayesinde idarelere, yapacakları ihalelere ilişkin ilanların EKAP aracılığıyla hazırlanması ve Kamu İhale Bülteninde yayımlanması imkânı getirilmiştir. Aynı şekilde ihale dokümanları da EKAP üzerinden hazırlanıp, teklif değerlendirme aşamasında isteklilerin yasaklılık teyitleri hızlı bir şekilde EKAP aracılığıyla cevaplanmaktadır. Zeyilname bildirim, bilgi ve belge talepleri, aşırı düşük teklif açıklama talebi, kesinleşen ihale kararının bildirilmesi ve sözleşmeye davet işlemleri EKAP üzerinden yapılarak, isteklilere tebliğ tarihi bildirim tarihi sayılmış ve işlemlerin yürütülmesinde posta faktörü ve oluşan gecikmeler ortadan kaldırılmıştır.

EKAP'ın kurulmasıyla birlikte, sisteme kayıtlı gerçek ve tüzel kişiler için ihaleye ilişkin dokümanların e-imza kullanılarak indirilebilmesi sağlanmıştır. İdarelere ise, isteklilerin sosyal güvenlik prim borçları ve vergi borçlarını sorgulama kolaylığı getirilmiştir. Ayrıca isteklilerin bilanço ve gelir tablosu bilgileri de EKAP üzerinden incelenebilmektedir (KİKFR, 2010: 5).

Yeni düzenlemelerle birlikte iş deneyim belgelerinin EKAP vasıtasıyla düzenlenmesi, kaydedilmesi, gerekli durumlarda güncellenmesi, teyit edilmesi ve görüntülenebilmesi sağlanmıştır. Bu sayede belgelerin hazırlanması aşamasında yapılması muhtemel hatalar engellenebilecek, iş deneyim belgeleri elektronik ortamda kolay ve hızlı bir şekilde sorgulanabilecek, yeterliğe ilişkin belgelerin elektronik ortamda sunulması elektronik ihalenin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesine zemin hazırlanmıştır (Atlı ve Soylu, 2016: 26).

1.8. İhalelere Yönelik Başvuru Yolları

Sözleşme imzalanıncaya kadar geçen ihale sürecinde ortaya çıkan sorunlar idari yargının, sözleşme sonrası süreç ise adli yargının konusudur. “Yargısal denetim; kamu alımlarına ilişkin uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulmasında uzun bir zaman aldığı gibi, hem hukuka aykırı işlemde zarar gören isteklilerin beklentisine cevap vermede, hem de kamu alımları yoluyla harcanan kamu kaynaklarının etkinliğinin ve verimliliğinin sağlanmasında yetersiz kalmaktaydı” (Solak, 2011: 77). Bu nedenle sorunların daha hızlı bir şekilde çözülebilmesi amacıyla şikayet ve itirazın şikayet adı verilen iki adet başvuru şekli KİK’te yerini almıştır. İdareye yapılan başvuru şikayet, şikayet neticesinde istenilen sonuç alınmadığı takdirde Kamu İhale Kurumuna yapılan başvuru ise itirazın şikayet adını alır. “Şikayet ve itirazın şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır” (KİK, madde 54). Bu yollar tüketildikten sonra Kamu İhale Kurumu tarafından verilen kararlar hakkında dava açılabilir.

“...İdareye şikâyet başvurusu ve itirazın şikâyet başvurusu kamu ihalelerine ilişkin eylem ve işlemlerin ihaleyi yapan idare ile bağımsız bir idari otorite olan Kamu İhale Kurumu tarafından idari olarak denetlenmesine imkân sağlamaktadır” (Öztürk, 2009: 130). İdari başvuru yolları usulüne uygun olarak ve süresinde tüketildiği takdirde, yargı yoluna başvurma imkânı kanun koyucu tarafından sağlanmıştır.

1.8.1. Şikayet

Akkurt (2010: 9), ihale sürecindeki hukuka aykırı işlemler nedeniyle bir hak kaybına ya da zarara uğrayanların veya uğraması muhtemel olanların, idarece tesis edilmiş mevcut işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir idari işlem yapılmasına yönelik olarak, öncelikle idareye itiraz etmek durumunda olduklarını ifade eder.

İhalenin ilanına şikayet olabileceği gibi ön yeterlik veya ihale dokümanına da şikayet olabilir. Bu durumda idare tarafından şikayet üzerine inceleme yapılır. İşin gerçekleştirilmesini veya tekliflerin hazırlanmasını güçleştirecek hata veya eksikliklerin saptanması durumunda idare tarafından ihale dokümanının revize edilmesine karar verilebilir ve ihale bir kereliğine ertelenebilir.

İhale komisyon kararına şikayet edilmesi üzerine idare on gün içinde gerekli incelemeleri yaparak ihalenin iptaline, düzeltici işlem belirlenmesine veya başvurunun reddine karar verir. Bu karar, isteklilere karar tarihinden itibaren üç gün içinde bildirilir. Bu zaman aralığında idarece bir karar alınmadığı takdirde, şikayet başvurusunda bulunan istekli sürenin bitimini takip eden on gün içinde Kamu İhale Kurumuna başvurabilir. İdare bu süreler bitmeden, itirazın şikayet başvurusu olup olmadığının takibini yapmadan, Kuruma başvuruldu ise Kurumun incelemesi sonuçlanmadan sözleşme imzalamaz.

1.8.2. İtirazen şikayet

İdareye şikayet başvurusunda bulunduktan sonra, idare tarafından şikayete ilişkin karar alınması durumunda, kararın isteklilere tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde başvuru sahibi aday ve karar doğrultusunda zarara uğrayan diğer istekliler tarafından itirazın şikayet başvurusunda bulunulabilir. Şikayet başvurusuna ilişkin idarenin on gün içinde karar vermemesi ve bu kararı şikayet sahibine bildirmemesi halinde, yalnızca şikayeti eden istekli itirazın şikayet için Kuruma başvuruda bulunabilir. Şikayet ve itirazın şikayet, idari dava açılabilmesi için tüketilmesi mecburi olan idari başvuru yollarındandır.

Kamu İhale Kurumu, itirazın şikayet başvurusuna yönelik incelemesini yapabilmesi için gerekli bilgi ve belgeleri ya da ihale işlem dosyasını, ilgili idareden ve gerekli görülmesi halinde diğer kurum veya kişilerden isteyebilir. İstenen bilgi ve belgeler süresi içinde incelemeyi yapan ilgili daire başkanlığına ulaştırılmak zorundadır. Bu belgelerin kuruma ulaştığı tarihi izleyen 20 gün içinde Kurul kararını vermek durumundadır. “Bu süre 21. maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihaleler ile şikayet ve itirazın şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazın şikayet başvurularında 10 iş günü olarak uygulanır” (Doğanyigit, 2016: 1043).

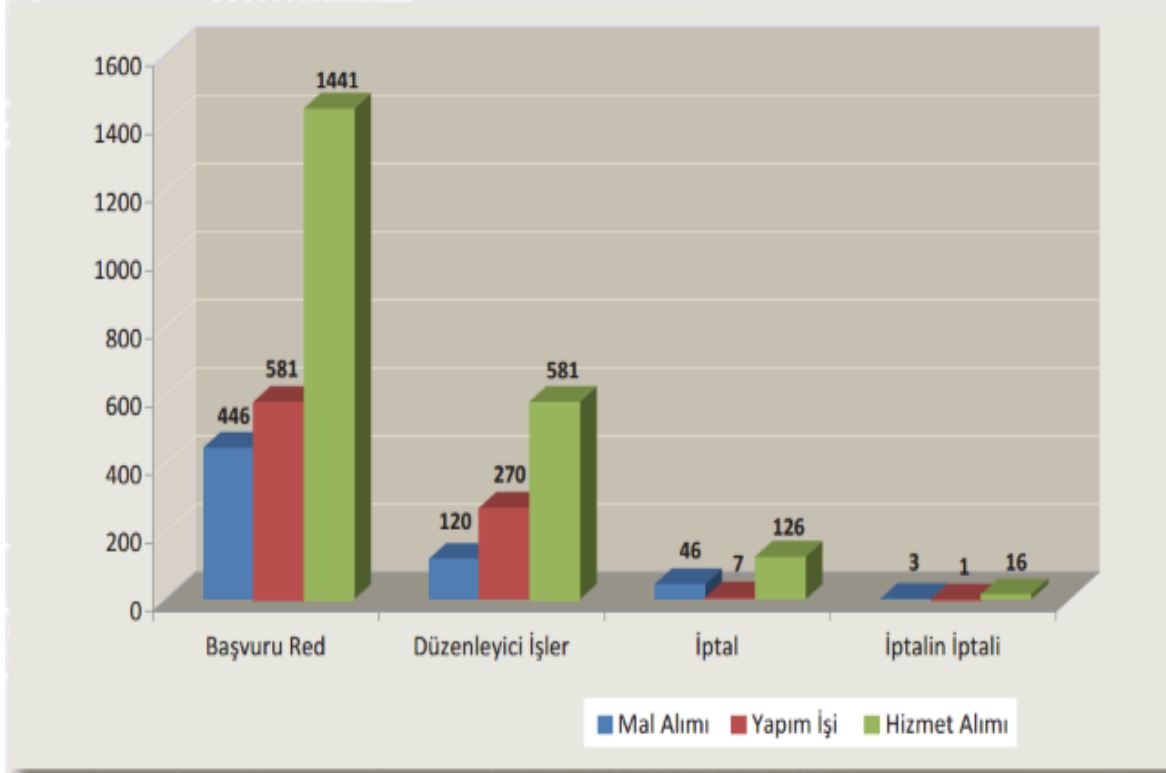
Kurum incelemesini eşit muamele ilkesini temel alarak yapar ve incelenen ihalenin aşamalarının mevzuata uygunluğunu kontrol eder. Başvuru sahibinin iddiaları ile idarenin şikayete ilişkin kararıyla sınırlı kalan bu incelemede diğer isteklilerin teklifleri de bu hususlar çerçevesinde incelenir. İlane veya dokümana yapılan başvurular da, bu sınırlar ile değerlendirilir. Şikayet başvurusu üzerine idare tarafından iptal edilen ihale ile ilgili olarak, yalnızca idarenin iptal gerekçeleri incelenir. İdarenin Kanunda belirtilen sürelerle ve

esaslara uymadan sözleşmeyi imzalamış olması, Kurumun başvuruyu incelemesine mani oluşturmaz.

“İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan, sadece şikayet ve itirazın şikayet üzerine alınanlar itirazın şikayete konu edilebilir ve bu kararlara karşı beş gün içinde doğrudan Kuruma başvuruda bulunulabilir” (KİK, madde 56).

“Sözleşme imzalandıktan sonra yapılan itirazın şikâyet başvurularının; mevzuata aykırı olarak sözleşme imzalanmış olma ihtimali nedeniyle Kamu İhale Kurulunca sadece Kanunun lafzında yer alan “*sözleşme imzalanmadan önce*” yapılmadığı gerekçesiyle süre açısından reddedilmeyerek incelendiği göz önünde bulundurulmalıdır” (Öztürk, 2009:136).

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik’in “Kurul tarafından alınacak kararlar” başlıklı 21. maddesinde ihalenin iptali, düzeltici işlem belirlenmesi ve başvurunun reddi olmak üzere üç adet karar şekli belirlenmiştir. Bununla birlikte itirazın şikayet başvurusunda bulunan istekli tarafından yatırılan başvuru teminatının, başvuruya konusunun Kurumun yetki alanında bulunmaması hali hariç, başvurunun reddine karar verildiği takdirde gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Şekil 1.1. İhale türüne göre Kurul tarafından alınan uyuşmazlık kararlarının sayısal dağılımı (KİKFR, 2015: 29)

1.8.3. Yargısal inceleme

Kamu kurumlarının eylemlerinin denetlenmesi idare hukukunun alanına girer. Kamu kurumlarının vermiş olduğu kararların ve yaptığı işlemlerin yargısal denetime tabi tutulması gerekir. Bu denetim hukuk devleti olmanın şartlarındandır.

Bağımsız İdari Otorite olarak kurulan Kamu İhale Kurumu idari bir organdır. Kurulun verdiği kararlar da idari işlem olarak nitelendirilir ve idari yargı denetimine tabidirler.

“Kamu İhale Kurumu tarafından verilen nihai kararların şikayette bulunan yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusu tarafından Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebileceği ve bu davaların öncelikle görüleceğine ilişkin hüküm düzenleme altına alınmıştır” (Doğanyigit, 2016: 1077).

Şikayet ve itirazın şikayet başvuru yolları tüketildikten sonra istekliler idare mahkemelerine dava açabilir. Eğer ihale şikayet veya itirazın şikayet nedeniyle iptal

edilmediyse, ihalenin iptaline ilişkin doğrudan idare mahkemesine başvurulabilir. “Yine ihale sürecinde yasak fiil veya davranışta bulunduğu tespit edilenler hakkında ihale yetkilisince verilen ihalelere katılmaktan yasaklama kararı da Kurul denetiminde bulunmadığından, bu kararlara karşı işlemi tesis eden idarenin bulunduğu yer idare mahkemesinde dava açılabilir” (Şahin, 2011: 95).

Danıştay ve idari mahkemeler yürütmenin durdurulması hususunda karar verebilirler. Böyle bir durumda idare veya Kamu İhale Kurumu gecikmeksizin kararın gereklerini yerine getirmeye ve buna yönelik işlem tesis etmeye mecburdur ve bu süre hiçbir koşulda 30 günü geçemez.

Sözleşme aşamasına kadar geçen süreçte idarece yürütülen ihale işlemlerine yönelik davalar idari yargının kapsamındadır. Sözleşme imzalandıktan sonra hükümlerin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek sorunlar özel hukukun alanına girdiğinden, davalar adli yargı yerlerinde görülür.

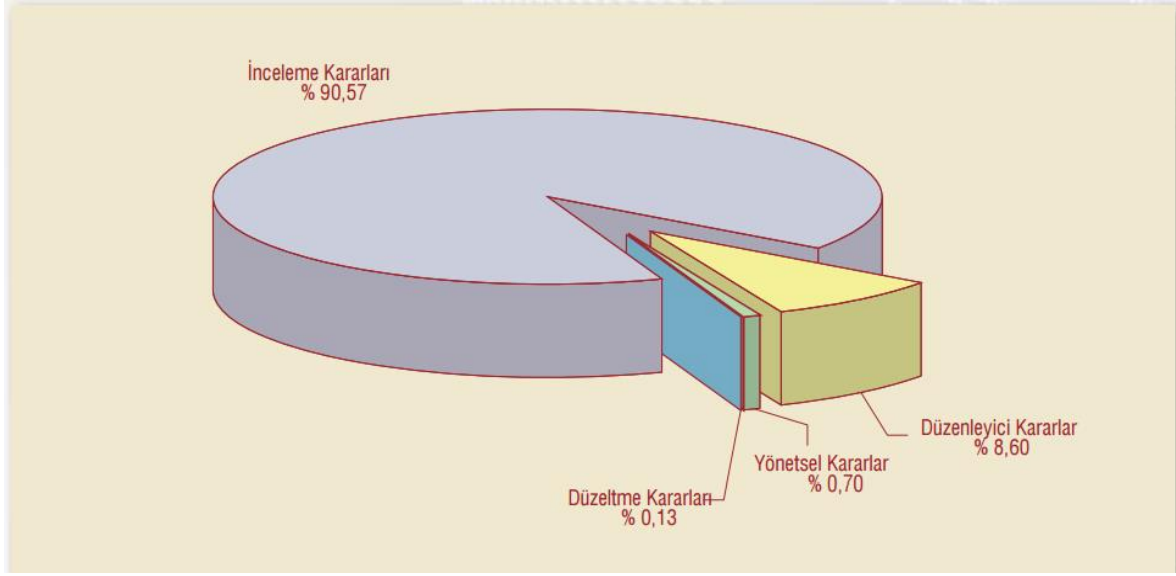
2. KAMU İHALE KURUMU KURUL KARARLARI İLE İDARİ YARGI KARARLARI ARASINDAKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÖRNEKLERLE İNCELENMESİ

Kamu ihalelerine yönelik ilk olarak ihaleyi gerçekleştiren idareye şikayet başvurusunda bulunulur. Eğer idarece şikayet başvurusu reddedilir veya süresi içinde şikayete cevap verilmezse, Kamu İhale Kurumuna başvurulur. Kurumdan da istenilen sonuç alınmadığı takdirde, başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olmasından hareketle idari yargı yoluna başvurulabilir. Bu durumda İdare Mahkemeleri tarafından alınan kararlara ihaleyi yapan idare uymak zorundadır. Bu kararlar da hiçbir şekilde değişiklik yapılamayacağı ve kararların uygulanmasının ertelenemeyeceği Anayasa'nın 138'inci maddesinde belirtilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda da kararların uygulanmasının ertelenemeyeceği belirtilmiştir. “Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez” (İYUK, madde 28).

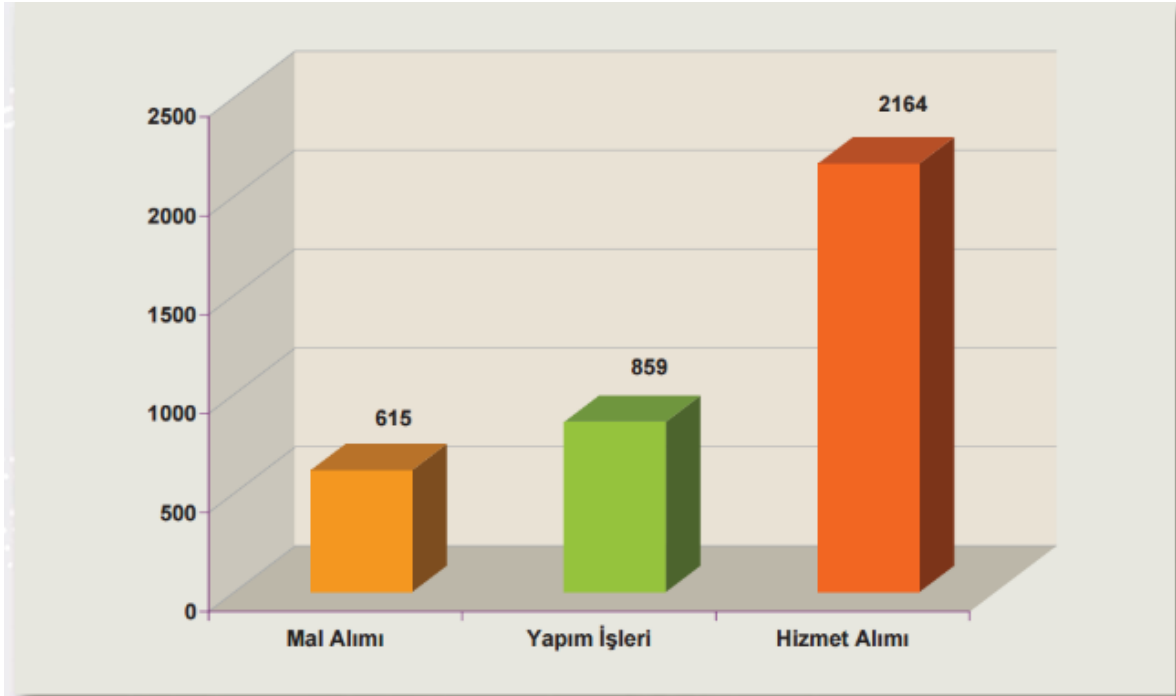
Kamu İhale Kurulu tarafından 2015 yılında alınan 4.168 inceleme kararının 3.638'i uyuşmazlık ve 530'u mahkeme kararlarıdır (KİKFR, 2015: 26). Mahkeme kararı, Kamu İhale Kurumunca alınan yargı kararlarına uyma kararlarını ifade eder. Bir başka deyişle, Kurulun aldığı kararlara yönelik açılan davalar sonucunda İdare Mahkemesi bir karar alır ve bu karar Kurul kararını bozan nitelikte ise Kurul yargı kararını uygulamak üzere yeni bir karar alır. Karar sayılarında uyuşmazlık kararları “UY”, yargı kararı sonucunda alınan mahkeme kararları ise “MK” ibaresi ile gösterilir.

2015 yılında alınan kurul kararlarının oransal dağılımı Şekil 2.1’de gösterilmiştir.

Şekil 2.1. Karar türüne göre Kurul tarafından alınan kararların oransal dağılımı (%) (KİKFR, 2015: 22)

İhale türlerine göre incelenen kararlar Şekil 2.2’de gösterilmiştir.

Şekil 2.2. İnceleme kararlarının ihale türleri bazında sayısal dağılımı (adet) (KİKFR, 2015: 27)

Çalışmanın bu bölümünde uygulamada en çok karşılaşılan sorunlar Kamu İhale Kurulu, İdare Mahkemeleri ve Danıştay kararlarıyla incelenmiştir. İncelenen kararlar içerisinde sıklıkla ortaya çıkan durumlar gruplandırılmıştır.

2.1. Geçici Teminat Mektubu

İdari bir yaptırım aracı olarak kullanılan teminatların kamu ihaleleri bakımından temel işlevi, gerektiğinde gelir kaydedilebilmeleridir. Bu nedenle, teminat mektuplarında karşılaşılan hata ve eksikliklerden bazıları teminat mektubunun gelir kaydedilebilme kabiliyetini sakatlayabilir ancak her tür hata ve eksiklik bu duruma yol açmaz. Bu bağlamda, teminat mektubunun idarece gelir kaydedilmesinin gerektiği hallerde, herhangi bir tereddüt oluşturmayacak şekilde olan hata ve eksiklikler teminat mektubunun geçerliğini etkilemez (Şahiner, 2016: 12).

Geçici teminat mektubunda çok çeşitli hata ve eksiklikler bulunabilir. Örneğin ihale konusu işin adı, idarenin adı, yüklenicinin adı gibi hususlar yazılmayabilir veya yanlış yazılabilir. Ya da teminat mektubunun içeriğine ilişkin yanlış ifadeler yer verilebilir veya geçerlilik tarihi gösterilmeyebilir ya da yanlış gösterilebilir. Tüm bu hususlar ayrıntılı olarak incelenmeli ve mektubun gerektiğinde irat kaydedilmesine engel teşkil edebilecek hata ve eksiklikler titizlikle tespit edilmelidir.

İsteklinin teklifinin geçersiz kabul edilmesine sebep olabilen geçici teminat mektuplarının, garanti fonksiyonuna sahip olmaları nedeniyle KİK'te belirtilen durumlarda idarece gelir kaydedilmeleri mümkündür. Ancak teminat mektuplarının hangi durumlarda gelir kaydedileceği ve ne kadarının gelir kaydedileceği konularında da idareler tereddüt yaşamaktadırlar. Gerek geçici teminat mektubunun istenen şartları taşımaması nedeniyle teklifin geçersiz kabul edileceği durumlarda, gerekse gelir kaydedilmesine ilişkin hususlarda Kurul Kararları ile İdari Yargı Kararları yol gösterici olmaktadır.

2.1.1. Geçici teminat mektubunun gelir kaydedilmesi

ÖZET: İhale başvuru sahibi üzerinde bırakılmış ancak isteklinin ihale tarihinde kesinleşen sosyal güvenlik prim borcu bulunması sebebiyle, geçici teminat mektubunun

tamamı idarece gelir kaydedilmiştir. Başvuru sahibi, teminatının yalnızca %3'lük kısmının gelir kaydedilmesi gerektiğini iddia etmiştir.

31.08.2010 tarihli ve 2010/UY.II-2661 sayılı Kamu İhale Kurulu kararında teminat mektubunun isteklinin en avantajlı birinci veya ikinci istekli olarak belirlendiği durumlarda isteklinin teklifi ile bağlı kalmasını ve sözleşmeye davet edildiği takdirde isteklinin sorumluluğunu yerine getirmesini sağladığından bahsedilmektedir. Ayrıca isteklilerin sunmuş oldukları geçici teminatların yalnızca teklif bedelinin %3'ünden az olmaması gerektiği şeklinde mevzuatta bir alt sınır belirlendiği, üst sınıra ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı belirtilmiştir. Sözleşmenin kurulma aşamasında istekli yükümlülüklerini yerine getirmezse geçici teminatın yalnızca %3'ünün gelir kaydedileceğine dair düzenlemenin de bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu nedenle idarenin tesis etmiş olduğu geçici teminatın tamamının gelir kaydedilme işlemi Kurulca mevzuata uygun bulunmuş ve başvuru reddedilmiştir.

Bunun sonucunda istekli Ankara 7. İdare Mahkemesine dava açmıştır. Ankara 7. İdare Mahkemesi 24.03.2011 tarih ve E:2010/2516, K:2011/580 sayılı kararında, geçici teminat miktarının teklif tutarının %3'ünden az olmayacak şekilde belirlenmesindeki ve üst sınır getirilmemesindeki veya %3'ün sabit bir değer olarak belirlenmemesindeki amacın geçici teminat miktarı üzerinden isteklinin teklif bedelinin hesaplanmasına mâni olmak olduğundan bahsedilmiştir. Bu nedenle mahkeme %3'ün üzerinde olan teminatların yalnızca teklifin %3'üne tekabül eden tutarın gelir kaydedilmesi gerektiği yönünde karar vererek anılan Kurul kararının iptaline karar vermiştir. Kamu İhale Kurulu da mahkeme kararına uymak zorunda olduğundan 02.05.2011 tarih ve 2011/MK-94 sayılı kararı ile düzeltici işlem yönünde karar vermiştir.

2.1.2. Geçici teminat mektubunda isteklinin adının yanlış yazılması

ÖZET: Geçici teminat mektubunda firmanın ticaret unvanı sehven "ASTAŞ" yazılması gerekirken "S" harfi yazılmayarak, "ATAŞ" olarak belirtilmiştir. İdarenin mektubu düzenleyen bankadan teyit ettirilebileceği ve doğrusunun öğrenilebileceği başvuruda bulunan firma tarafından iddia edilmiştir. Firma teklifinin değerlendirmeye alınmasını talep etmektedir.

İtirazen şikayet başvurusunun incelenmesi sonucunda 02.04.2014 tarih ve 2014/UY.I-1626 sayılı Kurul kararı alınmıştır. Kararda, limited şirket olan tüzel kişi tacirin diğer tacirlerden ayırt edilmesini sağlayan ticaret unvanının “Astaş Ltd. Şti.” olduğundan bahsedilmiştir. Ancak teminat mektubunda “Ataş Ltd. Şti.” olarak yazılması nedeniyle firmayı işaret etmediği gerekçesiyle ticaret unvanının hatalı olarak yazıldığı belirtilmiştir. Ticaret unvanının geçici teminat mektuplarında bulunması zorunlu unsur olduğundan yanlış yazılmasının esaslı bir aykırılık olduğu ifade edilmiştir. Teminat mektuplarının işlevinin, istekli ve idare arasındaki borç ilişkisinde riskin ortaya çıkması durumunda bankanın riske karşı vermiş olduğu bir garantinin olduğu, bahsi geçen ihalede teklif sunan firma adı ile teminat mektubunda yazan firma adının farklı olduğu, dolayısıyla bu noktada bankanın vermiş olduğu garantiyi sürdürüp sürdürmeyeceği hususunun önemli olduğu belirtilmiştir.

İdare tarafından geçici teminatın irat kaydedilmesi istendiğinde, bankaca bu isteğin yerine getirilebilmesi için teminat mektubunda bir belirsizlik olmaması gerektiği ancak ticaret unvanının yanlış yazılması yani girilen borç ilişkisinde lehtarın farklı olması sebebiyle, istekliye ilişkin bir risk oluştuğunda idarece istenen garantinin bankaca karşılanamayacağı sonucuna varılarak başvuru sahibinin iddiası yerinde görülmemiş ve başvuru Kurulca reddedilmiştir.

Söz konusu olaya ilişkin isteklinin başvurusu üzerine Ankara 4. Mahkemesince alınan 25.06.2014 tarihli ve E:2014/809 sayılı kararda teminat mektubundaki yanlışlığın açık ve bariz bir hatadan kaynaklandığı ve bu hatanın Kamu İhale Genel Tebliği (KİGT)’nin “İdarelerce belgelerdeki eksik bilgilerin tamamlanması” başlıklı 16.6’ncı maddesinde belirtilen bir eksiklik olarak değerlendirilip, idarece araştırmanın kolaylıkla yapılabileceği ifade edilerek yürütmenin durdurulması hususunda karar verilmiştir.

Sonrasında Kamu İhale Kurumunun hukuk danışmanlığınca temyize başvurulmuştur. Danıştay 13. Dairesi söz konusu mahkeme kararını bozma yönünde karar vermiştir. Bu durumda en başında idare tarafından yapılan değerlendirme dışı bırakma işlemine geri dönmüştür.

2.2. Teklif Zarfı, Teklif Mektubu ve Teklif Cetveli

Yetkili kişilerce yapıştırılan yerinin kaşelenip imzalanması zorunlu olan teklif zarfının içinde yine yetkili kişilerce kaşelenip imzalanması zorunlu olan teklif mektubu bulunmalıdır. Anahtar teslimi götürü bedel usulüyle teklif alınıyor ise istekli yalnızca teklif mektubu sunar. Birim fiyat usulüyle teklif alınması durumunda, istekli birim fiyat teklif cetvelini de sunar.

İhale komisyonu tarafından ihale sırasında teklif zarfı açılmadan usulüne uygun şekilde kaşelenip imzalandığının kontrolü yapılmalıdır. Teklif zarfının usulüne uygunluğu tespit edilirse zarf açılır. Teklif mektubunun kaşeli ve imzalı olup olmadığı hususuna bakılır. Ayrıca teklif tutarının rakam ve yazıyla birbiriyle uyumlu olup olmadığına ve varsa birim fiyat teklif cetvelindeki toplam tutarın teklif bedeliyle aynı olup olmadığına bakılır.

İhaleye sunulan teklifi gösteren teklif mektubunun usule uygun olması son derece önemlidir. Üzerinde veya eki teklif cetvelinde bulunan hatalar teklifin değerlendirme dışı kalmasına neden olabilecektir. Bu hususta uygulamada karşılaşılan güçlükler Kamu İhale Kuruluna taşınmış ve bu hususlarla ilgili pek çok karar alınmıştır.

2.2.1. Teklif zarfında teklif sunmayan istekliye ait kaşe bulunması

ÖZET: A firması tarafından, ihale komisyon kararında ikinci en avantajlı teklif olarak belirtilen B firmasına ait teklif zarfının iş ortaklığının ortaklarından biri tarafından kaşelendiği ancak imzalanmadığı, dış zarfın mevzuata aykırı olarak sunulduğu iddia edilmiştir.

Kamu İhale Kurulunun 25.11.2015 tarihli 2015/UY.I-3168 sayılı kararında A firmasının iddialarından B firmasının teklif zarfıyla ilgili olan iddiası ile ilgili olarak, zarfın üzerinde B firmasının kaşesi bulunmakla birlikte ayrıca C firmasının da kaşesinin yer aldığı, zarfın kapatılan diğer kısmında ise toplam 2 adet B firmasına ait adet kaşe ve kaşelerin üzerinde de teklif cetveli ile teklif mektubunu imzalayan X şahsına ait imzanın bulunduğu görüldüğü belirtilmektedir.

Bu durumda zarfın üzerinde bulunması gereken bütün bilgilerin yer aldığı ve zarfın yapıştırılan yerinin olması gerektiği şekilde kaşelenip imzalandığı bu nedenle teklif

zarfının içinde bulunan belgelerden anlaşıldığı üzere ihaleye teklif vermeyen C firmasına ait kaşenin zarfın ön yüzünde yer almasının esasa aykırı olmadığı ve idarenin tereddüt duymaksızın zarfı açtığı ifade edilmektedir. Bu nedenle A firmasının başvurusu reddedilmiştir.

Bunun üzerine A firması tarafından konu idari yargı merciine taşınmıştır. Ankara 2. İdare Mahkemesinin 13.01.2016 tarihli E:2015/3392, K:2016/43 sayılı kararında B firmasının zarfın üzerinde yer alan ve teklif vermediği anlaşılan C firmasının kaşesinin yer almasının diğer isteklileri ve idareyi tereddüte düşürebileceği belirtilmiştir. Nitekim başvuru sahibinin bu tereddüt nedeniyle şikayet dilekçelerinde istekliden iş ortaklığı olarak bahsettiği, zarfa ilişkin şekli unsurların esastan daha önemli olduğu, bu durumda zarf içindeki belgelerin hangi firmaya ait olduğunun bilinemeyeceği ifadelerine yer verilmiştir. Bu nedenle B firmasının değerlendirme dışı bırakılarak idare tarafından düzeltici işlem yapılmasına karar verilmiştir.

2.2.2. Birim fiyat teklif cetvelinde kaşenin bulunmaması

ÖZET: İhaleye katılan istekli A firması, aynı ihaleye katılan diğer bir istekli olan B firmasının sunduğu birim fiyat teklif cetvelinde imza olmasına rağmen kaşe olmaması nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmasının mevzuata aykırı olduğu iddiasında bulunmaktadır. Söz konusu teklif mektubunda kaşe ve imzanın yer aldığını, yetki belgesinden imzayı atanın yetkili kişi olduğunun anlaşıldığını ifade etmektedir. B firmasının teklifi geçerli kabul edildiği takdirde, ihale A firması üzerinde kalmaktadır.

İdarenin şikayet başvurusunu reddetmesi üzerine, istekli A firması itirazın şikayet başvurusunda bulunmuştur. Kamu İhale Kurulunun 06.05.2015 tarih ve 2015/UY.III-1290 sayılı kararında, B firmasına ait birim fiyat teklif mektubunun X şahsı tarafından imzalandığı, 2 (iki) sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinin her iki sayfasında da imzanın yer aldığı ancak imza sahibine ait ad ve soyadın yer almadığı ifade edilmiştir. Hem teklif mektubunda hem de teklif cetvelinde istekliye ait kaşenin bulunmadığı tespit edilmekle birlikte, birim fiyat teklif mektubunda ve X şahsına ait imza sirkülerinde istekli şirketin unvanı ve vergi numarası belirtilmiştir. Bu nedenle teklifin değerlendirme dışı bırakılmasını gerektirecek şekilde esaslı bir eksiklik olmadığı belirtilerek düzeltici işlem yönünde karar alınmıştır.

Bunun üzerine menfaati zedelenen C firması Kurul kararının iptal edilmesi için Ankara 3. İdare Mahkemesine dava açmış ve mahkeme 20.10.2015 tarihli E:2015/1730, K:2015/1456 sayılı kararında ihaleye katılan isteklilerin sunduğu belgelerde yer alması gereken bilgilerin eksiksiz olmasının asıl olduğu belirtilmiştir. Teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı belirtilerek firmanın yetkilisince imzalanması gerekmektedir. Teklif mektuplarının şekil ve içerik açısından belirtilen bu niteliklere ve standart forma uygun olmamasının teklifin esasını değiştirdiğinden bahsedilmektedir. Bu nedenle mahkemece B firmasına ait teklif mektubu ve teklif cetvelinde şirketin ticaret unvanı ve kaşesi ile teklif cetvelinin bazı sayfalarında şirket yetkilisinin ad ve soyadına yer verilmemesinin teklifin esasını etkileyen bir eksiklik olduğu belirtilmiştir.

İlk önce Kurul kararı üzerine B firmasının teklifini değerlendirmeye alınmış ve hesaplanan yeni sınır değer sonucunda, A firması en avantajlı teklif konumuna gelmiştir. Ancak ilk komisyon kararında fiyat açısından en avantajlı teklif olan C firmasının Ankara 3. İdare Mahkemesine dava açması üzerine alınan mahkeme kararı sonucu, B firması yeniden değerlendirme dışı kalmıştır. Bu durumda ihale yeniden C firmasında kalmıştır.

Daha sonra Kurum temyiz yoluna gitmiş ve Danıştay 13. Dairesi 20.06.2016 tarihli ve E:2016/142, K:2016/2690 sayılı kararında Kurul kararını uygun bularak mahkeme kararının bozulması yönünde karar vermiştir. Bunun sonucunda Kurul yeniden düzeltici işleme karar vermiş ve ihale A firmasında kalmıştır.

2.2.3. Birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması

ÖZET: Başvuru sahibi istekli, birim fiyat teklif cetvelinde 3 kalemde aritmetik hata bulunduğu gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ancak istekli birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunmadığını, oluşan farkın Microsoft Office Excel programıyla hesaplanan söz konusu kalemlere ait miktar ve fiyat çarpımlarının hücreleri biçimlendirme seçeneği ile cetvelde virgülden sonra iki hane olarak gözükse de, çarpım işleminin virgülden sonraki dört hane dikkate alınarak yapılmasından kaynaklandığını ve teklifinin değerlendirmeye alınması gerektiğini iddia etmektedir.

Kamu İhale Kurulunun 04.03.2015 ve 2015/UY.I-743 sayılı kararında idarelerin aritmetik hata kontrolünü yaparken birim fiyat teklif cetvelinde yer alan mevcut verileri

dikkate alması gerektiğini, teklif edilen birim fiyat ile miktarın çarpımı sonucu elde edilen tutarın doğruluğunu ve çarpım sonucu elde edilen tutarların toplamının teklif edilen toplam bedelle örtüşüp örtüşmediğini kontrol etmesi gerektiğini ve çarpım veya toplamlarda hata bulunan isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiğini belirtmektedir. Söz konusu ihalede 3 iş kaleminde birim fiyat ile miktarın çarpımında elde edilmesi gereken tutar ile cetvelde yazan tutarın farklı olmasının aritmetik hatadan kaynaklandığı gerekçesiyle teklifin uygun sayılmaması Kurulca doğru bulunmuştur.

İstekli Kurul kararının iptali için Ankara 2. İdare Mahkemesine dava açmıştır. Mahkemenin 12.05.2015 tarihli ve E:2015/613 sayılı kararında hatanın davacının kullandığı bilgisayar programının virgülden sonra 2 hane yerine 4 haneyi hesaplamasından kaynaklandığı ve oluşan farkın esaslı bir fark olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca isteklinin elenmesi sonucunda ihalenin çok daha yüksek teklif veren diğer istekli üzerinde kalacağı, bu durumda KİK'in 5. maddesinde yer alan kaynakların verimli kullanılması ilkesi ile çelişerek kamu zararına yol açacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle Kurul kararı iptal edilmiştir. Buna istinaden 10.06.2015 tarihinde 2015/MK-253 sayılı karar ile Kurul düzeltici işleme karar vermiştir.

Bunun üzerine Kurum temyiz başvurusunda bulunmuş ve Danıştay 13. Dairesi mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir. Danıştayın 08.06.2016 tarihinde almış olduğu E:2015/4074, K:2016/2298 sayılı kararında, birim fiyat teklif cetvelinde yer alan rakamlar ile hesaplama yapılacağı ve toplam teklif tutarının belirleneceği belirtilmiştir. Bu durumda da her ne kadar hatanın kullanılan Microsoft Office programından kaynaklandığı iddia edilse de, fiyat ile miktarın çarpımı, olması gerekenden farklı bir sonuç vermektedir. Bunun da aritmetik hata olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

2.3. Ticaret Sicili Gazetesi

YİİUY'nin 38. maddesinde tüzel kişilerin ortakları, üyeleri ya da kurucularının, ayrıca yönetimde görevli kişilerin son halini gösteren Ticaret Sicili Gazetesinin sunulmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Eğer bu bilgilerin hepsi bir gazetede bulunmuyor ise, bu bilgilerin tamamını gösteren Ticaret Sicili Gazetelerinin veya bu hususları gösteren belgelerin sunulmasının gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca tüzel kişiliğe ait noter onaylı imza sirkülerinin de istenilmesi gerekmektedir.

2.3.1. Ticaret Sicili Gazetesinde ortakların hisse oranlarının gösterilmemesi

ÖZET: İstekli, sunduğu Ticaret Sicili Gazetesi son durumunu göstermediğinden değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ancak itirazın şikayet başvurusunda, sunulan gazetede tüzel kişi ortakların kimler olduğunun belirtildiği, yalnızca hisse oranlarına yer verilmediği iddia edilmiştir. Hisse oranlarının da bilgi tamamlama yoluna gidilerek idarece öğrenilebileceği belirtilmiş ve tekliflerinin değerlendirmeye alınması talep edilmiştir.

Kamu İhale Kurulu 05.03.2014 tarih ve 2014/UY.II-1262 sayılı kararında, sunulan Ticaret Sicili Gazetelerinde şirketin temsil ve ilzama yetkili kişilerinin isimlerinin gösterildiğini, şirketin amaç ve faaliyetleri ile ilgili değişikliklerin yer aldığını ve kararların altında da şirket ortaklarının isimlerinin bulunduğunu belirtmiştir. İdari şartnamede ortakların paylarını gösteren belgelerin istenmediği dikkate alındığında, sunulan gazete sayfalarının idari şartnamede istenen bilgileri içerdiği, yani şirket yetkililerinin ve ortakların isimlerinin yer aldığı ifade edilmiştir. Bu nedenle idarenin teklifi değerlendirmeye alması gerektiğine karar verilmiştir.

Düzeltilici işlem belirlenmesi sonucunda menfaati zedelenen başka bir istekli, Ankara 13. İdare Mahkemesine dava açmıştır. E:2014/664 sayılı esasında açılan davaya ilişkin anılan mahkemenin 19.05.2014 tarihli kararında, eğer ihaleye katılanların tüzel kişi ise, ortakların ve yönetimde görevli kişilerin son şeklini gösteren belgelerin sunulmasının istendiği belirtilmiştir. Bu hususun ihaleye katılan kişilerin yasak fiil veya davranışlarda bulunmaları durumunda yaptırım uygulanacak kişilerin belirlenmesini sağladığından bahsedilmiştir. İsteklinin ortaklarının kimler olduğunun tespit edilebildiği ancak paylarına ilişkin bilgilerin yer almadığı belirtilmiştir. Bu nedenle idarenin değerlendirme dışı bırakma kararı mevzuata uygun bulunmuş ve Kurul kararı iptal edilmiştir.

Daha sonra mahkeme kararının Kurum tarafından temyizi üzerine Danıştay 13. Dairesi tarafından verilen 27.01.2015 tarihli ve E:2014/4913 K:2015/181 sayılı kararda Kurul kararı hukuka uygun bulunmuştur. Kararda, isteklilerden istenenin şirket yöneticilerinin ve ortaklarının kimler olduğuna ilişkin belgeleri sunmaları olduğu, ayrıca her ortağın hissesini gösteren belgelerin istenilmediğine vurgu yapılmıştır. İsteklinin sunduğu belgelerin YİİUY ve idari şartnamede istenen bilgileri içerdiğinin açık olduğu belirtilmiştir. Hisse oranlarına ilişkin bir belge idari şartnamede istenmediğinden, belgenin

sunulmamasının eksiklik olarak nitelendirilemeyeceği ifade edilmiştir. Danıştay kararı üzerine Kurul düzeltici işleme karar vermiştir.

2.3.2. Ticaret Sicili Gazetesinde ortak olduğu görünmeyen kişiye ait iş deneyim sunulması

ÖZET: Ön yeterlik değerlendirmesi neticesinde yeterli bulunmayan anonim şirket statüsündeki A şirketi iş deneyim belgesi olarak şirketin bir yıldan fazla süredir %50'den fazla pay sahibi ortağına ait iş denetleme belgesi sunmuştur. Ancak sunulan 29.12.2009 tarihli Ticaret Sicili Gazetesinde anılan şahsın ortaklığının gözükmediği ve sunulan iştirak tablosunun tek taraflı düzenlendiğinden uygun sayılmayan bir belge olduğu gerekçeleriyle ön yeterlik başvuruları komisyonca yeterli bulunmamıştır. İstekli ihale dosyasında ortaklık durum belgesi sunduklarını, bu belgenin zaten ortaklığı tasdik ettiğini, idarece yine tereddüt duyulması durumunda bilgi tamamlama yoluna gidebileceğini iddia ederek Kamu İhale Kurumuna başvurmuşlardır.

30.11.2010 tarih ve 2010/UY.III-3610 sayılı Kurul kararında, isteklinin 20.12.2008 tarihinde şirkete ortak olduğunu gösteren iştirak tablosunu ve SMMM'nin düzenlediği ortaklık durum belgesini sunduğu belirtilmiştir. Anonim şirketlerde hisse devrinin Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasının zorunlu olmadığı, bu nedenle ihale komisyonunun ortaklık durum belgesine itibar etmesi ya da inceleme amaçlı başka kişilerle/kurumlarla yazışma yapmasının gerektiği ifade edilerek düzeltici işleme karar verilmiştir.

Ayrıca İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik' in 18. maddesinde bahsi geçen eşit muamele ilkesi nedeniyle ihaleye katılan diğer istekliler bakımından da itiraz edilen hususta inceleme yapılmıştır. Bir başka firma olan anonim şirket statüsündeki B şirketinin internet sitesindeki Ticaret Sicili Gazeteleri üzerinden yapılan incelemede şirketin son ortaklarını ve hisselerini içeren belgelerin sunulmadığı tespit edilerek başvurusunun değerlendirme dışı bırakılması yönünde karar alınmıştır.

Bu durumda B şirketi Kurul kararının iptal edilmesi için dava açmıştır. Ankara 13. İdare Mahkemesinin 13.01.2011 tarih ve E:2010/2427 sayılı ara kararı ile, isteklinin kurucularını gösteren gazetenin, şirket yöneticilerini gösteren güncel gazetenin ve noter onaylı imza sirkülerinin sunulduğu belirtilmiştir. YİİUY'nin 38. maddesinde yer alan

“veya” ibaresinin isteklilere böyle bir opsiyon tanıdığı, Kurulun şirketin hisse sahiplerini ve hisse oranlarını gösteren belgelerin sunulmadığından değerlendirme dışı bırakılma kararının isabetli olduğu sonucuna varıldığı takdirde, halka açık şirketlerin kamu ihalelerine giremeyeceği gibi bir sonuçla karşılaşılacağı belirtilerek Kurul kararı hukuka uygun bulunmamıştır.

Kurumun yaptığı temyiz başvurusu neticesinde Danıştay 13. Dairesinin almış olduğu 22.11.2011 tarih ve E:2011/2939, K:2011/5198 sayılı kararda, ihaleye katılan tüzel kişilerin şirket ise ortaklarının, dernek ise üyelerinin, vakıf ise üyelerinin ve kurucularının gösterildiği belgelerin sunulması gerektiği belirtilmiştir. Şirket tarafından kurucularını ve yöneticilerini gösteren belgeler sunulduğu fakat ortaklık yapısına ilişkin belgelerin sunulmadığı, yasak fiil veya davranışlarda bulunulması halinde yaptırım uygulanacak kişilerin tespiti için bu belgelerin önemli olduğu belirtilerek başvurunun değerlendirme dışı bırakılmasının mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir.

2.4. İş Deneyim Belgeleri

Yapım işleri ihalelerinde isteklilerin teklif vermek için yetkin olduğunu ve mesleki faaliyetlerde bulunduğunu gösteren belgelerin istenilmesi zorunludur. İhale dokümanında, ihalede mezuniyet belgesi kabul edilecek bölümler ile iş deneyim belgelerinin geçerli sayılabileceği benzer iş kalemleri belirtilir. İş deneyim tutarının teklif tutarının yüzde kaçını karşılaması gerektiği de işin idari şartnamesinde belirtilir. İhaleye iş ortaklığı olarak giriliyor ise, pilot ortak benzer iş kalemlerine ilişkin iş deneyim belgesi sunmakla yükümlüdür. Özel ortağa ise benzer iş şartı aranmaksızın sadece yapım işine ait iş deneyim belgesi sunabilme imkânı verilmiştir. Mezuniyet belgesi ile ihaleye katılabilmek için pilot veya özel ortak fark etmeksizin istenen bölümde mezuniyet belgesi sunulması gerekir.

İş deneyim belgeleri, iş bitirme, alt yüklenici iş bitirme, iş durum, iş denetleme ve iş yönetme olmak üzere beşe ayrılır. Belgelerde aranması gereken özellikler ve hesaplanma şekilleri farklılık gösterir. Mezuniyet belgeleri hesaplanırken mezuniyetten sonra geçen her yıl her sene belirlenen katsayı ile çarpılır. Ancak mezuniyet belgelerinde on beş yıl şartı vardır. Mezun olunan tarih ile ihale tarihi arasında on beş yıldan fazla var ise, toplam sürenin değerlendirilmesi için isteklinin yapım işine ait bir iş deneyim belgesi sunması gerekir.

Aynı zamanda tüzel kişilerin %51 veya daha fazla hisseye sahip ortaklarının mezuniyet belgelerini kullanabilmeleri için ortaklık durum belgesi sunmaları gerekir. Bu belge ihalenin ilan edildiği tarihten sonra düzenlenmeli ve mezuniyet belgesi sahibinin şirketin kesintisiz olarak en az beş yıldır %51 hissesine sahip ortağı olduğunu göstermelidir. Şirkette %50'den fazla hisseye sahip ortağın iş bitirme, iş durum, iş yönetme ve iş denetleme belgesinin şirketçe kullanılabilmesi için şirketin yarıdan fazla hissesine sahip olma durumunun en az 1 yıldır kesintisiz bir şekilde korunması gerekmektedir. Aynı zamanda bu durumun yine ortaklık durum belgesi ile gösterilmesi zorunludur.

2.4.1. İş yönetme belgesinde geçici kabul tarihi

ÖZET: İhaleye iş ortaklığı olarak katılan başvuru sahibi istekli, pilot ortakları A firmasının sunduğu iş yönetme belgesinde şahsın görevden ayrıldığı tarih ile ihalenin ilan tarihi arasında 15 yıldan fazla süre olması gerekçesiyle değerlendirme dışı kalmıştır. İstekli, iş yönetme belgelerinde 15 yıllık sürenin hesaplanmasında geçici kabul tarihinin baz alınması gerektiğini iddia etmektedir.

Kamu İhale Kurulunun 25.11.2015 tarihli 2015/UY.I-3169 sayılı kararında 03.07.2015 tarihinde düzenlenen ihalede iş ortaklığının pilot ortağı A şirketinin teklif kapsamında sunduğu X şahsına ait iş yönetme belgesinde işin gerçekleşen kısmının toplam sözleşme bedelinin %80'ine ulaştığı tarihin Temmuz 1999, ilgilinin görevden ayrılma tarihinin 02.07.1999 olduğu belirtilmiştir. Belgede geçici kabul tarihinin 31.10.2002 olması sebebiyle, X şahsının işin başlangıcından geçici kabulüne kadar yönetici olarak çalışmadığı ifade edilmiştir. Belge geçici kabul tarihinden sonra düzenlenmiş olsa bile, bahse konu kişinin görevden ayrıldığı tarihin belgenin kullanım süresinde esas alınması gereken tarih olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş ve idarece gerçekleştirilen işlem mevzuata uygun bulunarak başvurunun reddine karar verilmiştir.

Anılan Kurul kararı üzerine dava açılmış ve Ankara 3. İdare Mahkemesinin 05.05.20106 tarihli ve E:2016/1239, K:2016/1821 sayılı kararı ile Kurul kararının iptaline karar verilmiştir. Mahkeme kararında, YİİUY'nin 39. maddesine göre 15 yıllık sürenin hesaplanmasında teklif verilen ihalenin ilk ilan tarihinin ve belgedeki geçici kabul tarihinin baz alındığı, işin ilk sözleşme bedeline göre %80'i gerçekleşene kadar yönetim faaliyetinde bulunulması gerektiği belirtilmiştir. Sunulan belgede bu şartların sağlandığını

ve YİİUY'nin ilgili maddesinin davacı aleyhine genişletici bir şekilde yorumlanarak teklifinin değerlendirme dışı bırakılma işleminin mevzuata uygun olmadığı ifade edilmiştir. Bunun üzerine Kurul düzeltici işlem yönünde karar almıştır.

2.4.2. Mezuniyet belgesinde sürenin hesaplanması

ÖZET: A firmasının şikayet başvurusunda, ihaleye katılan bir diğer istekli B şahsının sunduğu mezuniyet belgesinde mezuniyet tarihinin 26.07.2006 olduğu ve ihale ilan tarihinin 24.12.2015 olduğu düşünüldüğünde mezuniyetin üzerinden geçen sürenin 9 yıl olarak değerlendirmeye alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu durumda teklifin %60'ına tekabül eden istenen asgari iş deneyim tutarının karşılanmadığı iddia edilmiştir. Eğer istekli B'nin teklifi değerlendirme dışı kalırsa yeniden sınır değer hesaplanması sonucunda, ihale üzerinde bırakılan firmanın sınır değerinin altında kalarak A firmasının ekonomik açıdan en avantajlı teklif konumuna geleceği ifade edilmiştir.

Kurul tarafından alınan 16.03.2016 tarih ve 2016/UY.I-774 sayılı kararda, mezuniyet tarihinden sonra geçen her yıl ifadesi ile, diploma tarihinin 26.07.2006 olması ve ihale tarihinin 14.01.2016 olması nedeniyle, B şahsının iş deneyim tutarının belirlenmesinde baz alınacak sürenin ihalenin gerçekleştirildiği yıl olan 2016'dan diplomanın alındığı yıl olan 2006'nın çıkarılması suretiyle "10 yıl" olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu durumda mezuniyetten itibaren geçen sürenin 10 yıl olarak alınmasıyla istenen asgari iş deneyim tutarının karşılandığı ve bu nedenle isteklinin teklifinin geçerli olduğuna karar verilmiştir. Bu nedenle itirazın şikâyet başvurusu reddedilmiştir.

Bu karar üzerine Ankara 10. İdare Mahkemesinin vermiş olduğu 17.05.2016 tarih ve E:2016/1475 sayılı kararda "mezuniyetten sonra geçen her yıl" ibaresinin ne anlama geldiği konusunda gerek YİİUY'de gerekse KİGT'de bir hüküm bulunmadığı, yılın on iki aydan, ayın ise otuz günden oluştuğu dikkate alındığında "mezuniyetten sonra geçen her yıl" ifadesinden, ihale tarihinden (gün, ay, yıl) mezuniyet tarihinin (gün, ay, yıl) çıkarılması ve bu şekilde belirlenen süreden artan ay ve gün dikkate alınmayarak sadece bulunan yılın anlaşılmasının gerektiği ifade edilmiştir. Bu nedenle mezuniyetten itibaren geçen sürenin dokuz yıl olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu durumda, B

şahsının teklifini değerlendirme dışı bırakmak suretiyle sınır değerın yeniden hesaplanması işlemine davalı idarece geçilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

2.4.3. Mezuniyet belgesinin tüzel kişilik tarafından kullanılması

ÖZET: A firması teklif dosyasında firmanın %100 hissesine sahip ortağı X şahsına ait mezuniyet belgesi sunmuştur. Söz konusu firmanın X şahsına ait bir ticari işletme iken anonim şirkete dönüştüğü ve yeni kurulan şirket ile ilgili beş yıllık ortak olduğunu gösteren ortaklık durum belgesinin düzenlenmesinin mümkün olmadığı başvuru dilekçesinde belirtilmiştir. Ortaklık yapısının korunması sebebiyle mezuniyet belgesinin beş yıl şartı aranmaksızın A firmasında kullanılabilceği iddia edilmiştir. Bir ticari işletme anonim şirkete dönüştüğünde aynı şahıs anonim şirketin de %100 ortağı olduğundan diplomanın beş yıl şartı aranmaksızın kullanılabilceği ifade edilmiştir. Bu nedenle ortaklık durum belgesi sunulmaması nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmalarının mevzuata uygun olmadığı iddia edilmiştir.

Kamu İhale Kurulunun itirazın şikayet dilekçesine istinaden almış olduğu 30.04.2014 tarih ve 2014/UY.II-1972 sayılı kararında, gerçek kişi işletmelerinin tür değiştirerek yeni bir tüzel kişilik kurmaları halinde, mezuniyet belgesinin tüzel kişi tarafından kullanılmasında aranan beş yıllık kesintisiz ortaklığın korunmasına dair şartın aranmamasının, yeni kurulan tüzel kişiler açısından eşitsiz bir duruma yol açacağı belirtilmiştir. Aynı zamanda bu şartın ortadan kaldırılması amacıyla öncelikle bir ticari işletme kurup sonrasında tüzel kişiliğe sahip bir kuruluşa dönüşerek söz konusu şartın konulmasındaki amacın engellenmesine neden olma ihtimaline değinilmiştir.

Bir ticari faaliyet sonucu elde edilmeyen mezuniyet belgesinin tüzel kişi tarafından iş deneyimini tevsik amacıyla sunulması durumunda, YİİUY'nin 39. maddesinde belirtilen asgari ortaklık süresine ilişkin koşulun aranması ve bu koşulun sağlandığının ortaklık durum belgesi ile gösterilmesi gerektiğinden idarece alınan karar Kurulca uygun görülmüştür.

Kurul kararının iptali için açılan davada Ankara 18. İdare Mahkemesinin E:2014/779, K:2014/1550 sayılı kararında şirketin kurucusu ve tek ortağı X şahsının ticari işletmesinin tür değiştirmek suretiyle tüzel kişiliğe dönüştüğü ve şirketin iş deneyimini

tevsik amacıyla X şahsına ait diplomanın sunulduğu belirtilmiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun tek kişi ile limited şirket kurulmasına imkan tanınması, bu durumda tür değişikliğinin hukuken geçerli bir işlem olduğu ifadelerine yer verilmiştir. Ayrıca Kamu İhale Kurulunun 2009/DK.D-143 sayılı kararında devralma ya da yeni şirket kurma yoluyla birleşme durumunda tasfiyesiz sona eren şirketlere ya da işletmelere ait iş deneyim belgelerinin devralan ya da yeni kurulan şirkete geçeceğinin belirtildiği, dolayısıyla nev'i değişikliklerinde de söz konusu açıklamaların uygulanabilmesinin önünde bir engel olmadığı ifade edilmiştir.

Mezuniyet belgesinin kullanılabilmesi için sunulması zorunlu olan ortaklık durum belgesinin söz konusu olayda sunulma imkânı bulunmadığından, nev'i değişikliği yapılmadan önce şahıs işletmesine ait iş deneyim belgesinin, ortaklık durum belgesi sunulmadan kurulan şirket tarafından kullanılabilmesi belirtilerek isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması mahkemece mevzuata uygun bulunmamıştır.

Kurumca yapılan temyiz başvurusu sonrasında Danıştay 13. Dairesinin almış olduğu 18.06.2015 tarihli ve E:2015/682, K:2015/2448 sayılı kararda, deneyim belgesi sahiplerinin belgelerini bir tüzel kişilikte kullanabilmeleri için şirketin en az bir yıldır yarısından fazla hissesine sahip ortağı olmaları gerektiği, iş deneyimi bulunmayanların eğitimlerine uygun yapım işi ihalelerine şirketin en az beş yıldır kesintisiz olarak en az %51 hissesine sahip oldukları takdirde diplomalarını sunarak katılabilecekleri belirtilmiştir.

Ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 180. maddesinde, yeni türe dönüştürülen şirketin eskisinin devamı olduğu belirtilmekle birlikte 194. maddesinde bir ticari işletmenin bir ticaret şirketine dönüşebileceği, buna ilişkin usul ve esaslarda şirketlerin tür değiştirmesine ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı, ancak yeni türe dönüştürülen şirketin eskisinin devamı olacağına ilişkin 180. maddenin bu kapsamda olmadığı (kıyas yoluyla uygulanmayacağı) kuralının yer aldığı ifade edilmiştir.

Bu nedenle yeni kurulan tüzel kişiliğin X'e ait şahıs işletmesinin devamı niteliğinde olduğunun ve anonim şirketin şahıs işletmesinin kuruluş tarihinde tüzel kişilik kazandığının kabul edilmesi mümkün olmadığından, mevzuatta yer alan asgari süre

şartının korunmadığı belirtilmiş ve mahkeme kararının hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

2.5. Bilanço ve İş Hacmini Gösteren Belgeler

YİİUY'nin ikinci kısmında ihalelerde istenecek yeterlik kriterleri belirtilmiştir. Bilanço ve iş hacmini gösteren belgeler ekonomik ve mali yeterlik kriterlerindedir. Bu belgeler her ihalede istenmemekle birlikte, istenmesinin zorunlu veya isteğe bağlı olduğu ihaleler o işin yaklaşık maliyetine göre belirlenmektedir.

Bilançolarda cari oranın en az 0,75, öz kaynak oranının en az 0,15 olması ve kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının 0,50'den küçük olması gerekir. İş hacmini gösteren belge olarak gelir tablosu sunulduğu durumda isteklinin cirosunun teklif bedelinin %25'inden, fatura sunulduğu takdirde yapım işine ilişkin faturaların parasal tutarlarının %15'ten az olmaması gerekmektedir. Bu oranları, bilançolar için geriye dönük 3 yıla ait bilançolarını sunarak, iş hacmi içinse geriye doğru 6 yıla ait belgelerini sunarak sağlayabilirler.

2.5.1. Öz kaynak oranı

ÖZET: A firması tarafından sunulan itirazın şikâyet dilekçesinde, B firması tarafından yapılan şikâyet başvurusu üzerine idarece alınan ikinci komisyon kararında, ilk komisyon kararında en avantajlı istekli konumunda olan A firmasının değerlendirme dışı bırakıldığı ifade edilmiştir. A firmasının yapmış olduğu sermaye artırımını ilk kararda geçerli kabul edilerek öz kaynak oranı yeterli bulunmuştur. Ancak idare Ticaret Sicili Müdürlüğü ile yazışmalar yapmış ve sermaye artırımının tescil tarihinin 2013 yılında olmadığı görülmüştür. Bu durumda sermaye artırımını baz alınmamış ve öz kaynak oranı 0,0442 olarak bulunmuştur ve isteklinin teklifi geçersiz kabul edilmiştir. Yapılan sermaye artırımının bilanço kayıtlarında yer aldığı ve anonim şirketlerde yönetim kurulu veya genel kurul tarafından sermaye artırım kararının verilmesi ile artışın kesinlik kazandığı istekli tarafından belirtilmiştir.

Söz konusu iddiaya ilişkin Kamu İhale Kurulu tarafından verilen 03.06.2015 tarih ve 2015/UY.I-1528 sayılı kararda, yapılan incelemede şirketin sermayesinin 27.12.2013

tarihli genel kurul kararı ile 1 000 000,00 TL'den 5 000 000,00 TL'ye çıkarıldığı ifade edilmiştir. Bu karar noter tarafından 30.12.2013 tarihinde onaylanmıştır. Söz konusu sermaye artırımını şirketin 2013 yılı yevmiye defterine işlenmiştir. Sermaye artırımına yönelik şirket iradesinin 2013 yılı bilanço döneminde ortaya çıktığı ve vergi dairesi onaylı 2013 yılı ayrıntılı bilanço ve ayrıntılı gelir tablosunda da şirket sermayesinin 5 000 000,00 TL olarak gösterildiği belirtilmiştir. Bu nedenle öz kaynak oranının yetersiz olduğu gerekçesiyle teklifin değerlendirme dışı bırakılma kararı doğru bulunmamıştır.

C firması tarafından Kurul kararının iptaline yönelik açılan davada, Ankara 17. İdare Mahkemesinin E: 2015/2105, K: 2015/1419 sayılı kararında, sermaye artırımının şirket genel kurul toplantılarında yapılabileceği ve bu toplantılarda Gümrük ve Ticaret Bakanlığının temsilcisinin de yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca bununla ilgili tutulan tutanağın Bakanlık temsilcisi tarafından da imzalanacağı aksi halde geçersiz olacağı belirtilmiştir. Sermaye artırımının geçerli olabilmesi için, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesinin gerektiği, üçüncü kişiler açısından tescilden sonra hüküm ifade edeceği, Bakanlık temsilcisi ile yapılan genel kurul toplantı tarihinin 10.01.2014 olduğu bu nedenle de sermaye artırımının 2013 yılında yapıldığının kabul edilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bu durumda öz kaynak oranının yetersiz olduğuna ve teklifin değerlendirme dışı kalmasına karar verilmiştir.

Söz konusu olayda firmanın sermaye artırımını 27.12.2013 tarihli genel kurul toplantısında gerçekleştirmiştir. Fakat bu toplantıda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi bulunmadığından İdare Mahkemesine göre sermaye artırımını Bakanlık temsilcisinin bulunduğu 10.01.2014 tarihindeki toplantıda gerçekleştirmiştir. Bu nedenle mahkeme 2013 bilançosundaki öz kaynak tutarına artırılan sermayenin dâhil edilemeyeceğini belirtmekte ve öz kaynak oranının yetersiz olduğu gerekçesiyle isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiğini ifade etmektedir. Ancak şirketin ihaleye sunmuş olduğu bilançosunda öz kaynak tutarı sermaye artırılmış haliyle gösterilmektedir. Nitekim idarenin ilk komisyon kararında firma en avantajlı teklif sahibi istekli konumundadır. Ancak bir başka şirketin şikâyeti üzerine idarece firmanın bağlı olduğu ticaret sicil müdürlüğü ve yevmiye defterini onaylayan noterlik ile yazışmalar yapılmış, tüm bu yazışmalar neticesinde sermaye artırımını konusunda hatalı bir bilginin yer aldığı gerekçesiyle isteklinin teklifi değerlendirme dışı bırakılmıştır.

2.5.2. Konsolide gelir tablosunun sunulması

ÖZET: Teklif dosyasında A şirketi tarafından 2013 ve 2014 yıllarına ait gelir tablosu ve ayrıca başka bir iş için kurulmuş olan A şirketi ve B şirketi iş ortaklığına ait konsolide gelir tablosu sunulmuştur. İtirazen şikayet dilekçesinde; toplam ciroyu göstermek için sunulan konsolide gelir tablosundaki net satış tutarının iş ortaklığındaki hissesi oranında hesaplanması gerektiği iddia edilmiştir. Bu durumda teklifin geçerli olacağı belirtilmiştir.

14.07.2015 tarih ve 2015/UH.I-2026 sayılı Kurul kararında ihale mevzuatında isteklilerin geçmiş yıllara ait iş hacmini belgelemek için ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait toplam ciroyu gösteren gelir tablosunun veya taahhüt altında devam eden yapım/hizmet işlerinin gerçekleştirilen kısmının ve ya bitirilen yapım/hizmet işlerinin parasal tutarını gösteren faturaların sunulması şeklinde iki usul olduğu belirtilmiştir. Ortak girişim adına düzenlenen faturalar sunulduğunda, isteklinin ortaklıktaki hissesi oranında yeterlilik değerlendirmesinin yapılabileceği ancak gelir tabloları için böyle bir durumun öngörülmediği, sadece faturalar için geçerli olduğu, bu nedenle Konsolide Gelir Tablosunun ortaklıktaki hissesi oranında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

Bunun üzerine A şirketi Ankara 12. İdare Mahkemesine dava açmış ve 02.10.2015 tarihli ve E:2015/2048, K:2015/1268 sayılı mahkeme kararında, isteklinin iş ortaklığı olarak tamamlanmış bir işe ait konsolide gelir tablosu sunduğunu, parasal tutarların bilançolara yansıtıldığını ve faturaların esas alınarak kurumlar vergisi beyannamesinin hazırlandığını bu yüzden ayrıca fatura sunma zorunluluğunun olmadığını belirterek isteklinin sunmuş olduğu konsolide gelir tablosunun hissesi oranında değerlendirmeye alınarak ön yeterlilik kriterini sağlayıp sağlamadığına bakılması yönünde karar almıştır.

2.6. Belgelerin Sunuluş Şekli

YİİUY'nin 31'inci maddesinde belgelerin sunuluş şekilleri ayrıntıları ile belirlenmiştir. Belgelerin değerlendirmeye alınması için ya asıl olması, ya aslına uygunluğunun noter tarafından onaylanmış olması ya da ihale tarihinden önce idare tarafından "aslı idarece görülmüştür" yapılması gerekmektedir. Aslının idare tarafından

görüldüğüne ilişkin onaylar idarenin yetkili kişilerince veya bu konuda görevlendirilmiş kişilerce yapılmalıdır. Noter tarafından onaylanmış belgeler mutlaka aslının aynı olduğunu belirten bir şerh taşınmalıdır. Fotokopisi ya da sureti görülerek onaylanan veya ibraz edilenin aynıdır ifadesini taşıyan belgeler geçerli kabul edilmez. Ticaret Sicili Gazeteleri için, gazete idaresi ya da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar tarafından aslının aynıdır yapılmış olanların ve bunların noter onaylı suretlerinin kabul edilmesi öngörülmektedir.

Yabancı ülkelerde düzenlenen belgelerin veya yabancı ülkelerin Türkiye'deki temsilcilikleri tarafından düzenlenen belgelerin tasdik işlemi için mevzuatta düzenlemeler yer almaktadır. Tasdik işlemi, belgede yer alan imzanın doğru olduğunu, belgeyi imzalayan kişinin yetkisini ve varsa belge üzerinde bulunan mühür veya damganın aslı ile aynı olduğunu ifade eder. Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesine taraf ülkelerde düzenlenen belgeler "apostil tasdik şerhi" taşıdığı takdirde Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu veya Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tasdik işleminden muaf tutulmuştur. Eğer Türkiye Cumhuriyeti ve belgeyi düzenleyen devlet arasında belgelerdeki imza, mühür veya damganın tasdik işlemi düzenleyen hükümler içeren bir anlaşma veya sözleşme varsa, tasdik işleminin bu hükümlere göre yaptırılma imkânı vardır.

Eğer böyle bir anlaşma ya da sözleşme yoksa ve belge "apostil tasdik şerhi" de taşııyorsa, belge o ülkede bulunan Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu tarafından veya sırasıyla o ülkenin Türkiye'deki temsilciliği ile Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmelidir. Belge düzenlenen ülkede Türkiye Cumhuriyeti Konsolosluginun bulunmadığı durumlarda, belgenin sırasıyla düzenlendiği ülkenin Dışişleri Bakanlığı, bu ülkeyle ilişkilerden sorumlu Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu veya bu ülkenin Türkiye'deki temsilciliği ve Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmesi gerekir.

Yabancı ülkenin Türkiye'deki temsilciliği tarafından düzenlenen belgelerin, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmesi gerektiği, fahi konsolosluklarca düzenlenen belgelere dayanılarak işlem tesis edilemeyeceği YİUY'de belirtilmiştir. Eğer idarenin tasdik işleminden muaf tuttuğu belge var ise, bunun ön yeterlik şartnamesinde veya idari şartnamede belirtilmesi gerekir.

2.6.1. Banka referans mektubunun banka tarafından aslı gibidir yapılması

İsteklilerin bankalar nezdindeki kullanılmamış nakdi ve gayri nakdi kredilerini ve üzerinde kısıtlama bulunmayan mevduatlarını gösteren banka referans mektupları, ihaleye çıkılacak işin yaklaşık maliyetine göre istenebilir veya istenmesi zorunlu olabilir. İşin yapımı sırasında yüklenicinin karşılaşılabileceği mali güçlüklerin üstesinden gelip gelemeyeceği konusunda bir ölçüt olan kullanılmamış krediler ve mevduatlar, ihalenin usulüne göre teklif bedelinin %5'i ile %15'i arasında belirlenen oranı karşılamak durumundadır. Kurulun banka referans mektubu ile ilgili kararları incelendiğinde genellikle bir banka şubesince düzenlenen banka referans mektubunun diğer bir banka şubesi tarafından aslı gibidir yapılıp yapılamayacağı konusunda ve banka referans mektubunda tarih olup olmamasına ilişkin olduğu görülmektedir.

Kamu İhale Kurulunun banka referans mektuplarının aynı bankanın bir başka şubesi tarafından onaylanması hususuna ilişkin 12.08.2015 tarih ve 2015/UY.II-2215 sayılı kararında X şahsının teklif dosyasında bir bankanın A şubesinin düzenlediği banka referans mektubunun fotokopisinin aynı bankanın B şubesinin kaşesi ve şube operasyon yöneticisi ünvanlı bir kişinin ıslak imzası ile onaylanmış olarak sunulduğu belirtilmiştir. Ayrıca referans mektubuna ilişkin herhangi bir teyit yazısı bulunmamaktadır. Bahsi geçen banka referans mektubunun asıl olarak sayılabilmesi için belgeyi düzenleyen kişilerin ıslak imzasının bulunmasının gerektiği ifade edilmiştir. Belgenin asıl, aslının noterce veya idarece onaylı örneği olmadığı gerekçeleriyle banka referans mektubu uygun bulunmamıştır.

Anılan olaya ilişkin açılan davada, Ankara 7. İdare Mahkemesi 16.10.2015 tarihli E:2015/2295, K:2015/1327 sayılı kararında banka referans mektuplarının müşterilere yakın şubeler tarafından onaylanabildiğinden ve idarenin gerekli gördüğü takdirde doğruluğunu teyit edebileceğinden bahsedilmektedir. Banka referans mektuplarının bu şekilde onaylanmış haliyle de banka açısından bağlayıcı olduğu ve idarenin şüpheye düşmesi durumunda mektubun geçerli olup olmadığı hususunu kontrol etme imkânının bulunduğu belirtilmiştir. Bu nedenle isteklinin teklifinin geçerli kabul edilmesi gerektiği şeklinde mahkemece karar alınmıştır.

Kurum tarafından Danıştaya temyiz başvurusunda bulunulmuş ve Danıştay 13. Dairesinin almış olduğu 17.03.2016 tarihli ve E:2015/6209, K:2016/748 sayılı kararda bahsi geçen banka referans mektubunun belgeyi düzenleyen yetkililerin imzasını taşımadığı ve noter veya idare tarafından onaylanmadığı gerekçesiyle İdare Mahkemesinin vermiş olduğu kararda hukuki isabet bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu durumda söz konusu banka referans mektubu bir başka banka şubesinde aslı gibidir yapıldığından geçerli olmamakta ve teklifin değerlendirme dışı bırakılması gerekmektedir.

Ayrıca başka bir ihalede söz konusu olaya benzer nitelikteki Kamu İhale Kurulu tarafından alınan 07.03.2016 tarihli ve 2016/UY.I-737 sayılı bir başka kararda oy çokluğu ile bankanın A şubesinde düzenlenen fotokopi olarak sunulan banka referans mektubunun aynı bankanın B şubesi tarafından “aslı gibidir” kaşesi ile şube yetkilisi tarafından imzalandığı ifade edilmiştir. Bu haliyle sunulan belgenin uygun olmadığı belirtilerek başvurunun reddine karar verilmiştir.

Ancak bir Kurul üyesi banka şubelerinin merkeze bağı olduklarını ve şubelerin merkez adına işlem tesis etmeye yetkili olduklarını, banka referans mektuplarının teyidinin ilgili bankanın genel müdürlüğünden veya şubesinden yapılabileceğini belirterek söz konusu karara katılmadığını ifade etmektedir.

2.6.2. Diplomaya üniversite tarafından aslı gibidir yapılması

ÖZET: İstekli iş deneyiminin tevsiki için mezun olunan üniversitenin öğrenci işleri tarafından aslı gibidir yapılan mezuniyet belgesi sunmuştur. Sunulan belgenin fotokopi olmadığı, üzerinde aslı gibidir kaşesinin ve ıslak imzanın yer aldığı, tereddüt duyulması durumunda teklifin esasını etkilemediğinden teklifin değerlendirmeye alınmaması yerine bilgi tamamlama yoluna gidilmesi gerektiğini iddia etmektedir.

Kurulun 23.03.2016 tarih ve 2016/UY.I-878 sayılı kararında sunulan belgenin mezun olunan üniversitenin öğrenci işleri şefi tarafından “aslı gibidir” şerhi ile kaşelenip imzalandığı ancak noter onaylı olmadığı belirtilmiştir. YİİUY’nin 31. maddesi gereğince, belgenin geçerli kabul edilebilmesi için belgenin aslının, noter onaylı örneğinin veya idare tarafından “aslı idarece görülmüştür” şerhiyle onaylanmış örneğinin sunulması gerektiği ve bunların belgenin taşınması gereken asli unsurlardan olduğu, bunun dışında belgelerde bilgi

eksikliği bulunduğu takdirde idarece bilgi tamamlatma yoluna gidilebileceği ifade edilmiştir. Söz konusu gerekçelerle sunulan belgenin YİİUY'nin 31. maddesinde belirtilen belgelerin sunulmuş şekline uymadığı sonucuna varılmıştır.

Ankara 3. İdare Mahkemesinin Kurul kararının iptaline yönelik almış olduğu 10.06.2016 tarihli E:2016/1525, K:2016/2336 sayılı kararında, belgenin ihaleyi yapan idare tarafından “aslı idarece görülmüştür” şeklinde onaylanmasa bile diplomanın mezun olunan üniversitenin belge düzenleme konusunda yetkisi bulunan öğrenci işleri personeline “aslı gibidir” şerhiyle onaylandığı ve idarece belge ile ilgili olarak öne sürülmüş bir tereddüdün bulunmadığı, bu nedenle belgenin geçerli olduğu belirtilerek Kurul kararı hukuka uygun bulunmamıştır.

2.6.3. Apostil tasdik şerhi

ÖZET: İstekli, belli istekliler arasında ihale usulüyle gerçekleştirilen ihalede sunmuş olduğu yabancı ülkede düzenlenen iş bitirme belgelerinin usulüne uygun olarak düzenlendiği ve ön yeterlik aşamasında değerlendirmeye alınması gerektiğini iddia etmektedir.

Kamu İhale Kurulunun apostil tasdik şerhine ilişkin başvuru üzerine aldığı 29.04.2015 tarih ve 2015/UY.I-1201 sayılı kararında yabancı ülkede düzenlenmiş iş bitirme belgelerinin Bakü noteri tarafından aslına uygunluğunun onaylandığı ve noterin imzasının doğruluğuna, hangi sıfatla imzaladığına ve üzerinde bulunan mühür veya damgaya yönelik apostil şerhi alındığı, sonra belgelerin Azerice'den Türkçe'ye çevrildiği ve Türkiye'deki noter tarafından onaylandığı, ancak apostil şerhinin asıl olarak belgeleri düzenleyen kişilerin imzalarının doğruluğuna ve diğer hususlara ilişkin olması gerektiği belirtilmiştir. Lahey Sözleşmesi uyarınca yabancı ülkelerde düzenlenmiş idari belge niteliğindeki iş deneyim belgelerini düzenleyen idare yetkilisinin imzasının ve sıfatının, varsa mühür ve onayının doğruluğunun apostil tasdik şerhi ile tasdik edilmesi gerektiği ancak söz konusu belgelerde Bakü noterinin imzasına ve sıfatına yönelik apostil şerhi bulunduğu, belgenin bu haliyle belgelerin sunulmuş şekline uygun olmadığı ifade edilmiştir.

İsteklinin açtığı davada, Ankara 10. İdare Mahkemesinin 03.07.2015 tarihli ve E:2015/1246, K:2015/993 sayılı kararında, iş deneyim belgelerinin noterce onaylandığı,

Azerbaycan Adalet Bakanlığı yetkilisince de noterin sıfatı, imzası ve mührüne yönelik apostil tasdik şerhi düşüldüğü belirtilmektedir. Bu durumda belgenin tümünün doğruluğunun kabul edildiği ifade edilerek belgenin geçerli kabul edilmesi gerektiği söylenmiştir.

Ankara 10. İdare Mahkemesinin almış olduğu kararın temyizi istemi ile Danıştay 13. Dairesine açılan dava sonucu alınan 18.11.2015 tarih ve E:2015/4581, K:2015/4024 sayılı Danıştay kararında, Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükmü gereği, iş deneyim belgesini düzenleyen Azerbaycan idarelerinin yetkililerinin imzasının ve mührünün doğruluğuna ilişkin apostil tasdik şerhi düşülmesi gerekirken, Azerbaycan noterinin imzasına yönelik apostil tasdik şerhi düşüldüğü belirtilmiştir. Belgelerin tereddüt oluşturmayacak şekilde sunulmadığı gerekçesiyle mahkeme kararının iptaline karar verilerek ihaleyi yapan idarenin ve sonrasında KİK'in kararı hukuka uygun bulunmuştur.

2.6.4. Aslı idarece görülmüştür kaşesinin olup, imzanın olmaması

ÖZET: Başvuruyu yapan istekli tarafından, A firmasının teklif dosyasında yer alan iş deneyim belgesi, ticaret sicili gazetesi ve imza sirkülerinde “aslı idarece görülmüştür” kaşesi bulunmakla birlikte imzanın yer almaması sebebiyle değerlendirme dışı bırakıldığı belirtilmiştir. Ancak bunun idarenin sorumluluğunda olduğu, A firmasının teklifi değerlendirme dışı bırakılmadığı takdirde kendilerinin en avantajlı birinci teklif konumuna geleceği iddialarına yer verilerek itirazın şikayet başvurusunda bulunulmuştur.

Kamu İhale Kurumu başvuru sahibinin menfaatinin bulunduğunu tespit ettiğinden esasın incelemesine geçmiş ve 24.04.2015 tarihli 2015/UY.III-1169 sayılı kararında, söz konusu ihalede teklif dosyası kapsamında sunulan belgenin “aslı idarece görülmüştür” kaşesini ve idareye ait mührü taşıdığı, ancak belge üzerinde imzanın bulunmadığı belirtilmiştir. Basiretli bir tacir olarak, belgelerin “sunuluş şekline” uygun olarak sunulması isteklinin sorumluluğunda olup, aksi durumun isteklilerin tekliflerini hazırlamada gerekli özen ve sorumluluğu göstermeyeceği görüşüyle idarenin kararı mevzuata uygun bulunmuştur.

Kurul kararının iptal edilmesi için istekli dava açmıştır. Ankara 12. İdare Mahkemesi 09.11.2015 tarihli ve E:2015/1494, K:2015/1186 sayılı kararında, belgede imza bulunmamasının sorumluluğunun yalnızca istekliye yüklenemeyeceği, bu eksikliğin idareden de kaynaklandığı belirtilmiştir. Ayrıca bu eksiklik teklifin esasını değiştirecek şekilde olmadığından belgedeki bilgi eksikliği olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilerek Kurul kararı iptal edilmiştir. A firmasının belgelerindeki imza eksikliğinin bilgi eksikliği olarak sayılması ve tamamlanması yönünde işlem tesis edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu durumda Kurum Danıştaya temyiz başvurusunda bulunmuş ve Danıştay 13. Dairesinin 11.03.2016 tarihli ve E:2015/6262, K:2016/668 sayılı kararında, ihalede sunulan belgelerin ne şekilde sunulacağı ihale mevzuatı ve idari şartnamede açıkça belirtildiği halde, belgelerde “aslı idarece görülmüştür” kaşesinin ve idareye ait mührün yer alıp imzanın bulunmamasının belgenin hukuken geçerli sayılmasına engel teşkil ettiği ve bu durumun sonradan tamamlanacak bir bilgi eksikliği olmadığı belirtilmiştir. Danıştay mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir.

2.7. İhalelere Yönelik Başvurular

KİK'in 54. maddesinde istekli ya da istekli olabileceklere, ihale sürecinde meydana gelen hukuka aykırı olduğu düşünülen işlemler nedeniyle hak kaybına veya zarara uğradığını veya uğrama ihtimalinin olduğunu düşündükleri takdirde şikayet ve itirazın şikayet başvurusunda bulunabilme hakkı verilmiştir. Bu başvuruların ne şekilde yapılacağı, idareye yapılan şikayet ve kuruma yapılan itirazın şikayet başvurusu ile ilgili süreler ve detaylar Kanunun Üçüncü Kısımının İkinci Bölümünde belirtilmiştir.

Şikayet ve itirazın şikayet başvurusu mahkemeye gitmeden önce tüketilmesi zorunlu başvuru yolları olarak belirtilmiştir. Daha açık belirtmek gerekirse, idarenin yaptığı işlemin hukuka uygun olmadığını iddia eden istekli öncelikle idareye şikayetini bildirir, istediği sonucu alamadığı takdirde Kamu İhale Kurumuna başvurur. Eğer burada da başvurusu reddedilirse dava açmak suretiyle yargı yoluna başvurabilir.

2.7.1. İtirazen şikayet başvurusunun süre yönünden reddi

ÖZET: A firması tarafından yapılan itirazen şikayet başvurusunda, ihale üzerinde bırakılan B firması tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamasının mevzuata aykırı olduğu belirtilmektedir. İdare, A firmasına 09.11.2015 tarihinde şikayete cevap yazısı göndermiştir. Yazıda kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde Kuruma itirazen şikayet başvurusunda bulunulabileceği belirtildiğinden Kurumca şikayetin incelenmesini talep etmektedir.

Kamu İhale Kurulunun 25.11.2015 tarih ve 2015/UY.IV-3190 sayılı kararında, istekli tarafından idareye 17.09.2015 tarihinde şikayet başvurusunda bulunulduğu, idarenin ise 30.09.2015 tarihinde istekliye EKAP üzerinden "... şikayet dilekçeniz incelenmekte olup, şikayet üzerine idarece alınacak karara dayanak teşkil edecek bazı belgelerin temin edilebilmesi amacıyla gerekli yazışmalar yapılmıştır. Cevabi yazıların gelmesinin akabinde dilekçeniz cevaplandırılacaktır" şeklinde yazı gönderdiği tespit edilmiştir. Sonrasında 09.11.2015 tarihinde şikayet başvurusunun reddedildiğine ilişkin yazı gönderildiği ve 10 gün içinde Kuruma itirazen şikayette bulunulabileceğinin belirtildiği, buna istinaden isteklinin de 16.11.2015 tarihinde Kuruma başvurduğu belirtilmiştir.

Kararda, KİK'in 55. maddesinde itirazen şikayet başvuru süresinin düzenlendiğini, idareye yapılan şikayet gününden başlayarak kesintisiz olarak geçen yirminci güne kadar Kuruma başvuru yapılması gerektiği, bu sürelerin idari işlemler ile yeniden belirlenme imkanının olmadığı ifade edilmiştir. Belirtilen süre bittikten sonra Kuruma başvurulduğu gerekçesiyle başvurunun süre açısından reddine karar verilmiştir.

Bunun üzerine A firması Ankara 1. İdare Mahkemesine dava açmıştır. Mahkemenin 04.05.2016 tarih ve E:2016/1408 ve K:2016/1469 sayılı kararında, idarenin istekliye 10 gün içinde kesin bir cevap vermediği, süre bittikten sonra cevap verdiği ve 10 gün içinde itirazen şikayet edebileceği belirterek istekliyi yanılttığı, isteklinin şikayetin reddine ilişkin işlemde sonra süresi içinde Kuruma başvurduğu belirtilerek itirazın süre açısından reddi hukuka uygun bulunmamıştır. Bunun üzerine Kurul tarafından esasın incelenmesine karar verilmiştir.

2.7.2. İhalenin iptaline yönelik başvuru

ÖZET: İhale dokümanında detay ve projelerin eksik olduğu ve yaklaşık maliyet ile teklifler arasında tutarsızlık bulunduğu gerekçeleriyle idarece ihale iptal edilmiştir. İptale ilişkin kesinleşen ihale kararı isteklilere tebliğ edilmiştir. Ancak kararda iptalden önce idareye yapılmış şikâyet başvurusu bulunup bulunmadığı ile ilgili bilgi verilmemiştir. Ayrıca 10 gün içerisinde idareye şikâyet başvurusunda bulunulabileceği açıklamasına yer verilmiştir. İstekli tarafından idarece bu konuda yönlendirmenin hatalı yapıldığı iddia edilerek ehliyet yönünden hak kaybına uğramamak amacıyla önce idareye şikâyet başvurusunda bulunulduğu belirtilmiştir. Ayrıca idarenin iptal gerekçelerinin yerinde olmadığı iddiasına itirazın şikâyet dilekçesinde yer verilmiştir.

Kamu İhale Kurulu 18.11.2015 tarih ve 2015/UY.IV-3115 sayılı kararı ile başvuruyu süre yönünden reddetmiştir. Kararda idareye ihalenin iptal kararı alınmadan önce idareye şikâyet olup olmadığı sorulmuş ve idareye yapılan iki adet şikâyetin olduğunun öğrenildiği, bu durumda 4734 sayılı Kanun'un 56. maddesindeki düzenleme nedeniyle başvuru konusu hususun Kurumun görev alanında olduğunun anlaşıldığı ifadelerine yer verilmiştir. İhalenin 22.10.2015 tarihinde iptal edildiği ve aynı gün isteklilere EKAP üzerinden bildirildiği, isteklinin de 27.10.2015 tarihinde idareye şikâyet başvurusunda bulunduğu belirtilmiştir. İdare komisyon kararını 05.11.2015 tarihinde tebliğ ettiğinden ve istekli 06.11.2015 tarihinde itirazın şikâyet başvurusunda bulunduğundan başvuru reddedilmiştir. İhalenin iptal kararına ilişkin doğrudan Kuruma başvurulması gerekirken, bu süre bittikten sonra başvurulduğu ifade edilmiştir.

Ankara 15. İdare Mahkemesinin söz konusu ihaleye ilişkin 22.01.2016 tarihli ve E:2015/3328 sayılı kararında, ihalenin iptal kararının EKAP üzerinden bildirildiği ve yazıda "Bu kararın bildirilmesinden itibaren 10 gün içinde idaremize şikâyet başvurusunda bulunulabilir" ifadesinin yer aldığı belirtilmiştir. İhalenin iptaline yönelik hangi kanun yolları ve mercilere başvurulacağı ve sürelerinin ihaleyi yapan idarece istekliye yanlış bildirildiği ifade edilmiştir. Bu nedenle de başvurunun süre bakımından reddedilmesinin hukuka uygun olmadığı sonucuna varılarak yürütmenin durdurulmasına karar verilmiş ve Kurul esasın incelemesine geçilmesi yönünde karar almıştır.

2.8. İhalelere Katılamayacak Olanlar

KİK'in 11. maddesinde kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanların, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan hükümlü bulunanların, hileli iflas ettiğine karar verilenlerin, ihaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişilerinin ve ihale sürecinde görevli kişilerin ve ayrıca bu şahısların eşleri, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinilenlerinin ihaleye katılamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca ihale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yürütenlerin ve ortaklık veya yönetim ilişkisinde oldukları şirketlerin, ihaleyi yapan idarenin bünyesinde bulunan kuruluşların ihaleye katılamayacakları da belirtilmiştir. Bu yasaklara rağmen ihaleye katılanların tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılacağı ve geçici teminatlarının gelir kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

KİK'in 17. maddesinde yasak fiil ve davranışlar belirtilmiş ve yasak fiil ve davranışlarda bulunanlar hakkında Kanunun Dördüncü Kısımında yer alan hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

2.8.1. İhaleyi yapan kurumdan emekli kişinin ihaleye katılması

ÖZET: İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından 13.01.2014 tarihinde yapılan ihalede teklif sunan iş ortaklığının özel ortağı A şirketinin %50 oranında pay sahibi X şahsının 16.08.2012 tarihinde İller Bankası Van Bölge Müdürlüğünden emekli olması sebebiyle değerlendirme dışı kaldığı görülmektedir. İtirazen şikayet dilekçesinde şahsın Van Bölge Müdürlüğünde çalışmasının Genel Müdürlüğün yaptığı ihaleye katılmasına engel olmadığı ve tekliflerinin değerlendirmeye alınması gerektiği iddia edilmektedir.

11.06.2014 tarih ve 2014/UY.I-2355 sayılı Kurul kararında, X şahsının İller Bankası Van Bölge Müdürlüğü Proje ve Mekansal Planlama Müdürlüğü bölümünde teknik uzman olarak çalıştığı ve 16.08.2012 tarihinde emekliye ayrıldığı belirtilmiştir. Kamu görevinden ayrılmasından itibaren 3 yıl geçmediği ve ayrıldığı kurumdaki görev ve faaliyet alanıyla ilgili bir konuda, ayrıldığı Kurumun (İller Bankası Genel Müdürlüğü) ihalesine

%50 oranında hissesine sahip olduğu şirketin katılmasının 2531 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine aykırılık teşkil ettiği belirtilerek başvuru reddedilmiştir.

Olaya ilişkin Ankara 1. İdare Mahkemesi tarafından verilen 27.11.2014 tarihli E:2014/1941, K:2014/2068 sayılı kararda, ihalenin İhale Dairesi Başkanlığınca yapıldığı, X şahsının ise Van Bölge Müdürlüğünde görev yaptığı, söz konusu ihale konusu işin Ahlat (Bitlis)'te gerçekleştirileceği ve ihalenin genel merkezce yapılmış olması ve şahsın taşrada görev yapmış olması nedeniyle 2531 sayılı Kanun'un 2. maddesine aykırı olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca bu kişilerin hissedarı oldukları şirketlerin ihaleye katılamayacaklarına dair bir yasak bulunmadığı ifade edilerek teklifin değerlendirmeye alınması yönünde karar verilmiştir.

Kamu İhale Kurumu temyiz başvurusunda bulunmuştur. Danıştay 13. Dairesinin aldığı 07.05.2015 tarihli E:2015/57, K:2015/1768 sayılı kararda ihale konusu işin denetiminin şahsın görev yaptığı bölge müdürlüğü tarafından yapılacağı ve emekliliğinin üzerinden 3 yıl geçmediği görüldüğünden, ihalenin X şahsının 2531 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen "görev ve faaliyet alanı ile ilgili" olduğu ve teklifin değerlendirme dışı bırakılmasında hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir. Ayrıca mahkeme tarafından kurumun ihalelerine şahsın ortak olduğu şirketlerin katılamayacağına ilişkin bir düzenleme yer almadığı belirtilse de sunulan iş deneyim belgesinin X şahsına ait olduğu ve bu durumun KİK'in 11. maddesinde belirtilen, yasak kapsamındaki kişilerin dolaylı katılımı niteliğinde olduğu ifade edilerek idarece yapılan işlem hukuka uygun bulunmuştur.

2.8.2. Yasaklı kişinin ihaleye katılması

ÖZET: İhaleye katılan iş ortaklığının birim fiyat teklif mektubunu özel ortak adına vekaleten imzalayan kişinin kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olması sebebiyle iş ortaklığının teklifi değerlendirme dışı bırakılmış ve geçici teminatlarının gelir kaydedilmesine karar verilmiştir. İtirazen şikayet başvurusunda istekli yasak fiil ve davranışta bulunmadıklarını, ayrıca bulunulsa bile teminatın gelir kaydedileceğine dair mevzuatta bir düzenleme bulunmadığını bu nedenle düzeltici işlem belirlenmesi gerektiğini iddia etmektedir.

17.04.2015 tarih ve 2015/UY.II-1145 sayılı Kurul kararında iş ortaklığının özel ortağı konumundaki A şirketi adına vekaleten teklif mektubunu ve birim fiyat teklif cetvelini imzalayan B şahsının 09.07.2014 tarihi itibari ile 1 yıl süreyle ihalelere katılmaktan yasaklandığı, şahsın ihale tarihinde de yasaklı olduğunun idarece tespit edildiği belirtilmiştir. Bu nedenle idarece istekli değerlendirme dışı bırakılarak geçici teminatının gelir kaydedilmiştir. Ayrıca idare tarafından A şirketi, A şirketi adına teklif mektubunu ve cetvelini vekâleten imzalayan B şahsı ve A şirketinin sermayesinin yarısından fazlasına ortak olan C şahsı hakkında bu ihaledeki yasak fiil ve davranışları nedeniyle 13.03.2015-13.03.2016 tarihleri arasında 1 yıl süreyle tüm kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verildiği belirlenmiştir. İhalelere katılmaktan yasaklı olanların kendileri veya başkaları adına, doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılmayacakları yönündeki KİK'in 11'inci ve 17'nci maddesine aykırı hareket ettikleri tespit edildiğinden, idarenin yaptığı işlemler mevzuata uygun bulunmuştur.

Bunun üzerine yürütmenin durdurulması talebi ile dava açılmıştır. Ankara 18. İdare Mahkemesinin 14.07.2015 tarihli ve E:2015/912, K:2015/903 sayılı kararında, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olan şahsın şirketin yalnızca vekili olduğu belirtilmiştir. Yasaklı şahıs şirketin %50'den fazla hissesine sahip ortağı olmadığı, şirketin ortakları hakkında açılmış bir kamu davasının olmadığı ayrıca A şirketinin kamu ihalelerine 1 yıl süreyle katılmasının yasaklanması kararına karşı mahkemenin E:2015/746 sayılı dava dosyasında açılan davada yürütmenin durdurulmasına karar verildiği ifade edilmiştir. Mahkemece yalnızca vekilin yasaklı olması sebebiyle geçici teminatın irat kaydedilmesi işleminin hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. Buna istinaden Kurul düzeltici işlem belirlenmesi yönünde karar almıştır.

Kurum tarafından Danıştaya temyiz talebinde bulunulmuş olup, Danıştay 13. Dairesinin 30.11.2015 tarihli E:2015/5354, K:2015/4212 sayılı kararında, A şirketi adına birim fiyat teklif cetvelini ve teklif mektubunu vekâleten imzalayan B şahsının kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olduğu ve yasaklı olanların kendileri veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak ihaleye katılmalarının yasak olduğu bu nedenle teklifin değerlendirme dışı bırakılarak geçici teminatın gelir kaydedilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı ifade edilerek mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

2.9. EKAP'a Kayıt Olma Zorunluluğu

ÖZET: İş ortaklığı olarak ihaleye katılan firma, özel ortağının EKAP'a kaydı olmadığından değerlendirme dışı bırakılmıştır. İstekli, KİGT'e göre ihale dokümanını ortaklardan yalnızca birinin satın almasının yeterli olduğunu, yalnızca idareden satın alınabilen dokümanın pilot ortak tarafından bedeli ödenerek alındığını iddia etmektedir. Ayrıca idari şartnamede yeterlilik kriterlerinde EKAP'a kayıt olma zorunluluğuna ilişkin bir düzenlemenin olmadığı ifade edilmiştir.

Kamu İhale Kurulunun 02.12.2015 tarih ve 2015/UY.I-3231 sayılı kararında, 07.06.2014 tarih ve 29023 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan düzenlemeye göre ihaleye yönelik işlemlerin elektronik ortamda yapılabilmesi amacıyla ihaleye katılmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişilerin, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilerin, ortak girişimlerde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi ortakların tamamının, EKAP'a kayıtlı olmasının zorunluluğundan bahsedilmiştir. İş ortaklığını oluşturan ortakların ayrı ayrı EKAP'a kayıt olmaları gerektiği belirtilmiştir. Bu nedenle iş ortaklığının özel ortağının EKAP'a kayıtlı olmadığı gerekçesiyle idarece teklifin geçersiz sayılması kararı yerinde görülmüştür.

Bunun üzerine istekli tarafından Ankara 18. İdare Mahkemesine dava açılmıştır. 18.02.2016 tarihli ve E:2016/151, K: 2016/284 sayılı mahkeme kararında özel ortağın EKAP'a kayıtlı olmamasının ihaleye ilişkin işlemlerin yapılmasında bir engel teşkil etmeyeceği, bu işlemlerin EKAP'a kayıtlı olan pilot ortak tarafından yapılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca KİK'te EKAP'a kayıtlı olmayanların ihalelere katılamayacağını belirten bir hüküm olmadığından bahsedilmiştir. Kanunda yer almayan hususların yönetmelik ile değiştirilmesi ve genişletilmesinin mümkün olmayacağı belirtilerek Kurul kararı iptal edilmiştir.

İdare Mahkemesinin vermiş olduğu karara ilişkin Danıştay 13. Dairesinin 18.05.2016 tarih ve E.2016/1270, K:2016/1823 sayılı kararında ihale dokümanının satın alınabilmesi ve ihalelere katılabilmek için EKAP'a kayıtlı olmanın zorunlu olduğu, ortak girişimlerde ortakların tamamının bu koşula uyma zorunluluğunun bulunduğu

belirtilmiştir. Anılan zorunluluğa uyulmaması durumunda isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı kalması gerektiği ifade edilerek mahkeme kararı bozulmuştur.

2.10. Teklif Geçerlilik Süresi

ÖZET: İhalede teklif geçerlilik süresinin dolması neticesinde, sınır değer hesaplanırken yalnızca teklif geçerlilik süresini uzatan isteklilerin esas alınması gerektiği, uzatmayanların sınır değer hesabına dâhil edilmemesi gerektiği, sınır değer hesabı ile ilgili KİGT'in 45.1.17'nci maddesinin uygulanmaması gerektiği iddia edilmektedir.

İtirazen şikayet başvurusuna konu olan ihaleye 8 istekli katılmış, komisyon kararıyla bir istekli değerlendirme dışı bırakılmıştır. Komisyon kararına yapılan itirazen şikayet başvurusu neticesinde Kurul tarafından teklifi değerlendirme dışı kalan isteklinin teklifinin geçerli kabul edilmesine yönelik düzeltici işleme karar verilmiştir. Bu durumda ilk kararda ihaleyi alan istekli sınır değer altında kalmış ve ekonomik anlamda en avantajlı teklif sahibi istekli değişmiştir. Tüm bu süreçte geçen süre dikkate alındığında idarece teklif geçerlilik süre uzatımı isteği hasıl olmuş ve 5 istekli bu isteğe karşılık vermemiş, 2 istekli teklif süresini uzatarak, geçici teminatını yeni süreye uygun hale getirmiştir. Bu durumda sınır değer altında kalan istekli söz konusu itirazen şikayet başvurusunda bulunmuştur.

İtirazen şikayet dilekçesinde bahsi geçen KİGT'in 45.1.17'nci maddesinde, teklif geçerlilik süresi bittiğinde, idarenin süre uzatım talebini kabul etmeyenlerin çıkarılarak tekrardan sınır değer hesaplanmayacağı, işlemlerin ilk sınır değer baz alınarak yapılacağı açıkça belirtilmektedir.

Kurulun 25.02.2015 tarih ve 2015/UY.III-652 sayılı kararında, söz konusu durumda KİGT'in 45.1.17'nci maddesinin uygulanması gerektiği, teklif geçerlilik süreleri ile geçici teminat mektuplarını uygun hale getirmeyen 5 isteklinin teklifinin de sınır değer belirlenmesinde dikkate alınmasında mevzuata aykırılık bulunmadığı gerekçeleri ile idarenin yapmış olduğu işlem uygun bulunmuştur.

Anılan kararın iptal edilmesi için açılan davada Ankara 15. İdare Mahkemesinin 28.05.2015 tarihli ve E:2015/831 sayılı kararında, ihalede sunulan geçerli teklifin; fiyat

teklifi ile sunulan belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir. Söz konusu ihalede teklif geçerlilik sürelerini uzatmayan ve geçici teminat mektuplarını uygun hale getirmeyen isteklilerin değerlendirme dışı bırakılarak, teklif geçerlilik sürelerini uzatan 3 firmanın geçerli teklif olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Davacı isteklinin teklifinin sınır değerinin altında kaldığı gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakılmasının hukuka uygun olmadığı belirtilerek Kurul kararı iptal edilmiş ve ilk komisyon kararındaki istekli yeniden ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi olmuştur.

3. UYUŞMAZLIKLARDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu bölümde ikinci bölümde yer alan ve incelenen Kamu İhale Kurumu, İdare Mahkemeleri ve Danıştay kararlarının olaylara özgü olarak değerlendirilmesi yapılacaktır.

3.1. Geçici Teminat Mektubu

Geçici teminat mektubunun gelir kaydedileceği durumlarda yüzde kaçının gelir kaydedilmesi gerektiği yıllardır uyuşmazlıklara konu olmuştur. İncelenen kararlarda Kamu İhale Kurumu geçici teminat mektubunun tamamının gelir kaydedilmesine karar vermiş mahkeme ise yalnızca %3'ünün gelir kaydedilmesi gerektiğini belirterek Kurul kararını iptal etmiştir.

Mahkeme kararında açıklandığı üzere geçici teminat için teklif tutarının %3'ü şeklinde sabit bir değer belirlenmeyip, yalnızca alt sınır konulması isteklinin teklif tutarının tahmin edilmesinin önüne geçilmesine olanak vermektedir. Bu da teklif veren istekli haricinde kimsenin ihale esnasına kadar teklif tutarını bilmemesini sağladığından ihale sürecinin sağlıklı işleyebilmesi için gerekli koşullardandır. Kanaatimizce geçici teminat mektubunun teklif tutarının yalnızca %3'lük kısmının irat kaydedilmesi yönündeki mahkeme kararı hukuka uygundur. Bize göre bu hususa ilişkin Kurul tarafından düzenleyici bir karar alınması uygulamada karşılaşılan bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

Kıymetli evraklardan olan geçici teminat mektubunun üzerinde yazan bilgilerin doğru olması büyük önem arz etmektedir. Teminat mektuplarının olması gereken şeklin tespiti konusunda Kamu İhale Kurumuna yetki verilmiştir. Kurum bu yetki doğrultusunda standart bir form hazırlamıştır. İsteklilerin teklifleri kapsamında sunacakları geçici teminat mektupları bu standart forma uygun olmak zorundadır. Geçici teminat mektuplarında "İsteklinin adı, soyadı/ticaret unvanı" kısmına isteklinin adının ya da ticaret unvanının yazılması gerekmektedir. Bu kısmın doldurulmaması ya da mektubun kimin lehine düzenlendiği anlaşılmayacak şekilde doldurulması, teminat mektubunun uygun görülmemesine neden olabilir. İncelenen kararlardan Kamu İhale Kurumunun ve Danıştayın da bu yönde karar aldığı görülmektedir.

3.2. Teklif Zarfı, Teklif Mektubu ve Teklif Cetveli

Teklif idareye kapalı zarf ile ulaştırıldığından içinde yer alan teklif mektubu ve cetvelinin yanında zarfın da belirlenen şartlara uygun olması gerekmektedir. İnceleme konusu kararlarda bir firmaya ait zarfın üzerinde firmanın kaşesinin yanında ihaleye teklif sunmayan bir başka firmaya ait kaşenin bulunduğu görülmektedir. Bu durum usule uygun olmamakla birlikte, zarfın kapatılan ve yapıştırılan yerlerinde yalnızca teklif sunan firmanın kaşesinin bulunması ihale komisyonunun zarfı açmasına engel olmamıştır. İhaleye iş ortaklığı olarak teklif verilmediği isteklinin teklif mektubundan anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte ihaleye ortak girişim olarak teklif verildiğinde zarfın yapıştırılan yerinin ortaklardan herhangi biri tarafından kaşelenmesinin ve mühürlenmesinin yeterli olduğu görülmektedir. Bu koşullar altında da ihaleye tek başına mı yoksa iş ortaklığı olarak mı teklif verildiği yine teklif mektubundan anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, istekliye ait olmayan bir kaşenin teklif zarfında bulunması yanlış olmakla birlikte, teklifin esasını etkileyecek nitelikte olmadığı düşünülmektedir.

İncelenen bir başka olayda teklif mektubunda yer alan kaşenin teklif cetvelinde yer almaması sebebiyle teklifin değerlendirme dışı bırakıldığı görülmektedir. Kamu İhale Kurulunun başka ihalelere yönelik benzer durumla ilgili daha önce vermiş olduğu kararlar incelenerek, örnek olayda vermiş olduğu kararda tutarlı olduğu görülmüştür. Kararlarında, isteklilerin imzalarıyla teklif mektubunu geçerli kıldıkları ve teklif cetvelinin de aynı imzayı taşıması ve teklif mektubunun ekinde yer alması sebebiyle geçerli olduğu öne sürülmektedir. Bu nedenle “ad-soyad/ticaret unvanı” eksikliğinin teklifinin esasına aykırı olmadığı belirtilmektedir.

Kanaatimizce, birim fiyat teklif cetvelinin teklif mektubunun ayrılmaz bir parçası olması ve mektup ile cetveldeki imzaların aynı olması sebebiyle teklifin geçersiz kabul edilmesine neden olacak esaslı bir hata bulunmamaktadır.

Birim fiyat usulüyle teklif alınan ihalelerde, teklif cetvellerinde sıklıkla aritmetik hata ile karşılaşılmaktadır. Bu durum miktar ile fiyatın çarpımı sonucunda, sütunlardan bir kısmının toplanmaması sonucunda toplam tutarın eksik yazılması, yuvarlama hatası ya da cetveldeki miktarın yanlış alınması gibi sebeplerle ortaya çıkabilmektedir. Kanunda yer

alan “Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır” (KİK, madde 37) hükmü aritmetik hatanın neyden kaynaklandığı sorgulanmaksızın teklifin geçersiz kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Ayrıca aritmetik hata bulunup bulunmadığının incelemesi yalnızca istekli tarafından sunulan birim fiyat teklif cetvelinde yer alan veriler doğrultusunda yapılabilir. Kanunda aritmetik hata tutarının ne kadar olduğu fark etmeksizin, aritmetik hata bulunmasının teklifin değerlendirmeye alınmaması için tek başına geçerli ve yeterli bir neden olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Söz konusu olayda Kurul aritmetik hata nedeniyle teklifi geçersiz kabul etmektedir ancak mahkeme hatanın kullanılan bilgisayar programından kaynaklandığını belirterek teklifin geçerli sayılmasına karar vermiştir. Mahkeme kararı, aritmetik hata yapan isteklilerin tekliflerinin benzer savunmayı yapmaları durumunda kabulünün gerektiği yönünde bir kanaat oluşturmaktadır. Bu durum ise Kanun hükmünü işlevsiz kılmaya sebep olabilmektedir. Bu nedenle Kurul kararı KİK’in 37. maddesi doğrultusunda verilmiştir.

3.3. Ticaret Sicili Gazetesi

Ticaret Sicili Gazeteleri tüzel kişiler için teklif dosyasında onaylı olarak sunulması zorunlu olan belgelerdendir. İncelenen olayda firma sunmuş olduğu Ticaret Sicili Gazetesinde ortaklarının isimleri yer almasına rağmen hisse oranları belirtilmediğinden değerlendirme dışı kalmıştır. Ancak Kurul ve Danıştay kararlarında belirtildiği üzere, mevzuatta şirket ortaklarının ve yöneticilerinin Ticaret Sicili Gazetelerinde gösterilmesi ve bu şekliyle sunulması zorunlu olmakla birlikte hisse oranlarının belirtilmesi gerektiğinden bahsedilmemektedir.

Kaldı ki anonim şirketlerin hisse oranlarının ve ortaklarının Ticaret Sicili Gazetesinde gösterilmesi zorunlu değildir. Ayrıca şirketlerin Ticaret Sicili Gazetesine www.ticaretsicil.gov.tr internet adresinden erişim imkânı bulunmaktadır. Bu nedenle mevzuatta yer alan hükmün genişletilerek yorumlanması yani ortakların paylarını gösteren belgelerin de sunulmasının istenmesi başvuru sahibi istekli açısından hak kaybına neden olmaktadır.

Ticaret Sicili Gazetesine ilişkin bir başka olayda, iş denetleme belgesi sunulan şahsın Ticaret Sicili Gazetesinde şirketin ortağı olarak görünmemesi nedeniyle ihaleden elenmesi şikâyetin konusunu oluşturmaktadır. Kurul kararında A şirketi için verilen anonim şirketlerde hisse devirlerini Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlatma zorunluluğunun olmaması, aynı şekilde yine bir anonim şirket olan B şirketi için de geçerli olup, ayrıca yarından fazla hissesine sahip ortağın iş deneyim belgesinin kullanılması gibi bir durum söz konusu olmadığından ortaklık durum belgesi sunulmamış yalnızca kurucularını ve yönetimde görevli şahısları gösteren Ticaret Sicili Gazeteleri sunulmuştur. Şirketin, ortaklarının gösterildiği belgeleri sunmadığı takdirde değerlendirmeye alınmaması, İdare Mahkemesince yapılan yorumda bahsedildiği üzere halka açık şirketlerin ihaleye katılmasını engellemeye yönelik bir tutum ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle kanaatimizce teklifin değerlendirmeye alınması yönündeki mahkeme kararı hukuka uygundur.

3.4. İş Deneyim Belgeleri

Teklifler değerlendirilirken iş deneyim belgeleri en detaylı araştırılan ve pek çok farklı durumla karşılaşılan hususlardandır. Belgelerin dikkat edilmesi gereken noktaları ve değerlendirmeye alınma koşulları farklılık göstermektedir. Bu nedenle Kurul kararları incelendiğinde iş deneyim belgelerine ilişkin olanların sayısı azımsanamayacak düzeydedir. Bu kararlar arasından iş yönetme belgesine ve mezuniyet belgesine ilişkin olarak seçilerek mahkeme kararlarıyla birlikte değerlendirilmiştir.

İş deneyim belgelerinde ihalenin ilan edildiği tarih ile geçici kabul tarihi arasında geçen zamanın, süre hesabında değerlendirmeye alınacağı YİİUY'nin 39. maddesinde belirtilmiştir. İş yönetme ve iş denetleme belgelerinde ilgilinin hangi yıllar içinde görev yaptığına bakılmaksızın yalnızca işin ilk sözleşme bedelinin %80'ine ulaştığı tarihe kadar yönetme veya denetleme görevinde bulunulması şartı aranmıştır. İnceleme konusu ihalede sunulan belgede geçici kabul tarihi ile ilan tarihi arasında geçen zamanın 15 yıldan az olması ve ilgilinin işin ilk sözleşme bedeline göre %80'inden daha çok kısmında yönetme görevinde bulunması Yönetmelik'te aranan şartı sağlamaktadır.

Mahkeme kararında belirtildiği gibi hüküm istekli aleyhine genişletici bir şekilde yorumlanmış ve bu nedenle isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılma kararı Kurul tarafından yerinde görülmüştür. Ancak bu durum iş yönetme belgesinin geçici kabul tarihi

için geçerli olan 15 yıl şartının genişletilerek iş yönetme görevinde bulunan şahıs için geriye dönük on beş yıl içinde görevde olma şartı şeklinde yorumlanmış, bu da aslında açık olan yönetmelik hükmüne yeni ifadeler katma anlamına gelmiştir. Bize göre mahkeme kararı yönetmelikte belirtilen kriterleri doğru şekilde ele almıştır.

Diplomaların değerlendirilmesinde ay hesabının mı yoksa yıl hesabının mı dikkate alınması gerektiği yıllardır uyuşmazlık kararlarına konu oluşturmuştur. İncelenen KİK kararları doğrultusunda Kurulun genel olarak ihalenin yapıldığı yıldan mezun olunan yılın çıkarılması suretiyle hesaplama yaptığı görülmüştür. Söz konusu olaya benzer nitelikte olan ancak mezuniyetten itibaren geçen sürenin 365 günden az olması durumunda dahi hesaplama ihalenin yapıldığı yıldan mezuniyet yılının çıkarılmasıyla bulunmuş ve 1 yıl olarak değerlendirmeye alınmıştır. Bu durumla ilgili alınan 18.05.2016 tarih ve 2016/UY.III-1328 sayılı Kurul kararında "... Kanun'un 62'nci maddesinin (h) bendi hükmünde yer alan 'mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl' ifadesinden, mezuniyet belgelerinin alındığı yılın üzerinden yıl geçmesi, bir başka ifadeyle mezuniyetin bulunduğu yılın sona ererek bir sonraki yıla geçilmiş olması hususunun anlaşılması gerektiği sonucuna varılmıştır" şeklinde gerekçe belirtilmiştir.

Ancak mahkeme aynı yılın başında ve sonunda mezun olan iki kişinin aynı mezuniyet yılı itibariyle değerlendirme alınmasının haksızlığa yol açtığı görüşündedir. Mevzuatta yalnızca "mezuniyetten sonra geçen her yıl" ifadesine yer verilmiş, ancak yıl kavramından anlaşılması gereken husus net olmadığı için yorum farklarına yol açmıştır. Uygulamada yaşanan bu güçlüklerin ortadan kaldırılması için Kamu İhale Kurulu 31.08.2016 tarihinde bir düzenleyici karar yayınlamıştır. Bu kararda Kurulun daha önce almış olduğu kararlarının aksine süre hesabının gün esasına göre yapılması gerektiği söylenmiş ve bir örnek ile hesaplamanın nasıl yapılacağı açıklanmıştır. Bu durumda mahkemenin hakkaniyet ilkesini gözeterek verdiği karar Kurul tarafından da kabul görmüştür.

Bir başka olayda, bir şahıs şirketinin bir ticari şirkete dönüşmesiyle mezuniyet belgesinin yeni kurulan tüzel kişilik tarafından kullanılabilmesi iddia edilmiştir. Bu iddianın kamu ihale mevzuatında yer alan tüzel kişiliklerin %51 ve daha fazla hissesine sahip ortaklarının mezuniyet belgelerinin kullanılması için beş yıllık kesintisiz olarak ortak olunması şartının korunması gerektiği ilkesini yok saymaya yönelik olduğu görülmektedir.

Bir ticari işletmenin tüzel kişiliğe dönüşmesiyle mezuniyet belgesinin beş yıl geçmeden kullanılması, bu şartın arandığı diğer tüzel kişiler bakımından hakkaniyetsiz bir durum ortaya çıkaracaktır.

Ayrıca söz konusu şartın uygulanmasında ticari işletmeden tüzel kişiliğe dönüşen kuruluşlar için mevzuatta bir istisna getirilmemiştir. Danıştay kararında belirtildiği üzere şahıs şirketinin kuruluş tarihi anonim şirketin kuruluş tarihi sayılmayacağından, söz konusu mezuniyet belgesinin tüzel kişilikçe kullanılması mümkün değildir. Bu durumda Kurul kararının mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesini ve aranan şartların korunmasını gözetmesi sebebiyle hukuka uygun olduğunu düşünmekteyiz.

3.5. Bilanço ve İş Hacmini Gösteren Belgeler

Ekonomik ve mali yeterliliğe ilişkin belgelerden olan bilanço ve gelir tablosu ya da faturalar yaklaşık maliyete göre bazı ihalelerde istenir. Bu belgelere ilişkin sağlanması gereken oranlar YİİUY’de ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

İncelenen olayda, sermaye artırımının bilanço yılında ortaya çıkmadığı gerekçesiyle öz kaynak oranı yeterli bulunmamıştır. Kamu İhale Kurumu sermaye artırımının yevmiye defterinde belirtildiğini ve onaylandığını, bu hususun da vergi dairesi onaylı bilançoda yer aldığını ifade ederek öz kaynak oranının yeterli olduğunu belirtmektedir. İhale komisyonunun görevleri ve inceleme yetkisi altında bulunan belgeler düşünüldüğünde, teklif ekinde sunulan vergi dairesi onaylı bilançonun dikkate alınmasının gerektiği, bunun üzerine normal şartlarda bir araştırmanın yapılmayacağı düşünüldüğünde isteklinin teklifinin geçerli kabul edilmesi gerektiği görüşünderiz.

Bir diğer inceleme konusu olay ise iş hacmini gösteren belgelere ilişkin olup, iş ortaklığına ait gelir tablosunda yer alan net satışların tek bir firma için değerlendirmeye alınıp alınmaması ile ilgilidir. Kamu ihale mevzuatında iş ortaklığı olarak gerçekleştirilen işlere ait gelir tablosundaki cironun ortakların hisse oranına göre iş hacmi miktarının hesaplanacağına dair hüküm bulunmamaktadır. Yalnızca ortak girişimlerin taahhüt altında devam eden veya bitirilen işlerin gerçekleştirilen kısmına ait faturaların sunulabileceği belirtilmiştir. Fatura sunulması durumunda iş ortaklığı hissesi oranındaki tutar

değerlendirmeye alınır fakat gelir tablosu için böyle bir uygulama söz konusu değildir. Dolayısıyla şirketin sadece kendi firmasına ait gelir tablosunu kullanabileceği açıktır.

3.6. Belgelerin Sunuluş Şekli

Teklif dosyasında sunulan her belge, belirlenen kriterlere uygun olarak sunulmak zorundadır. Ancak belgelerin çeşitliliği nedeniyle, kamu ihalesi yapan idareler onaylanma şekillerine ilişkin farklı durumlarla karşılaşabilmektedirler. Sıklıkla karşılaşılan bu sorunlar dört farklı ihale nezdinde incelenmiştir.

Kamu İhale Kurumu banka referans mektuplarının onaylanmasına yönelik yıllar içinde farklı kararlar vermiştir. İsteklilerin ticari adreslerinin kayıtlı olduğu ilde çalıştığı banka şubesinde düzenlenen banka referans mektuplarının genellikle ihaleye girilen ildeki aynı bankanın bir başka şubesi tarafından aslı gibidir yapılması uygulamada sıkça karşılaşılan bir durumdur. YİİUY'nin 31. maddesinde belgelerin aslı gibidir yapılma koşullarına göre, başka bir banka şubesi tarafından aslı gibidir yapılan banka referans mektuplarının kabul edilmemesi yerinde bir karardır. Nitekim Kamu İhale Kurulu genellikle bu yönde karar almıştır. Ancak bankaların çalışma şekilleri düşünüldüğünde, her şubenin merkeze bağlı olarak çalıştığı, şubenin müşterisi olmayan kişiler için banka referans mektubu düzenleyemese bile mektupta yazan bilgileri teyit edebileceği ayrıca söz konusu bilgileri ihaleyi yapan idarelerin de teyit etme imkânı bulunduğu görülmektedir.

Her ne kadar yönetmelikte sadece noterlerin ve idarelerin aslı gibidir yapabileceği öngörülmüşse de, banka referans mektuplarının aynı bankanın bir diğer şubesinde çalışan yetkililerince aslı ile aynı olduğunun teyit edilmesi ile referans mektubunun isteklinin bankalar nezdindeki mali gücünü göstermesi bakımından işlevini yerine getirdiği düşünülmektedir. Ancak bu şekilde onaylanan banka referans mektuplarının kabulü için YİİUY'de belgelerin sunuluş şekli bakımından bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Bir başka karar ise düzenleyen üniversitenin öğrenci işleri şefi tarafından aslı gibidir ifadesi ile onaylanan mezuniyet belgesi ile ilgilidir. Söz konusu belge gerçekliğine ilişkin bir tereddüt yaratmamaktadır. Ancak YİİUY'nin 31. maddesinde düzenlenen belge sunuluş koşullarına da uymamaktadır. Banka referans mektuplarında olduğu gibi, bu konuda da belgenin kabulü için mevzuatta bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi

takdirde mevzuata uygun şekilde onaylanmamış bir belgenin kabul edilmesi sonucu doğmaktadır. Bize göre, belge düzenlenen üniversite tarafından onaylansa da mevzuatta belirlenen üç yol dışından onaylandığından geçerli kabul edilmeyerek teklifin değerlendirmeye alınmama kararı hukuka uygundur.

Yabancı ülkede düzenlenen iş deneyim belgelerinin mevzuata uygunluğu, uyumsuzluğa konu olan hususların başında gelir. Belgeyi düzenleyen ülkenin yetkili makamlarınca, düzenlenen belgenin bir başka ülkede ibraz edilmesi durumunda tanınmasını sağlayacak şekilde onaylanmasına “apostil tasdik şerhi” denmektedir.

Yabancı ülkede düzenlenen belgelerin ülkemizde geçerli kabul edilebilmesi için birtakım koşullar vardır. Söz konusu olayda belgede apostil tasdik şerhi bulunmakla birlikte, bu şerh belgeyi düzenleyen kişinin imzasının doğruluğuna, belgeyi imzalama yetkisinin bulunup bulunmadığına ilişkin olması gerekirken, belgenin aslına uygun suretini çıkararak noterin imzasına ve yetkisine yöneliktir. Bu durumda mevzuatta aranan belgeyi düzenleyen kişiye ait olması gereken apostil şerhi bahsi geçen iş deneyim belgesi üzerinde bulunmamaktadır. Bu durum da belgeyi geçersiz kılarak belge sahibi isteklinin teklifinin değerlendirmeye alınmaması sonucunu doğurmaktadır.

Bir diğer olayda teklif dosyasında sunulan belgelerin üzerinde “aslı idareimizce görülmüştür” kaşesi yer almakla birlikte belgeyi onaylayan şahsın imzası bulunmamaktadır. Kanaatimizce söz konusu olayda belgelerin imzasız olarak sunulmasının sorumluluğu teklif sahibi istekliye aittir. Bu durum bilgi eksikliği kapsamında değerlendirilemeyecek bir asli unsurdur. Aslı idarece görülmüştür kaşesi ile belgeyi onaylayan görevlinin onayın tamamlanabilmesi için imzasını atması gerekmektedir ancak isteklinin teklif dosyasını hazırlarken belgelerinin mevzuata uygunluğunu kontrol etmesi gerekir. Bu yükümlülüğün ortadan kaldırılmasını içeren mahkeme kararı bize göre hukuka uygun değildir.

3.7. İhalelere Yönelik Başvurular

Şikayet süreleri mevzuatta tereddüte yer bırakmayacak şekilde belirlenmiştir. Ancak bu durum da idarenin ya da Kamu İhale Kurulunun başvuruyu süre yönünden reddetmeleri nedeniyle pek çok karara konu olmuştur. İncelen kararda, itirazın şikayet

başvurusu Kurul tarafından sürenin geçmesi sebebiyle reddedilmiştir. Ancak söz konusu olayda mahkeme kararında belirtildiği üzere idarenin başvuru sahibini yanıltıcı tutum sergilediği görülmektedir. İdarenin şikâyet başvurusunun hala incelenmekte olduğunu belirtmesi istekliyi itirazen şikâyet başvurusunda bulunmaktan alıkoyup, idarenin cevabını beklemeye yöneltmiştir. Daha sonrasında idarenin vermiş olduğu cevabi yazıda Kuruma on gün içinde şikâyet başvurusunda bulunulabileceğinin belirtilmesi sebebiyle istekli süresi içinde Kuruma başvurmuştur. Kanuni süreleri başvuru sahibi istekli bilmekle yükümlüdür ancak bu olayda idare tarafından yanıltılmış olmasının muhtemel olması sebebiyle başvuru konusunun incelenmesi bize göre yerinde bir karardır.

Bir başka olayda istekli ihalenin iptaline yönelik şikâyet başvurusunu ihaleyi yapan idareye yapmaktadır. KİK’te ihalenin idarece iptal edildiği durumlarda, ihale şikâyet veya itirazen şikâyet üzerine iptal edilmemiş ise doğrudan idare mahkemesine başvurulması gerekmektedir. Eğer ihale şikâyet üzerine iptal edildiyse kararın tebliğinden sonraki beş gün içinde Kuruma itiraz edilmesi gerekmektedir. Söz konusu olayda da idarece isteklinin yanlış yönlendirilmesi durumu söz konusu olmakla birlikte başvuru sahibi istekli ihalenin şikâyet üzerine iptal edildiğini bilmemektedir. Bu durumda İdare Mahkemesine başvurusu gerekirken idareye şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Ancak her iki durumda da ihalenin iptaline yönelik idareye başvuru yolu Kanunda yer almamaktadır. Bu nedenle kanaatimizce idare her ne kadar istekliyi yanlış yönlendirmiş olsa da, isteklinin ihalenin iptali durumunda idareye başvurulmayacağını bilmesi gerekmektedir.

3.8. İhalelere Katılmayacak Olanlar

Kanunda kamu ihalelerine katılması yasak olanlar belirtilmiştir. Yasak fiil ve davranışların neler olduğu ve davranışta bulunanlar hakkında uygulanacak yaptırımlar hüküm altına alınmıştır. Bir şahıs ya da sermaye şirketi hakkında yasaklama kararı verilebilmesi için detaylı bir araştırma yapılması ve yasak fiil veya davranışların ortaya çıktığından emin olunması gerekir.

İncelenen ilk kararda aynı kurumdan emekli kişinin kurumun düzenlediği ihaleye katılması durumu söz konusudur. Bölge Müdürlüğünde çalışmış kişinin emekliliğinden 3 yıl geçmeden aynı kurumun Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen ihaleye katılması etik olmamaktadır. Ayrıca ihalesi yapılan işin denetiminin söz konusu Bölge

Müdürlüğü tarafından yapılacak olması ve şahsın görev ve faaliyet alanında bulunan bir iş olması kanaatimizce şahsın ihaleye katılımına engel teşkil etmektedir. Bu nedenle idarece tesis edilen işlem Danıştay kararında da yer aldığı üzere doğru bir karardır.

Bahse konu bir diğer olayda özel ortak adına teklif mektubunu ve teklif cetvelini vekâleten imzalayan şahsın kamu ihalelerine katılmasının 1 yıl boyunca yasak olduğu tespit edilmiştir. KİK'in 11. maddesinde kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanların kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacakları açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu yasağa rağmen ihaleye katılmanın sonucu da teklifin değerlendirme dışı bırakılarak geçici teminatın gelir kaydedilmesidir. Ayrıca KİK'in Dördüncü Kısımında da 17. maddede belirtilen yasak fiil ve davranışlarda bulunanlar hakkında yasaklama kararı verileceği hüküm altına alınmıştır.

Kanunda yer alan bu açık hükümler neticesinde idarenin vermiş olduğu teklifin değerlendirme dışı bırakılması, geçici teminatın gelir kaydedilmesi kararı ve yasaklama işlemleri mevzuata uygun şekilde yerine getirilmiştir.

3.9. EKAP'a Kayıt Olma Zorunluluğu

Son yıllarda teknolojinin gelişmesi ve elektronik ortamda yapılabilen işlemlerin artmasıyla, EKAP kamu ihale sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir. YİİUY'nin 26. maddesinde yapılan düzenleme ile ihaleye katılan her şahsın ya da şirketin EKAP'a kayıt olması zorunlu tutulmuştur.

Söz konusu olayda iş ortaklığının özel ortağı EKAP'a kayıtlı olmadığından idare istekliyi değerlendirme dışı bırakmıştır ve Kurul bu durumu doğru bulmuştur. Mahkemece kanunda yer almayan bir hususla ilgili teklifin değerlendirme dışı bırakılamayacağı kararına varılmıştır. Ancak ihale işlemlerinin günümüz koşullarına uygun olarak elektronik ortamda yürütülebilmesi için birtakım düzenlemeler getirilmiştir. Bunlardan biri de ihalelere katılabilmek için EKAP'a kayıt olma zorunluluğudur. Ve bu zorunluluğun ortak girişimlerde her bir ortak için getirildiği YİİUY'de ve işin idari şartnamesinde belirtilmektedir. Bu nedenle bize göre özel ortağı EKAP'a kayıtlı olmayan iş ortaklığının değerlendirmeye alınmaması doğru bir karardır.

3.10. Teklif Geçerlilik Suresi

İhale sürecinde teklif değerlendirme tamamlandıktan sonra değerlendirmenin dışında kalan teklifler çıkarılmak suretiyle sınır değer hesaplanır ve aşırı dışuk teklif değerine sahip istekliler belirlenir. Bahse konu ihalede komisyon kararına itiraz olması ve sonrasında düzeltici işlem belirlenmesi neticesinde sınır değer tekrar hesaplanmıştır. Ancak tüm bu işlemler zaman aldığından teklif geçerlilik suresinin uzatılması ihtiyaı doğmuştur. İsteklilerden bazıları teklif geçerlilik suresini uzatmamıştır. Teklif geçerlilik suresini uzatmayan isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır fakat bu durum sınır değerin yeniden hesaplanması gerektiğini göstermez. Nitekim KİGT’de de açıkça böyle bir durumda sınır değerin tekrar hesaplanmayacağı belirtilmiştir. Bu nedenle kanaatimizce konuya ilişkin mahkeme kararı mevzuata uygun değildir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu alımlarını ihtiyaca uygun ve zamanında karşılamayı amaçlayan kamu ihale sisteminin rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, saydamlık gibi KİK'te yer alan temel ilkeler ışığında oluşturulması amaçlanmıştır. Aynı zamanda kamu zararına yol açmamak için kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Kamunun ihtiyaçlarının mümkün olan en kısa sürede karşılanabilmesi için yargı yoluna gidilmeden önce uyuşmazlıkların çözülebilmesi çok önemlidir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun getirdiği en büyük yeniliklerden biri şikâyet ve itirazın şikâyet başvuru yollarıdır.

Kamu idareleri ihalelerini yaparken temel ilkeleri zedeleyici tutumlar sergileyebilmektedirler. Bu durumun önüne geçilmesinde düzenleyici ve denetleyici bir idari otorite olan Kamu İhale Kurumu çok büyük bir rol üstlenmektedir. İdareler zaman zaman eşit muamele ilkesini göz ardı eden, rekabeti sınırlandıran veya mevzuata hâkim olamamaktan kaynaklanan yanlış kararlar verebilmektedirler. Bu durum isteklilere sunulan şikâyet ve itirazın şikâyet hakkı ile Kurum tarafından incelenmekte ve gerekli görüldüğü takdirde düzeltilebilmektedir. İdarenin yanlış karar verdiği herhangi bir durum olmasa dahi istekliler bu haklarını kullanıp önce idareye sonra Kamu İhale Kurumuna başvurarak iddia ettikleri durumun incelenmesini sağlayabilirler. Ayrıca bu yollar tüketildikten sonra yargı yoluna giderek haklarını arayabilirler.

Bu çalışmada idare mahkemelerinin bozduğu Kamu İhale Kurulu kararları incelenmiştir. Mahkeme kararını bozan bir başka ifadeyle Kurul kararlarını destekleyen Danıştay kararının olduğu durumlarda konuyla ilgili Danıştay kararları da eklenmiştir. Tezin konusunu oluşturan Kurul kararları ve yargı kararlarının çok sayıda olması sebebiyle karşılaştırılması muhtemel sorunların bir kısmı irdelenmiş ve bu kararların güncel olmasına özen gösterilmiştir. İtirazın şikâyete konu olan İller Bankası A.Ş. Yatırım Koordinasyon Dairesi Başkanlığının yaptığı ihalelere ilişkin kararların bazılarında çalışmada yer verilmiştir. İdaremizin vermiş olduğu kararların Kurul kararları ve Danıştay kararları ile desteklendiği görülmüştür.

İnceleme sonucunda birtakım sonuçlara ulaşılmış ve karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler aşağıda belirtilmiştir.

- Kamu İhale Kurumunun uzmanlık alanının kamu ihaleleri olması sebebiyle idare mahkemelerine göre kamu ihale mevzuatına daha uygun kararlar verdiği düşünülmektedir. Ancak mahkemenin vermiş olduğu kararlar mevzuatta düzenleme yapılırken göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim Kamu İhale Kurumu mahkeme kararları doğrultusunda bazı hususlar ile ilgili düzenleyici kararlar da almıştır.
- Kamu ihale mevzuatında bulunan yoruma açık unsurlara ilişkin düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Örneğin belgelerin sunulmuş şekli ile ilgili Kamu İhale Kurulu tarafından zaman içinde birbirine ters düşen kararlar verilmiştir. Bu konuyla ilgili yeni düzenlemeler yapılırken uygulamada en çok karşılaşılan belge onaylama şekilleri dikkate alınmalı ve gerekli görülürse mevzuata eklenmelidir.
- İş deneyim belgelerinin değerlendirilmesi de farklı kararların verilebildiği hususlardandır. Bu konulara ilişkin alınan düzenleyici kararlar mevzuata dahil edilmeli ve tereddüt yaratan unsurlara ilişkin daha açık mevzuat hükümlerine yer verilmelidir. Böylelikle ihale katılımcıları ve ihale komisyonu iş deneyim tutarlarını doğru bir şekilde hesaplayabilirler.
- Şirketlerin tür değiştirmeleri, bir şirketi devralmaları veya bir şirketle birleşmeleri durumunda, iş deneyim belgelerinin, bilanço ve iş hacmini gösteren belgelerin kullanımına ilişkin belirsizliklerin ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Bu belirsizlikleri ortadan kaldırmak amacıyla kamu ihale mevzuatına söz konusu durumlar ile ilgili bu belgelerin kullanılma şartlarını açıklayan hükümler eklenebilir.
- İtirazen şikâyet başvurularının süre yönünden reddedilmesi de karşılaşılan sorunlardandır. Bu durum ihalelere katılan isteklilerin bilgisizliğinden kaynaklandığı gibi, idarelerin isteklileri yanlış yönlendirmesinden de kaynaklanabilmektedir. Bu konuda idarelerin isteklilere bildirdiği hususlarda özenli ve dikkatli olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde başvurusu Kamu İhale Kurumu tarafından incelenemeyen adaylar idare mahkemelerine dava açmakta ve süreç çok daha fazla uzamaktadır.
- Kamu İhale Kurumunun idarelerin ihale yapan personellerine yönelik düzenli eğitimler düzenlemesi, şikâyet ve itirazen şikâyet sayılarının düşmesinde etkili olabilir. Bu eğitimlerle değişen mevzuat hükümleri, alınan düzenleyici kararlar ve son zamanlarda en çok karşılaşılan uyuşmazlıklar ile ilgili idare personellerine güncel bilgiler vererek, bilgi eksikliğinden kaynaklanan yanlış kararların önüne geçilebilir.

- Gelişen teknoloji sayesinde günümüzde elektronik ortamda yapılabilen pek çok işlem gibi kamu ihalelerinin de yakın zamanda elektronik ortamda yapılması gerekmektedir. EKAP üzerinden yapılabilen işlemlerin sayısı arttıkça ihale süreci daha hızlı, kolay ve şeffaf hale gelmektedir. İhale sürecinin tamamen EKAP üzerinden yürütülebilmesi, isteklilerin tekliflerini EKAP üzerinden verebilmesi ve belgelerini sisteme yükleyebilmesi Kamu İhale Kurumunun itirazın şikayet başvurusu üzerine yaptığı incelemelerin daha kısa sürede sonuçlanmasını sağlayacaktır.

Bu çalışma ile ülkenin ihtiyacı olan altyapı ve üstyapı işlerine ilişkin önemli ölçüde ihaleler yapan İller Bankası A.Ş.'nin ihale yapan birimlerine teklifler değerlendirilirken karşılaşılan durumlarla ilgili çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu. (1982). *T.C. Resmi Gazete*, 17580, 20.01.1982.
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu. (2016). *T.C. Resmi Gazete*, 29636, 26.02.2016.
- Akdoğan, M., *Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türk İhale Rejiminin Şeffaflık Açısından Değerlendirilmesi*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- Akkurt, M., *Kamu İhaleleri Şikayet ve İtirazen Şikayet Hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010.
- Atlı, B.Y., Soylu, A. (2016, Nisan).Elektronik Kamu Alımları Platformu ve iş deneyim belgeleri. *Kamu İhale Dünyası Dergisi*, 1 (2), 24-34.
- Çelik, H. (2014). *4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliğinin, İhale Sürecinde Meydana Gelen Sorunların İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 10-15.
- Çifci, B.Z.Ö. (2016, Ocak).4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde ihale komisyonu. *Kamu İhale Dünyası Dergisi*, 1 (1), 61-66.
- Doğanyığıt, S., *Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- Ertaş R.C. (2010). *Kamu Kaynaklarının Etkin Kullanımı Açısından Kamu İhale Kanununda Öngörülen İhale Usullerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 57-58.
- FELDMAN, R. A. and R. MEHRA (1993); "Auctions: Theory and Possible Applications to Economies in Transition", *IMF Working Paper, WP/93/12*, February.
- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik. (2014). *T.C. Resmi Gazete*, 29023, 07.06.2014.
- İnternet: Kamu İhale Kurumu 2010 Yılı Faaliyet Raporu, (2011). URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww2.ihale.gov.tr%2Fkik%2FBelgeler%2F2010%2520Y%25C4%25B1%25C4%25B1%2520Faaliyet%2520Raporu.pdf&date=2016-09-06> Son Erişim Tarihi: 06.09.2016
- İnternet: Kamu İhale Kurumu 2015 Yılı Faaliyet Raporu, (2016). URL: http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww2.ihale.gov.tr%2Fduyurular2012%2F2015_Faaliyet_Raporu.pdf+&date=2016-09-06 Son Erişim Tarihi: 06.09.2016
- İnternet: T.C. Sayıştay Başkanlığı (2013). Kamu İhale Kurumu 2012 Yılı Denetim Raporu. http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.sayistay.gov.tr%2Ftr%2FUpload%2F62643830%2Ffiles%2Fraporlar%2Fkid%2F2012%2FD%25C3%25BCzenleyici_ve_Denetleyici_Kurumlar%2FKAMU%2520IHALE%2520KURUMU.pdf&date=2016-09-06 Son Erişim Tarihi:06.09.2016

Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.02.2012, K: 2012/MK-23
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.04.2014, K: 2014/UY.I-1626.
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.05.2011, K:2011/MK-94.
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.06.2016, K: 2016/MK-229
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.06.2016, K: 2016/MK-232
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.09.2015, K: 2015/MK-407
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.12.2015, K: 2015/MK-490
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 02.12.2015, K: 2015/UY.I-3231
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 03.06.2015, K: 2015/MK-237
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 03.06.2015, K: 2015/UY.I-1528
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 03.08.2016, K: 2016/MK-350
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 05.03.2014, K: 2014/UY.II-1262
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 06.05.2015, K: 2015/MK-181
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 06.05.2015, K: 2015/UY.III-1290
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 06.10.2015, K: 2015/MK-447
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 07.01.2016, K: 2016/MK-9
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 07.02.2011, K: 2011/MK-26
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 07.03.2016, K: 2016/UY.I-737
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 08.07.2015, K: 2015/MK-299
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 10.02.2016, K: 2016/MK-48
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 10.02.2016, K: 2016/MK-56
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 11.06.2014, K: 2014/UY.I-2355
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 12.08.2015, K: 2015/UY.II-2215
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 13.07.2016, K: 2016/MK-307
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 14.07.2015, K: 2015/UH.I-2026
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 15.06.2016, K: 2016/MK-255
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 16.03.2016, K: 2016/MK-103

Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 16.03.2016, K: 2016/UY.I-774
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 16.07.2014, K: 2014/MK-380.
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 17.02.2016, K: 2016/MK-65
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 17.04.2015, K: 2015/UY.II-1145
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 17.08.2016, K: 2016/MK-394
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 18.05.2016, K: 2016/UY.III-1328
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 18.11.2015, K: 2015/UY.IV-3115
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 23.03.2016, K: 2016/UY.I-878
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 23.12.2015, K: 2015/MK-518
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 24.12.2014, K: 2014/MK-584
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 25.02.2015, K: 2015/MK-87
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 25.02.2015, K: 2015/UY.III-652
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 25.11.2015, K: 2015/UY.I-3168
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 25.11.2015, K: 2015/UY.I-3169
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 25.11.2015, K: 2015/UY.IV-3190
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 26.08.2015, K: 2015/MK-395
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 29.04.2015, K: 2015/UY.I-1201
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 29.04.2015, K: 2015/UY.I-1201
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 29.06.2016, K: 2016/MK-277
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 30.03.2016, K: 2016/MK-127
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 30.04.2014, K: 2014/UY.II-1972
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 30.11.2010, K: 2010/UY.III-3610
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 30.12.2015, K: 2015/MK-523
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 31.08.2010, K:2010/UY.II-2661.
Kamu İhale Kurulu Kararı, T: 31.08.2016, K:2016/DK.D-179.

Kaplan, S. (2012) İdeal Bir Kamu İhale Kanunu ve İdeal Bir Kamu İhale Kurumu ve Kurulu Nasıl Olmalıdır? Fonksiyonel Bir Model Çalışması, *Maliye Dergisi*, (162), 19-50.

- Kuluçlu, E. Özel Hukukta ve Kamu Hukukunda Sözleşmelerin Devri, *Sayıştay Dergisi*, (49), 99-115.
- McAFEE, R. P. and J. McMILLAN (1987). Auctions and Bidding. *Journal of Economic Literature*, Vol. XXV, June, 699-738.
- Öztürk, İ. (2009). Kamu İhale Kanununda Düzenlenen Şikayet ve İtirazen Şikayet Başvuru Sürelerinin Hukuki Niteliği, *Ankara Barosu Dergisi*, 67 (3), 129-137.
- Sancakdar, O. (2015). Kamu İhale Kurulu Kararlarının Yargısal Denetimi Bağlamında Yürütmenin Durdurulması ve Hukuki Sonuçları, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (Özel Sayı 2014), 3843-3911.
- Solak, A. (2011). *Kamu İhale Kurumu*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya, 77.
- Şahin, F. (2011). *Kamu İhale Kurulu Yetkilerinin Yargı Kararları Karşısında İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 91-102.
- Şahiner, M.S. (2016). Kamu ihalelerinde sunulan teminat mektuplarında karşılaşılan hatalar ve sonuçları. *Kamu İhale Dünyası Dergisi*, 1 (2), 12-23.
- Tuna, M.O. (2013). *Kamu İhale Sözleşmelerinin Değiştirilmesi ve Devri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 75-99.
- Yalazay, S. (2010). *Eşitlik İlkesi Çerçevesinde 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelerde Tekliflerin Hazırlanması, Sunulması ve Değerlendirilmesi Usulü*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 21-28.
- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği. (2016). *T.C. Resmi Gazete*, 29696, 27.04.2016

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : BAŞAL, Merve
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 20.01.1990 Manisa
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (312) 508 78 81
Faks : 0 (312) 508 77 99
e-mail : mbasal@ilbank.gov.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Lisans	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi İşletme Bölümü	2013
Lise	Manisa Anadolu Öğretmen Lisesi	2008

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013-	İller Bankası A.Ş.	Uzman Yardımcısı

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Sinema, Seyahat, Müzik

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ